

Programmabegroting 2026-2029 - integraal na besluitvorming

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Aanbiedingsnota	7
2.1	Begroting in beeld	7
2.2	Bestuurlijke samenvatting	9
2.3	Financiële samenvatting	11
3	Beleidsbegroting: programma's	16
3.1	Economie, werk en onderwijs	17
3.2	Energie en klimaat	23
3.3	Wonen en leefomgeving	29
3.4	Sociaal domein	34
3.5	Cultuur, sport en recreatie	39
3.6	Leefbaarheid en veiligheid	45
3.7	Bestuur en organisatie	50
3.8	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	58
4	Beleidsbegroting: paragrafen	63
4.1	Lokale heffingen	64
4.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	73
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	80
4.4	Financiering	84
4.5	Investerings	91
4.6	Bedrijfsvoering	93
4.7	Verbonden partijen	95
4.8	Grondbeleid	107
4.9	Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	109
5	Financiële begroting 2026 - 2029	110
5.1	Inleiding	110
5.2	Financieel beleid en indicatoren	110
5.3	Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2026 - 2029	110
5.4	Grondslagen	115
5.5	Overzicht van baten en lasten	116
5.6	Incidentele & structurele baten en lasten 2026 - 2029	117
5.7	Financiering	119
5.8	Overzicht inzet reserves 2026 - 2029	120
5.9	Ontwikkeling en toelichting reserves 2026 - 2029	122
5.10	Ontwikkeling en toelichting voorzieningen 2026 - 2029	130
5.11	Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	134
6	Bijlagen	135
6.1	Overzicht taakvelden	136
6.2	Wettelijk voorgeschreven indicatoren	140
6.3	Afkortingen	144
6.4	Bijlage risico's	146

1 Introductie

1.1 Inleiding

Hierbij presenteert het college de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 (hierna: programmabegroting) van de gemeente Gouda. De programmabegroting maakt deel uit van de Planning & Controlcyclus. Gemeenten zijn volgens de Gemeentewet verplicht om ieder jaar een begroting, meerjarenraming, jaarverslag en jaarrekening binnen deze Planning & Controlcyclus vast te stellen.

In de begroting wordt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen toegelicht. De plannen zijn beschreven in zeven programma's, waarbij steeds drie vragen centraal staan:

- Wat wil Gouda bereiken?
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Met deze begroting legt het college van burgemeester en wethouders de voor 2026 geplande lasten en baten ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De begroting dient ter ondersteuning van de rol van de raad. In deze rol ligt de nadruk op kaderstelling, controle, sturing op hoofdlijnen, autorisatie en allocatie van middelen. De budgetten voor 2026 worden door het vaststellen van deze begroting door de raad op programmaniveau geautoriseerd. Daarnaast geeft de meerjarenraming de raad een beeld van de verwachtingen ten aanzien van de financiële ontwikkelingen in de drie daaropvolgende jaren.

1.2 Leeswijzer

De brede samenstelling van het gemeentelijk takenpakket maakt het lezen van een gemeentebegroting niet eenvoudig. Deze leeswijzer is bedoeld om de raad daarbij op weg te helpen.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Aanbiedingsnota

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de belangrijkste ambities uit de begroting en de financiële positie.

Programma's

Een (beleids-)programma is een samenhangende verzameling van taken, activiteiten en geldmiddelen, wat gericht is op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten. De burgers kunnen de raad aanspreken op de te realiseren prestaties van de programma's in de begroting.

Elk programma gaat in op de eerder aangehaalde drie W-vragen:

- Wat wil Gouda bereiken? (geeft inzicht in de gestelde doelen);
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen? (geeft een beschrijving van de doelen en acties);
- Wat gaat het kosten? (bevat een overzicht van lasten, baten en taakvelden).

Ieder programma bevat tevens een overzicht van de verbonden partijen. Daarnaast zijn per programma de doelen (Global Goals) en indicatoren opgenomen.

Verplichte overzichten

De overzichten Overhead en Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien zijn verplichte onderdelen van de programmabegroting. Het overzicht Overhead is verwerkt in programma 7 Bestuur en organisatie. Op algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt ingegaan in hoofdstuk 3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Paragrafen

In de paragrafen worden financiële en bedrijfsmatige onderwerpen (van belang voor het inzicht in de financiële positie) gebundeld en per thema gepresenteerd. De volgende paragrafen maken onderdeel uit van de begroting: Lokale heffingen, Risicobeheersing en Weerstandvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Investerings, Verbonden partijen, Grondbeleid en Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid. Het onderwerp Investerings is toegevoegd om extra inzicht in de verwachte uitgaande geldstroom te creëren; de andere onderwerpen zijn wettelijk verplicht.

Financiële begroting

Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Gouda. Met onder andere de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief, de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo en een meerjarig overzicht van baten en lasten. Ook een overzicht van de reserves en voorzieningen en de grondslagen waarop de ramingen zijn gebaseerd, wordt gepresenteerd. De meeste overzichten in dit onderdeel zijn wettelijk voorgeschreven.

In de begroting zijn veel optellingen opgenomen. Voor deze tabellen geldt dat als gevolg van afronding de som der delen kan afwijken van het totaal.

Besluit en bijlagen

De begroting wordt gecompleteerd met enkele bijlagen, waaronder een vertaaltabel met baten en lasten per programma / taakveld.

Aanpassingen integrale begroting 2026-2029 na besluitvorming

Op 12 november 2025 is de programmabegroting 2026 vastgesteld. In het raadsbesluit zijn de uitkomsten van de septembercirculaire 2025 opgenomen en is ingestemd met budget voor de uitwerking van de motie versterken sociale basis. Dit heeft geresulteerd in een wijziging van de begrotingsresultaten/ mutaties in de begroting 2026.

In deze integrale begroting 2026 zijn de volgende onderdelen naar aanleiding van de definitieve vaststelling aangepast: 2.3 financiële samenvatting, 3.1 t/m 3.8 beleidsprogramma's tabellen, 5.3 toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2026 - 2029 (onderdelen 5.3.1/ 5.3.4/ 5.3.5), 5.5 overzicht van baten en lasten, 5.6 incidentele & structurele baten en lasten en 6.1 overzicht taakvelden.

2 Aanbiedingsnota

2.1 Begroting in beeld

Begroting 2026 op hoofdlijnen

Gouda is al ruim 750 jaar een prachtige stad met een rijke historie. Gouda staat er goed voor. Het college wil hierop voortbouwen en doorgaan met het realiseren van de ambities uit het akkoord "Geef Gouda door". Een goede samenwerking met de gemeenteraad en stad is daarbij essentieel.

28,8 miljoen

Economie, werk en onderwijs

- 1- Inzet op aantrekkelijke werklocaties door de ontwikkeling van nieuwe kantoren in de Spoorzone & Binnenstad te stimuleren
- 2- Realisatie en oplevering van het Integraal Kind Centrum De Ontdekkingsreizigers in Westergouwe
- 3- Voortzetten van taal- en rekenlessen en lessen digitale vaardigheden om laaggeletterdheid te verminderen
- 4- Voortzetten living labs Zorg & Technologie vanuit een fysiek en mobiel lab om innovatie te stimuleren
- 5- Terugdringen jeugdwerkloosheid door jongeren via een nieuw regionaal werkcentrum te helpen

36,0 miljoen

Energie en klimaat

- 1- Tegengaan van hittestress via het realiseren van extra waterberging, minder stenen en meer toekomstbestendige bomen
- 2- Biodiversiteit versterken door groengebieden biodiverser in te richten.
- 3- Starten met het wijkplan aardgasvrij Plaswijck
- 4- Voortzetten verduurzaming gemeentelijke gebouwen, met aandacht voor nesten van beschermde diersoorten
- 5- Herstellen en onderhouden van kademuren

73,7 miljoen

Wonen en leefomgeving

- 1- Realiseren van voldoende woningen en woon(zorg)concepten, zoals een Knarrenhof in Westergouwe
- 2- Sturen op het aandeel betaalbare woningen in lijn met de verwachte invoering van de Wet versterking regie Volkshuisvesting
- 3- Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan, zoals door het realiseren van regionale doorfietsroutes en 30 km/u wegen
- 4- Uitbreiden van het aanbod deelvervoer, zoals deelfietsen
- 5- Voorbereiden van het wijzigingsbesluit voor het gebied Goverwelle, op basis van het omgevingsprogramma

46,3 miljoen

Bestuur en organisatie

- 1- Investeren in de samenwerking tussen raad en bestuur
- 2- Dashboard met risicoprofielen per verbonden partij inrichten
- 3- Regiobureau Midden-Holland opzetten en een strategisch programma uitwerken
- 4- GoudApot benutten om bewonersinitiatieven te ondersteunen
- 5- Samenwerking met Gouda Bruist verdiepen door gezamenlijke activiteiten te organiseren

187,8 miljoen

Sociaal domein

- 1- Samen met de stad werken aan een nieuwe visie op het sociaal domein
- 2- Werken aan de sociale basis in Gouda via de nieuwe subsidieregeling Versterken sociale basis
- 3- Uitvoeren nieuwe beleidskader Armoede en Schulden, zoals door inzet op coaching & nazorg van cliënten schuldhulpverlening
- 4- Maatregelen treffen om de zorg betaalbaar en beschikbaar te houden voor de meest kwetsbare inwoners (rapport Berenschot)
- 5- Vestigen van een juridisch loket met als doel de toegang tot en het verbeteren van de rechtsbescherming in Gouda

12,8 miljoen

Leefbaarheid en veiligheid

- 1- Ondernijming aanpakken door de inzet van integrale controles
- 2- Voorlichten van inwoners en ondernemers over het tegengaan van cybercrime
- 3- Inzetten op een Aanpak Schoolveiligheid door vroeg te signaleren en jonge aanwas te voorkomen
- 4- Organisatoren van evenementen faciliteren bij (vergunning)aanvragen
- 5- Cohesie in buurten en wijken versterken door activiteiten te steunen waar mensen met elkaar in contact komen

25,4 miljoen

Cultuur, sport en recreatie

- 1- Elektrificeren van de brugbediening, specifiek voor het traject Reeuwijk-Gouda
- 2- Uitvoeren van de merkstrategie en zo het merk van Gouda versterken
- 3- Uitvoeren van een plan van aanpak archeologie Stadswonen III-Westergouwe
- 4- Restaureren en verbouwen van het Stadhuis
- 5- Realiseren van nieuwe sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte

**Gemeente
Gouda**

Inkomsten & uitgaven

INKOMSTEN

Totale inkomsten: 426,1 mln

RIJK

Gemeentefonds	€ 237,0 miljoen	1
Specifieke uitkeringen	€ 52,1 miljoen	2

GEMEENTE

Rioolheffing	€ 21,9 miljoen	3
OZB	€ 22,3 miljoen	4
Grondexploitatie	€ 22,6 miljoen	5
Afvalstoffenheffing	€ 15,1 miljoen	6
Huur en erfpacht	€ 9,5 miljoen	7
Overig	€ 30,9 miljoen	8
Inzet van reserves	€ 14,7 miljoen	9

UITGAVEN

Totale uitgaven: 421,5 mln

Sociaal domein	€ 187,8 miljoen	1
Wonen en leefomgeving	€ 73,7 miljoen	2
Bestuur en organisatie	€ 46,3 miljoen	3
Energie en klimaat	€ 36,0 miljoen	4
Economie, werk en onderwijs	€ 28,8 miljoen	5
Cultuur, sport en recreatie	€ 25,4 miljoen	6
Leefbaarheid en veiligheid	€ 12,8 miljoen	7
Fin. en algemene dekkingsmid.	€ 3,2 miljoen	8
Toevoeging aan reserves	€ 7,5 miljoen	9

SALDO + €4,6 MILJOEN

INKOMSTEN € 426,1 MILJOEN

UITGAVEN € 421,5 MILJOEN

2.2 Bestuurlijke samenvatting

Gouda is een stad met een rijke historie en heldere toekomstambities. Het komende jaar wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het bestuursakkoord *Geef Gouda door* en het *Herfstakkoord 2024*. Het college zet vol in op duurzaamheid, een sociale samenleving en een aantrekkelijke leefomgeving. In deze begroting ligt het accent op voortgang en uitvoering van bestaand beleid, binnen de beschikbare financiële kaders.

Economie, werk en onderwijs

Gouda zet in op aantrekkelijke werklocaties door het stimuleren van nieuwe kantoren in de Spoorzone en binnenstad. Ondernemers krijgen steun bij de omslag naar een circulaire economie, onder meer via het Servicepunt Energietransitie en een routekaart voor bedrijventerreinen. Ook wordt het Ondernemersfonds geëvalueerd. In het onderwijs wordt gewerkt aan duurzame schoolgebouwen via het Integraal Huisvestingsplan, met onder andere de oplevering van Integraal KindCentrum De Ontdekkingsreizigers. Er is daarnaast aandacht voor gelijke kansen, terugdringen van laaggeletterdheid en een leven lang ontwikkelen, met speciale aandacht voor techniek en digitale vaardigheden. Campus Gouda breidt de samenwerking rond living labs uit en er wordt toegewerkt naar een abonnementenmodel Campus Gouda dat op termijn de financiële lasten gelijkmatig verdeelt tussen bedrijfsleven, onderwijs en lokale overheden (regio). Jeugdwerkloosheid wordt teruggedrongen door de uitvoering van de nieuwe wet *van school naar duurzaam werk* en via nieuw te ontwikkelen regionale werkcentrum.

Energie en klimaat

Gouda wil in 2040 CO₂-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen. De ambitie om Gouda duurzaam door te geven, is vertaald in het Duurzaamheidsplan. De gemeente verkleint de kwetsbaarheid voor klimaatverandering door klimaatadaptieve maatregelen te nemen, zoals meer biodivers groen bij herinrichting, nieuwbouw en schoolpleinen. Via programma's voor groen, bomen en biodiversiteit wordt de ecologische kwaliteit versterkt. Inwoners krijgen hulp bij energiebesparing en woningisolatie via energiecoaches, subsidies en het energieloket; in Plaswijck start een wijkuitvoeringsplan aardgasvrij. Met het Duurzaamheidsfonds worden bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ondersteund bij verduurzaming en duurzame opwek. Gemeentelijk vastgoed wordt verduurzaamd, met oog voor biodiversiteit en synergie met onderhoud. Daarnaast investeert de gemeente via het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud in straten en groenvoorzieningen. Een Schone Buurt Coach draagt bij aan een nette stad.

Wonen en leefomgeving

De woningvoorraad wordt toekomstbestendig gemaakt door nieuwe woon- en zorgconcepten te realiseren, zoals een Knarrenhof in Westergouwe. De regionale woonzorgvisie wordt vertaald in een volkshuisvestingsprogramma en de huisvestingsverordening wordt aangepast aan nieuwe wetgeving. Via de Routekaart versnelling woningbouw en de regionale realisatieagenda wordt gestuurd op voldoende betaalbare woningen. Er blijft aandacht voor natuurinclusief bouwen, duurzame mobiliteit en betaalbaarheid op de lange termijn. Met het Verkeerscirculatieplan wordt gewerkt aan betere verbindingen voor fiets, openbaar vervoer en voetgangers en de invoering van 30 km/u op diverse wegen. Ook wordt het omgevingsprogramma parkeren uitgewerkt in diverse nieuw op te stellen wijkmobiliteitsplannen. Het aantal laadpunten groeit gestaag en ondernemers worden ondersteund in de overgang naar schone stadslogistiek. Daarnaast wordt stap voor stap een nieuw omgevingsplan opgebouwd.

Sociaal domein

Iedereen moet kunnen meedoen in Gouda. Daarom wordt samen met partners een nieuwe visie op het sociaal domein ontwikkeld, met extra aandacht voor vrijwilligers en de sociale basis. Het Werkcentrum Midden-Holland gaat in 2026 van start en ondersteunt werkzoekenden en werkgevers. Het nieuwe beleidskader Armoede en Schulden wordt uitgevoerd, onder andere met tegoedbonnen voor sport en cultuur en intensievere schuldhulpverlening. Via het Gezond en Actief Leven Akkoord worden gezondheidsachterstanden teruggedrongen. Ook wordt het juridisch loket in Gouda geopend om de toegang tot rechtsbescherming te vergroten. De jeugdzorg wordt verbeterd en betaalbaar gehouden met maatregelen uit het rapport van Berenschot.

Cultuur, sport en recreatie

Om een aantrekkelijke stad te blijven, wordt er gewerkt aan de horecavisie, aan de samenwerking met binnenstadondernemers en aan de samenwerking binnen de cultuurhistorische as. Leegstand wordt tegengegaan, de doorvaarbaarheid van de grachten verbeterd en de merkstrategie van Gouda verder uitgewerkt. Tegelijkertijd wordt het erfgoed versterkt via de uitwerking van de Historische Lintenvisie en actualisatie van de Archeologische Basiskaart. Het archeologisch depot wordt toegankelijker en er komt een betere informatievoorziening voor monumenteneigenaren. De subsidieregeling voor cultuurinnovatie en -ontwikkeling wordt doorontwikkeld en er worden keuzes voor de toekomst voorgelegd voor het Museum en de Schouwburg. Ook wordt het Stadhuis gerestaureerd en verbouwd. Op sportgebied komt er een strategisch huisvestingsplan voor binnensport en worden er nieuwe sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte gerealiseerd.

Leefbaarheid en veiligheid

Ondermijnende criminaliteit wordt intensief aangepakt met integrale controles en gerichte inzet van de Wet Bibob. Het terugdringen van woninginbraken en andere High Impact Crimes blijft een speerpunt, net als het vergroten van de

(cyber)weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Jeugdcriminaliteit en -overlast worden aangepakt via preventie op scholen, jongerenwerk en inzet van jeugdhandhavers. Daarnaast wordt geïnvesteerd in professionele vergunningverlening en faciliteert de gemeente organisatoren van evenementen bij hun vergunningaanvragen. Om polarisatie en radicalisering te voorkomen wordt onder meer ingezet op versterking van de sociale cohesie in buurten.

Bestuur en organisatie

Sterke samenwerking op regionaal niveau is noodzakelijk voor veel van de Goudse opgaven. Het regiobureau Midden-Holland wordt verder opgezet. Via de samenwerking met Alphen en Woerden wordt gewerkt aan recreatie, toerisme, groen en een circulaire economie. Binnen Gouda wordt gewerkt aan beter zicht op gemeenschappelijke regelingen en aan professionalisering van besluitvorming. Bewonersinitiatieven krijgen steun via de GoudApot en participatie wordt verder verankerd in beleid.

2.3 Financiële samenvatting

Conclusie van de financiële positie

- Het college levert een begroting 2026 met een sluitend meerjarenperspectief op.
- In de voorliggende begroting zijn de mutaties zoals opgenomen in de Kadernota 2026 verwerkt.
- De geactualiseerde verhouding tussen risico's en de mogelijkheid om deze te kunnen opvangen vanuit het weerstandsvermogen is "uitstekend" voor 2026 - 2029.
- De omvang van het weerstandsvermogen neemt toe van € 42 miljoen in 2026 naar € 49 miljoen in 2029.

Financiële resultaten 2026 -2029

In onderstaande tabel zijn de financiële resultaten opgenomen voor de jaren 2026 tot en met 2029.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten	415.955	395.636	395.196	411.361
Totaal baten	-412.809	-399.356	-397.601	-415.199
Saldo excl. reserves	3.146	-3.720	-2.405	-3.838
Toevoegingen	7.450	6.545	3.045	3.045
Onttrekkingen	-14.734	-4.604	-2.325	-2.100
Saldo inzet reserves	-7.283	1.941	721	945
Gerealiseerd resultaat	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Ontwikkelingen begroting 2026 - 2029

In de onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen opgenomen vanaf de meest actuele uitgangspositie van het begrotingsresultaat (raadsbesluiten t/m 9 juli 2025). Hierbij zijn de mutaties per onderdeel toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
A. Startbegroting	-338	-3.008	-2.427	-3.916
B. Kadernota	-4.467	-1.967	-820	-334
C. Autonome en administratieve ontwikkeling	-1.191	-368	-899	-1.256
D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage	1.859	3.564	2.462	2.614
E. Geactualiseerd perspectief	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

A. Startbegroting

Dit betreft de startpositie na het vaststellen van raadsbesluiten tot 9 juli 2025.

B. Kadernota 2026

Op 9 juli 2025 is de Kadernota 2026 vastgesteld. De budgettaire verwerking is in de voorliggende begroting 2026 - 2029 verwerkt. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.3.

C. Autonome en administratieve ontwikkeling

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2026 - 2029 zijn er diverse autonome ontwikkelingen. Dit betreft onder andere loon- en prijsontwikkeling, aanpassing van hoeveelheden en administratieve aanpassingen. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.3.

D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect 2e bestuursrapportage 2025

Met deze begroting wordt uitvoering gegeven aan eerder vastgesteld beleid en autonome ontwikkelingen. Er zijn enkele nieuwe ontwikkelingen voortkomend uit de uitvoering van onze wettelijke taken. Daarnaast zijn de mutaties uit de 2e bestuursrapportage 2025 - met een doorwerking in de begroting 2026 - verwerkt. In de onderstaande tabel is een specifiactie met toelichting van deze aanpassingen opgenomen.

D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1. 2e berap 2025: Bijstelling budget jeugd	1.000	1.000	1.000	1.000
2. 2e berap 2025: Bijstelling structurele parkeerinkomsten	-500	-500	-500	-500
3. 2e berap 2025: Bijstelling structurele kosten dienstverlening	200	200	200	200
4. 2e berap 2025: Diverse kleine mutaties	-28	-14	-13	-13
5. Budget arbeidsmarkt (omissie vanuit begroting 2024)	400	400	400	400
6. Convenant huisuitzettingen	100	100	100	100
7. Afboeking restant saldo taakstelling herfstakkoord	209	159	159	159
8. Effect septembercirculaire 2025 (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)	-1.037	704	1.116	1.268
9. Budget uitwerking motie versterken sociale basis (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)	1.515	1.515		
Totaal nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage	1.859	3.564	2.462	2.614

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

1. 2e berap 2025: Bijstelling budget jeugd

In de 2e bestuursrapportage heeft er een bijstelling plaatgevonden van de begroting voor de kosten jeugdzorg. Voorgesteld wordt om de begroting 2026 structureel aan te passen op basis van de definitieve kosten voor jeugdzorg over het jaar 2024 en het huidige aantal kinderen met jeugdzorg in 2025 tot en met Q2. Ook is rekening gehouden met nieuwe regionale besluiten en besluiten door de GRJW in 2025. Gelet op mogelijke onderuitputting op andere budgetten in programma 4 Sociaal Domein wordt nu voorgesteld om € 1.000.000 bij te stellen ten laste van het begrotingsresultaat.

2. 2e berap 2025: Bijstelling structurele parkeerinkomsten

De uitbreiding van het betaald parkeren in de wijken Kort Haarlem en Korte Akkeren heeft voor wat betreft de bezoekers een positief effect op de parkeerinkomsten. In combinatie met een groeiende betalingsbereidheid (positief effect op inkomsten regulier bezoekersparkeren als ook op inkomsten naheffingsaanslagen) kan de raming van deze parkeerinkomsten in de begroting structureel worden bijgesteld.

3. 2e berap 2025: Bijstelling structurele kosten dienstverlening

In het kader van reëel ramen wordt het budget voor dienstverlening met € 200.000 structureel bijgesteld. Dit naar aanleiding van bijstelling in de bestuursrapportages in 2025 en voorgaande jaren. Met deze bijstelling kan de gemeente een goede dienstverlening aan inwoners en organisaties blijven waarborgen. Zoals in de kadernota 2026 aangegeven wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan dienstverlening. In dit plan zal enerzijds een visie op dienstverlening voor de komende jaren en anderzijds de bezetting die nodig is om dat doel te bereiken verder worden uitgewerkt.

4. 2e berap 2025: Diverse kleine mutaties

Dit betreft diverse kleine mutaties, waaronder de actualisatie van afschrijving- en rentelasten, die doorwerken uit de 2e bestuursrapportage 2025. De budgetoverhevelingen uit de 2e bestuursrapportage 2025 zijn als (incidentele) mutaties verwerkt ten laste van de algemene reserve in 2026. Zie hiervoor het overzicht: 5.8 Overzicht inzet reserves.

5. Budget arbeidsmarkt

Dit betreft het herstel van een technische omissie in de begroting 2024. Ten onrechte waren de kosten per 2026 voor de uitvoering van de decentralisatie-uitkering voor de arbeidsmarkt niet meer begroot. Dit naar aanleiding van wisselende berichtgevingen vanuit het rijk over de voortzetting van de regeling. De regeling is gecontinueerd, waarmee ook de kosten correct worden doorvertaald in de begroting 2026-2029.

6. Convenant huisuitzettingen

Het Convenant Voorkomen Huisuitzetting is geactualiseerd. De gemeente gaat de ketenregie voeren en actief sturen op de inzet van bemoeizorg rond specifieke casussen. Hiermee worden inwoners met schulden beter ondersteunt bij de vaak complexe problematiek waarbij het streven is om uithuiszetting te voorkomen. Daarnaast gaat de gemeente haar wettelijke taken voor het uitvoeren van het afvoeren van inboedel en opslag organiseren.

7. Afboeking restant saldo taakstelling herfstakkoord

Het college heeft de opdracht gekregen om aan deze taakstelling invulling te geven door per programma maatregelen te treffen. De afgelopen periode is gewerkt aan een concrete invulling van de taakstelling. In de tabel -verderop in dit hoofdstuk - ziet de raad welke maatregelen het college per programma treft om aan de taakstelling te voldoen. De maatregelen tellen op tot een totaal van € 778.000 structureel. Het college stelt met deze begroting voor om het restant

van € 159.000 ten laste te laten komen van het perspectief vanaf 2027. Omdat één maatregel (versoering jongerenwerk) ingang kan vinden vanaf 2027, zal het van het perspectief ten laste te brengen restant in 2026 eenmalig uitkomen op € 209.000.

8. Effect septembercirculaire 2025 (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)

Dit betreft de uitkomsten van de septembercirculaire 2025 zoals opgenomen en besloten in het raadsvoorstel van de programmabegroting 2026.

9. Budget uitwerking motie versterken sociale basis (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)

Dit betreft budget ter uitwerking van de motie versterken sociale basis, zoals opgenomen en besloten in het raadsvoorstel van de programmabegroting 2026.

E. Begrotingsresultaten 2026 - 2029

Dit betreft de nieuwe begrotingsresultaten 2026 - 2029 na verwerking van de diverse ontwikkelingen.

Duiding financieel perspectief en nader uit te werken onderwerpen

Het financieel perspectief voor de jaren 2026–2029 laat op basis van de huidige inzichten een positief beeld zien. Er is sprake van structurele overschotten in alle jaren van de meerjarenraming en daarmee een solide begrotingsresultaat en een gezonde financiële huishouding. Hiermee is er een solide uitgangspositie, maar is het van belang om bij de ontwikkeling van het perspectief rekening te houden met diverse nader uit te werken onderwerpen.

In het onderstaande overzicht zijn diverse onderwerpen opgenomen die nog nadere uitwerking vragen. Omdat de financiële consequenties hiervan op dit moment nog niet bekend zijn, zijn deze niet opgenomen in de conceptbegroting 2026. Voor een deel van deze onderwerpen wordt in december een afzonderlijk raadsvoorstel voorgelegd. De posten met de aanduiding 'PM' geven aan dat de financiële impact nog niet is gekwantificeerd. De uiteindelijke uitwerking hiervan kan van invloed zijn op het meerjarenperspectief.

Daarnaast is er binnen de grenzen van de huidige kengetallen in de periode 2026–2029 ruimte om circa € 40 miljoen aan extra investeringen te doen. Dit biedt mogelijkheden om te investeren in de stad. De bijbehorende kapitaallasten (rente en afschrijving) zijn nog niet verwerkt in het financieel perspectief. Deze worden verwerkt bij concrete besluitvorming over de betreffende investeringen.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
E. Geactualiseerd perspectief	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893
<i>Nader uit te werken:</i>				
Uitwerking motie versterken sociale basis (onderdeel van raadsvoorstel begroting - november 2025)	1.515	1.515	0	0
Beheerplan GOVO 2026 - 2027 (raadsvoorstel december 2025) *	-	-	-	-
Schouwburg (raadsvoorstel december 2025) *	-	-	-	-
Funderingsherstel St-Janstoren (raadsvoorstel december 2025)	325			
Overig nader uit te werken (zoals bijvoorbeeld: huisvesting museum Gouda, exploitatie stadhuis, dienstverlening, weerbaarheid en grip op Goudse projecten)	PM	PM	PM	PM
Doorkijk perspectief 2026-2029	-2.297	-264	-1.685	-2.893

* Het raadsvoorstel van de begroting, dat halverwege oktober verschijnt, bevat de verwerking van de septembercirculaire 2025 en de besluitvorming van de motie versterken sociale basis. Daarnaast worden de raadsvoorstellen van december opgenomen als doorkijk op het financieel perspectief.

Structureel en incidenteel resultaat

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel resultaat is van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.6.

(bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Resultaat begroting (A)	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893
Incidenteel saldo begroting				
Totaal incidentele baten	-22.645	-10.490	-9.938	-19.941
Totaal incidentele lasten	31.232	12.365	9.988	19.941
Saldo	8.587	1.875	50	0
<i>Saldo van incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</i>	<i>-5.759</i>	<i>3.466</i>	<i>1.972</i>	<i>2.182</i>
Incidenteel saldo (B)	2.828	5.341	2.022	2.182
Structureel saldo begroting				
Totaal structurele baten	-390.164	-388.866	-387.663	-395.258
Totaal structurele lasten	384.723	383.271	385.208	391.420
Saldo	-5.441	-5.595	-2.455	-3.838
<i>Saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</i>	<i>-1.525</i>	<i>-1.525</i>	<i>-1.252</i>	<i>-1.237</i>
Structureel saldo (A-B)	-6.965	-7.119	-3.707	-5.075

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Ontwikkeling reservepositie

De algemene reserve is een buffer voor de instandhouding van de weerstandscapaciteit en voor het opvangen van incidentele kosten. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de algemene reserve weergegeven per stand 31 december.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve per (31/12)	35.960	41.420	43.561	45.862
Begrotingsresultaten (31/12)	4.137	1.779	1.685	2.893
Resultaat 2025 conform 2e berap 2025 (afgerond)	2.200			
Beschikbaar weerstandsvermogen per (31/12)	42.298	43.199	45.246	48.755

Ontwikkeling woonlasten

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten weergegeven op basis van een gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2026 van € 366.000. Ter vergelijking zijn de woonlasten van 2025 weergegeven.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1)	2026	2026	2025	2025	verschil in %	verschil in %
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
ozb eigenaar	332,8		317,55		4,80%	
Afvalstoffenheffing	399,00	399,00	434,40	434,40	-8,15%	-8,15%
Rioolheffing eigenaar	311,27		304,87		2,10%	
Rioolheffing gebruiker	262,20	262,20	256,80	256,80	2,10%	2,10%
Totaal	1.305,27	661,20	1.313,62	691,20	-0,64%	-4,34%

In 2026 dalen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 366.000 met 0,64% (gemiddelde daling van ozb, afval en riool). De woonlasten voor de huurder dalen in 2026 met 4,34% (gemiddelde daling van afval en riool). Deze daling wordt veroorzaakt door de daling van het tarief afvalstoffenheffing. Dit is onder andere het gevolg van het actualiseren van de overhead en hogere vergoedingen voor pmd.

Invulling taakstelling 0,25% herfstakkoord

Met het Herfstakkoord 2024 is er – met uitzondering van de budgetten van de Gemeenschappelijke regeling Jeugd & WMO (GRJW) - een structurele financiële taakstelling van 0,25% per programma afgesproken. De taakstelling geldt vanaf 2026 en is bij de vorige begroting ingeboekt. In totaal heeft deze taakstelling een financieel effect van € 937.000 structureel per jaar.

Het college heeft de opdracht gekregen om aan deze taakstelling invulling te geven door per programma maatregelen te treffen. De afgelopen periode is gewerkt aan een concrete invulling van de taakstelling. In de onderstaande tabel ziet de raad welke maatregelen het college per programma treft om aan de taakstelling te voldoen.

De maatregelen tellen op tot een totaal van € 778.000 structureel. Het college stelt met deze begroting voor om het restant van € 159.000 ten laste te brengen van het perspectief vanaf 2027. Omdat één maatregel (versoering jongerenwerk) ingang kan vinden vanaf 2027, zal het van het perspectief ten laste te brengen restant in 2026 eenmalig uitkomen op € 209.000.

Programma	Maatregel	Bedrag (x1.000)
1. Economie, werk en onderwijs	Versoering budget VVE en kindgebonden financiering	25
	Versoering budget Verzekeringen en vandalismeschades	25
	Versoeren budget Ondernemen in Gouda	13
	Versoeren budget Economische Agenda	6
2. Energie en klimaat	Versoeren lokale bijdrage RES-regio	60
	Effectiever inzetten budget energietransitie	35
3. Wonen en leefomgeving	Verhogen leges voor een kabels- en leidingenvergunning	68
	Budget biodiversiteit verminderen	25
	Minder geld beschikbaar stellen voor subsidie wonen boven winkels	30
	Degeneratievergoeding verhogen bij grondwerkzaamheden	20
4. Sociaal domein	Stoppen met kwalitatieve tevredenheidsonderzoeken Wmo Jeugd en participatiewet	11
	Versoeren bijdrage Sociale coöperatie	30
	Versoeren beleid Inclusie	70
	Onderuitputting reïntegratiebudget	50
	Versoeren gezondheidsbeleid	30
	Versoering jongerenwerk (vanaf 2027)	50
	Onderuitputting huiswerkbegeleiding (brede school)	25
5. Cultuur, sport en recreatie	Versoeren impulsregeling evenementen	40
	Versoeren impulsregeling cultuurinnovatie	20
6. Veiligheid en leefbaarheid	Afstoten deeltentoor Stadsmarinier	9
	Versoeren onderhoudsbudget cameratoezicht	15
	Realistischer aanbod Halt-voorlichting cybercrime op scholen	11
7. Bestuur en organisatie	Versoeren lunches medewerkers en college	12
	Versoeren budget Organisatieontwikkeling (ROO)	80
	Verhogen prijzen bedrijfsrestaurant met 10%	18
Totaal		778
<i>Taakstelling herfstakkoord 0,25%</i>		937
Restant		159

3 Beleidsbegroting: programma's

Bij het formuleren van de ambities, doelen en activiteiten is een keuze gemaakt in de onderwerpen op het gebied van de betreffende onderwerpen binnen de programma's. De gemeente is bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor reguliere taken, zoals toetsing, toezicht en handhaving van relevante wet- en regelgeving en beheer en onderhoud op diverse terreinen.

3.1 Economie, werk en onderwijs

Ambitie

De gemeente Gouda streeft naar een vitale Goudse economie en een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, inclusief een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) maken zich sterk voor Leven Lang Ontwikkelen, waaronder meer hoger onderwijs in Midden-Holland. Samenwerking zorgt voor innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in de zorg en bij bodemdaling, transport en logistiek. De relatie van mens met technologie is daarin de rode draad.

Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen voor alle kinderen op basis-, voortgezet en speciaal (voortgezet) onderwijs in Gouda en sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt om gelijke kansen te creëren. En actief werk maken van het terugdringen van laaggeletterdheid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Uitvoeren Economische Agenda

Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de Economische Agenda 2025 - 2030 en wordt de regionale triple helix innovatieprojectenagenda voortgezet. Daarnaast wordt gewerkt aan acties uit het meerjarenprogramma binnenstad en het horecaconvenant.

2) Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen, inclusief groene schoolpleinen.

3) Sterk onderwijs en terugdringen laaggeletterdheid

Sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt en kansengelijkheid wordt bevorderd door het beschikken over voldoende basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden. Daarom wordt ingezet op het terugdringen van laaggeletterdheid.

4) Doorontwikkelen Campus Gouda

Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er wordt een bijdrage geleverd aan Leven Lang Ontwikkelen in de regio met een krachtig mbo en techniekonderwijs.

5) Terugdringen jeugdwerkloosheid

Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.

3.1.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Uitvoeren Economische Agenda

- Inzetten op aantrekkelijke werklocaties. Bijvoorbeeld met de 'schuifpuzzel' op Kromme Gouwe en Goudse Poort en het stimuleren van de ontwikkeling van nieuwe kantoren in de Spoorzone en de binnenstad (in lijn met de regionale Kantorenstrategie). Met regiogemeenten toewerken naar een gezamenlijk regionaal Omgevingsprogramma werklocaties.
- Ondersteunen van ondernemers richting een circulaire economie. Bijvoorbeeld door het uit te werken uitvoeringsprogramma circulaire economie en de inzet met het Groene Hart, ondersteuning van het Servicepunt Energietransitie Bedrijven en het opstellen van een integrale routekaart voor verduurzaming van bedrijventerreinen.
- Samen met regio Midden-Holland versterken van het imago Custom Made in Midden-Holland door ondernemers en sectoren (vooral technische maakindustrie) zichtbaar te maken en regionale samenwerking te bevorderen.
- Via accountmanagement en het organiseren van netwerkevenementen (zoals StartUp Gouda, ondernemersontbijt en bedrijvendag) stimuleren en ondersteunen van diverse ondernemersgroepen. Denk hierbij aan starters, innovatieve maakbedrijven en het grootbedrijf op diverse vlakken: communicatie en kennisdeling, netwerken, weerbaarheid, verduurzaming en starten in Gouda.
- Evalueren van het OndernemersFonds Gouda vanwege einde looptijd van het convenant eind 2026.

Doelstelling 2: Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

- Uitvoeren van het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 1e tranche Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2020-2024 en 2e tranche IHP 2026-2030.
- Realisatie en oplevering van Integraal Kind Centrum De Ontdekkingsreizigers in Westergouwe.
- Inzetten op subsidiemogelijkheden, zoals in het Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting van OCW en een pilot met alternatieve financiering binnen IHP2. En inzet op herontwikkeling van vrijvallende locaties.
- Waarborgen onderwijshuisvesting Internationale Schakelklas (ISK) en nieuwkomersonderwijs, met inzet op regionale solidariteit.
- Onderhouden en in stand houden van bruikleenscholen met actuele Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOPs).

Doelstelling 3: Sterk onderwijs en terugdringen laaggeletterdheid

- Samen met het onderwijs en de Gelijke Kansenalliantie de Goudse Onderwijsagenda blijven uitvoeren.
- Voortzetten van lessen in taal, rekenen en digitale vaardigheden om basisvaardigheden van Gouwenars te bevorderen. Voor moeilijk bereikbare inwoners is er via het taalhuis camouflageaanbod, waarmee laagdrempelig aangesloten wordt bij de leefwereld van inwoners. Bijvoorbeeld via Grip op Geld of cursussen via werkgevers. Ontwikkelen van een leven lang ontwikkelen (LLO)-collectief voor taal en geletterdheid.
- Verkennen of het concept familieschool passend is in het Goudse onderwijs. Dit gebeurt op basis van bevindingen van de pilot in Goverwelle, in samenwerking met drie basisscholen en de Brede School.
- Inzetten op een meer integrale aanpak van basisvaardigheden, waarbij oog is voor (signaleren en verwijzen) problemen met basisvaardigheden in bijvoorbeeld de aanpak schulden, armoede en re-integratie.
- Inzetten op signaleren van lage basisvaardigheden en doorverwijzen door professionals in onderwijs en kinderopvang via de gezinsaanpak. In samenwerking met de bibliotheek en Brede School/VvE-punt.
- Stimuleren van leven lang ontwikkelen, digitalisering en techniek, in nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door in te zetten op de doorlopende leerlijn techniek via Sterk Techniekonderwijs (STO) en Techkwadraat subsidies, met een belangrijke rol voor de Techniekwerkplaats.

Doelstelling 4: Doorontwikkelen Campus Gouda

- Bestendigen living lab zorg & technologie vanuit een fysiek en mobiel lab (zorg) en uitbreiden partners living lab bodem & technologie in samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF) en de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH).
- Doorontwikkelen innovatiecyclus op gebied van zorg & technologie, bodem & technologie en logistiek & technologie door uitvoering innovatietrajecten en challenges.
- Verbreden en doorontwikkelen LLO-aanbod Campus Gouda, met mbo-, hbo- en (werkveld)partners.
- Continuëren van samenwerking met regio, provincie en Economic Board Zuid-Holland rondom Human Capital Agenda middels het nieuwe deelakkoord (2025-2027). Daarnaast het versterken van de koppeling van de Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV's) met maatschappelijke vraagstukken.
- Toewerken naar een abonnementenmodel Campus Gouda dat op termijn de financiële lasten gelijkmatig verdeelt tussen bedrijfsleven, onderwijs en lokale overheden (regio).

Doelstelling 5: Terugdringen jeugdwerkloosheid

- Implementeren en uitvoeren van de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk', die als doel heeft om jongeren beter te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en het behouden van werk.
- Uitvoering van een gezamenlijk regionaal programma (voorheen genaamd: VSV programma) gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de overgang van school naar duurzaam werk. Doorstroompunten bieden jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar begeleiding terug naar school of naar werk. Dit gebeurt samen met nazorg naar werk vanuit scholen en preventieve begeleiding naar werk vanuit werk en inkomen.

- Versterken van de samenwerking met (arbeidsmarkt)partners in het nieuwe VSV programma, voortvloeiend uit de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk'.
- Dienstverlening aan jongeren implementeren in het nieuw te ontwikkelen regionale werkcentrum.

3.1.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Een prettige woon- en leefomgeving voor medewerkers is een aspect dat voor bedrijven een belangrijke rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Met haar historische binnenstad en aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden biedt Gouda deze prettige woon- en leefomgeving. De recreatiegebieden van Groenalliantie Midden-Holland dragen bij aan het vestigingsklimaat en versterken het economisch profiel van de regio. In 2026 wordt o.a. ingezet op: samenwerking met ondernemers en terreinbeheerders, ondersteuning van natuureducatie en participatieprojecten en op professionalisering van vrijwilligerswerk, wat bijdraagt aan werkervaring en sociale cohesie. Daarnaast wordt in 2026 ingezet op het versterken van de samenwerking met onderwijsinstellingen, bewonersplatforms en maatschappelijke organisaties. Via excursies, informatieavonden en participatiegroepen wordt kennisdeling gestimuleerd en bewustwording over natuur en duurzaamheid vergroot.
Grondbank RZG Zuidplas	De grondbank heeft tot doel het ontwikkelen, vaststellen, initiëren en uitvoeren van een strategisch beheer- en uitnamebeleid voor de verworven gronden ten behoeve van een effectieve realisatie van de in de Herijkingsstudie en de Visie Ruimte en Mobiliteit voor het rechtsgebied geformuleerde ruimtelijke en sectorale doelstellingen.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgelden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

3.1.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Aantal vestigingen per sector (top 5)	(CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, gemeente) https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81575NED/table
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Banen naar sector (top 5)	(Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA), bewerkt door gemeente Gouda)
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	Energieverbruik onderwijs	(Regionale Klimaatmonitor, Energieverbruik naar maatschappelijke sector) https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/publiekdienstverlening
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	CO2-uitstoot onderwijs	(Regionale Klimaatmonitor, Rapportage CO2-uitstoot) https://klimaatmonitor.databank.nl/content/co2-uitstoot
Terugdringen laaggeletterdheid	Het terugdringen van laaggeletterdheid. Het bevorderen van kansengelijkheid door sterk onderwijs ontwikkeling van de basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden.	Aantal inwoners dat een traject basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) heeft gevolgd	Gemeente Gouda, sociaal domein
Doorontwikkelen Campus Gouda	Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Aantal studenten	Gemeente Gouda, Campus Gouda
Terugdringen jeugdwerkloosheid	Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.	Aantal jongeren zonder werk tot 27 jaar	UWV

3.1.4 Wat gaat het kosten?

3.1.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	28.827	29.800	29.469	29.711
Baten	-9.212	-9.314	-8.650	-8.650
Saldo van baten en lasten	19.615	20.486	20.818	21.061
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-400	-350	-350	-271
Gerealiseerd resultaat	19.214	20.136	20.468	20.790

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.1.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	19.086	19.817	19.816	19.963
Autonome en administratieve ontwikkeling	-284	-94	240	532
Kadernota	384	384	384	280
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	29	29	29	15
Totaal	19.214	20.136	20.468	20.790

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.1.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
2.4 Economische havens en waterwegen	1.917	2.091	2.146	2.141
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	286	285	284	268
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	186	186	186	186
3.4 Economische promotie	1.563	1.559	1.559	1.591
4.2 Onderwijshuisvesting	10.794	11.083	11.224	11.573
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.869	5.281	5.419	5.301
Totaal	19.615	20.486	20.818	21.061

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

Gouda wil in 2040 CO₂-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen. Deze ambitie om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties, is vertaald in het Duurzaamheidsplan. Dit gaat over de thema's energietransitie, duurzame mobiliteit, verduurzaming lokale economie en het gemeentelijk vastgoed.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Een speerpunt komende periode is het klimaatbestendig inrichten van de gemeente, door onder andere verdere vergroening en goede afwatering, afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit en ruimte voor water maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen en toekomstbestendige bomen. Ook het inzetten op vasthouden, hergebruiken, infiltreren en vertraagd afvoeren van hemelwater helpt hierbij.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat door met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en de opwek van duurzame energie stimuleren. Met aandacht voor gebouwbewonende diersoorten.

4) Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en blijft investeren in de verduurzaming van haar vastgoed, maar neemt wel meer tijd voor de uitvoering. Vanwege de druk op de gemeentelijke financiën in de komende jaren is de investering uitgesmeerd over een langere periode. Dat betekent dat de doelstelling om in 2030 tenminste 55% CO₂ te reduceren later in de tijd wordt gerealiseerd. Naast de verduurzaming neemt de gemeente maatregelen om de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen in de komende twee jaar te verbeteren.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet. Beperken geluidshinder en verbeteren van de luchtkwaliteit vallen hier ook onder.

3.2.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

- Uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen en het realiseren van aparte afvoer van riool- en hemelwater. De gemeente houdt bij maatregelen voor het afvoeren van hemelwater de voorkeursvolgorde - vasthouden, hergebruiken, infiltreren en (vertraagd) afvoeren - aan.
- Voor het tegengaan van hittestress, droogte en wateroverlast stuurt de gemeente aan op het creëren van extra waterberging, minder steen en meer biodivers groen en toekomstbestendige bomen bij (nieuw)bouwontwikkelingen, op schoolpleinen, speelplekken, bij onderhoud, herinrichting en op bedrijventerreinen.
- Uitbreiden van ecologisch (maai)beheer, het voortzetten van de aanleg van natuurlijkvriendelijke oevers en het vergroten van bewustwording.
- Uitvoeren van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad om de grond- en regenwateroverlast in de binnenstad te verminderen. Dit in samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling & Funderingen voor kennisontwikkeling en informatievoorziening over de gevolgen van bodemdaling in combinatie met klimaatverandering. Via het Funderingsloket blijft de gemeente inwoners met advies en voorlichting op weg helpen bij funderingsonderzoek en -herstel.
- Uitvoeren van het Water- en Rioleringsprogramma, het Programma Groen Gouda, de Structuurvisie Groen en de verdiepende programma's voor Bomen en Biodiversiteit en de subsidieregeling groen-blauwe daken.

Doelstelling 2: Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

- Het uitvoeren van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren op basis van het Programma Groen: Biodiversiteit. Om dit te bereiken, stuurt de gemeente onder andere op het versterken van de groenstructuur, het verbeteren van het ecologisch beheer en het biodiverser inrichten van groengebieden.
- Samenwerken met waterschappen (waterkwaliteitsbeheerders) om waterkwaliteit te verbeteren.
- Ter ondersteuning van de woningisolatie een soortenmanagementplan (SMP) laten opstellen.
- Beleid opstellen voor natuurinclusief bouwen.
- Onderzoeken waar biodiversiteit en het beperken van geluidsoverlast & luchtverontreiniging gecombineerd kunnen worden.

Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

- Uitvoeren Uitvoeringsstrategie energiebesparing en isolatie 2025-2032, met focus op (koop)woningen met energielabels D, E, F en G en energiearmoede. Inwoners worden geholpen door de inzet van energiecoaches en energieklussers, kleine energiebesparend maatregelen, een energieloket, meerjarige ontzorgingsaanpak voor woningisolatie en subsidies.
- Bij het toewerken naar (uiteindelijk) een aardgasvrije eindsituatie is aandacht voor de invloed van factoren zoals netcongestie, bodembescherming en geluid. Er wordt gestart met een wijkuitvoeringsplan aardgasvrij voor Plaswijck.
- Met bewoners voortzetten van onderzoeken naar de aardgasvrije warmteoplossing in Achterwillens en een deel van Kort Haarlem. Op basis van de uitkomsten met bewoners afspraken maken over het vervolg.
- Het stimuleren van de duurzame opwek met zon op daken en parkeerterreinen. Het ondersteunen van maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, gebouweigenaren, religieuze instellingen, MKB-ondernemers en kleine VvE's bij het verduurzamen en opweken van energie via het Duurzaamheidsfonds.
- Blijven ondersteunen van bewoners- en bedrijveninitiatieven via de SDO subsidieregeling.

Doelstelling 4: Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- Conform de kaders van het Herstakkoord 2024 wordt het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. De uitvoering richt zich op alle gebouwen in eigendom van de gemeente, exclusief de sport- en onderwijsgebouwen. Het Groenhovenbad wordt wel binnen deze aanpak aardgasvrij gemaakt.
- Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is er aandacht voor de inpassing van nestgelegenheid voor gebouwbewonende diersoorten, zoals gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen.
- Waar mogelijk zoekt de gemeente synergie met onderhouds- (MJOP) en toegankelijkheidsmaatregelen.

Doelstelling 5: Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

- In het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GOVO) bepalen de criteria toegankelijkheid en kwaliteit, naast drooglegging en technische staat, de beheeropgave. Met het budget uit het Bestuursakkoord worden ook het komende jaar meer straten aangepakt. Ook is in het GOVO extra budget gereserveerd voor het verbeteren van groenvoorzieningen bij ophogingsprojecten.
- Het meerjarig en gefaseerd herstellen van kwetsbare kademuren en andere kunstwerken, vanuit het GOVO.
- Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (KOR_B) in de Binnenstad is het kader voor de projecten in de openbare ruimte die vanuit het Water- en Rioleringsplan en het GOVO worden uitgevoerd. Dit betreft bijvoorbeeld het herstraten en het opknappen van de Agnietenstraat en Nieuwe Haven.
- Beperken geluidshinder van wegen conform het VCP en Actieplan geluid. Inventariseren en zoveel mogelijk behouden van stille plekken; zo mogelijk samen met versterken biodivers groen. En met de uitvoering van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen bijdragen aan betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast.
- Het inzetten van een Goudse Schone Buurt Coach met als doel het bevorderen van het juist aanbieden van afval, het voorkomen van zwerfafval en het bewustmaken van inwoners over een schone buurt.

3.2.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel) is het waarborgen van een veilige, duurzame en gezonde samenleving door middel van milieutaken zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering op ruimtelijke ontwikkelingen.
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad, zijn de omliggende natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om verkoeling op te zoeken en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, het Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven. Concreet worden in 2026 quick wins uitgevoerd voor de biodiversiteit, wordt het beheer meer gericht op natuurwaarden, vindt onderzoek plaats naar verbetering van de waterkwaliteit, en wordt verkend hoe op kleine schaal duurzame energie kan worden opgewekt.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. Sinds de inwerkingtreding van de omgevingswet verzorgt de BSGR de heffing en invordering van milieulegges ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een dergelijke milieuvergunning.
Cyclus N.V.	De beleidsvoornemens voor 2026 richten zich op verdere stappen richting een circulaire economie en het behalen van de nationale recycledoelstellingen. Een ander belangrijk doel is om samen met de gemeente en andere partners het aantal dumping en bijplaatsingen van afval te verminderen en op die manier het straatbeeld en de leefbaarheid te verbeteren. Cyclus werkt ook nauw samen met gemeenten in Midden-Holland en andere regio's. In 2026 verwelkomt Cyclus een viertal nieuwe gemeenten aan het collectief. Deze gemeenten zullen ook aandeelhouder worden. De deelname vindt plaats na besluitvorming in de aandeelhoudersvergadering.

3.2.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaatverandering	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen		Schaduwplekken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat beginnen met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Gemeente Gouda, Geovisia
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden		Hoofdverwarmingsinstallatie woningen (aardgas)	CBS, Regionale Klimaatmonitor: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84948NED/
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en opwek van duurzame energie stimuleren.	Gouds IsolatiePlan	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	RVO, Regionale klimaatmonitor

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. De ambitie voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed wordt bijgesteld bij de actualisatie van de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed naar aanleiding van temporisering. Co-2 reductie wordt jaarlijks uitgedrukt.	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoedporteuille	Energiemonitor gemeente Gouda
Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte	Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet	Ik vind mijn buurt goed/ slecht onderhouden	Stadspeiling

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	36.007	35.683	36.477	36.468
Baten	-37.002	-37.547	-37.186	-37.180
Saldo van baten en lasten	-995	-1.864	-708	-712
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-200	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.195	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	-2.135	-1.715	-641	-644
Autonome en administratieve ontwikkeling	-331	-149	-67	-68
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.270	0	0	0
Totaal	-1.195	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
7.2 Riolering	-3.483	-2.868	-1.626	-1.627
7.3 Afval	-2.291	-2.304	-2.390	-2.393
7.4 Milieubeheer	4.778	3.308	3.308	3.308
Totaal	-995	-1.864	-708	-712

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat wil de gemeente zo houden.

Een goede bereikbaarheid en betaalbaar woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen

De Woon(zorg)visie 2030 Gouda en de Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 dienen als kader. Aanvullend is een regionale woonzorgvisie opgesteld. In 2026 maken Rijk, provincies en gemeenten verplicht een volkshuisvestingsprogramma. Hierin staat concreet hoeveel, waar en voor welke doelgroepen zij laten bouwen.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma

Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie. Dit krijgt vorm in de Routekaart versnelling woningbouw.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan

Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. Voor een aantrekkelijk verblijfsklimaat in de binnenstad wordt zij gaandeweg autoluw.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. Ondernemers ondersteunen in de transitie naar schone en slimme logistiek.

5) Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om een (digitaal) gemeente dekkend omgevingsplan te maken. De dienstverlening aan bedrijven, organisaties en inwoners staat centraal bij uitwerking van de wettelijke instrumenten.

3.3.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen

- Sturen op de realisatie van voldoende woningen in het algemeen en de ontwikkeling van woon(zorg)concepten voor diverse doelgroepen in nieuwbouw en de bestaande voorraad, zoals de Gouwe Huse, Winterdijk 10 en Knarrenhof en Oudenhuis in Westergouwe.
- De regionale woonzorgvisie nader uitwerken en vertalen in het volkshuisvestingsprogramma dat Rijk, provincies en gemeenten verplicht moeten opstellen. In het programma staat concreet waar, hoeveel en voor welke doelgroepen woningen moeten komen.
- De nieuwe woonwetgeving vertalen in de Huisvestingsverordening. Ook wijzigingen in de woningtoewijzings-systeematiek opnemen.
- De bijdrage van woningcorporaties aan de volkshuisvestelijke doelstellingen is vastgesteld in de prestatieafspraken. De raamovereenkomst hiervoor loopt af. Gemeente en corporaties maken nieuwe afspraken over de samenwerking in aansluiting op het op te stellen volkshuisvestingsprogramma.

Doelstelling 2: Actieve sturing op het woningbouwprogramma

- Uitvoeren van de Routekaart versnelling woningbouw. Hierbij blijft de gemeente sturen op minimaal 33% sociale huur en 20% gereguleerde middenhuur of sociale koop bij nieuwbouw- en transformatieprojecten. In Westergouwe streeft de gemeente naar minimaal 33% sociale huur en minimaal 20% op gronden van de VOF, mits financieel haalbaar. Indien nodig en wenselijk vindt afdracht plaats aan het Fonds Betaalbaar Wonen.
- De Regionale Realisatieagenda Midden-Holland uit 2023 en de verwachte invoering van de Wet versterking regie volkshuisvesting gaan uit van een verhoging van het aandeel betaalbaar (sociale huur, middenhuur en betaalbare koop) naar 67%. Bijsturen van de woningbouwprogrammering van Gouda hierop.
- Exploitatietermijnen blijven vastleggen om betaalbare woningen zo lang mogelijk beschikbaar te houden voor de doelgroep. Ook blijven zoeken naar manieren om extra investeringen aan te trekken, waarmee voldoende betaalbare woningen kunnen worden gerealiseerd.
- Blijven uitgaan van natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en passende duurzame mobiliteit bij nieuwbouw en transformatie. Daarvoor hanteert de gemeente het programma van eisen dat hoort bij het convenant klimaatadaptief bouwen en monitort zij de voortgang.

Doelstelling 3: Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan (VCP)

- Bij herinrichtingsprojecten de verbindingen voor fiets, openbaar vervoer en voetgangers optimaliseren op basis van het wensbeeld van het VCP. Op die manier delen van de drie regionale doorfietsroutes (Gouda-Alphen, Gouda-Bodegraven, Gouda-Rotterdam) realiseren.
- Voorbereiden en herinrichten van wegen conform het nieuwe 30 km/u. Dit betreft de Koningin Wilhelminaweg, Groenhovenweg, Hugo de Vrieslaan, Fluwelensingel en Blekerssingel en het herinrichtingsplan korte termijn voor de Nieuwe Veerstaal. Verbeteren van de overstekbaarheid van de Goudse Houtsingel en van de Rotterdamseweg door een keerlus voor vrachtverkeer ter hoogte van de Schielandse Hoge Zeedijk.
- Voorbereiden van de realisatie van capaciteitsverhogende maatregelen op de N207/N457 (Westergouwe), de Burgemeester Janssingel/Van Reenensingel (Spoorzone) en de kruising Goudkade-Industriestraat. Voortzetten lobby voor een OV-hub/ station voor een duurzame ontsluiting van Westergouwe.
- Uitwerken van het omgevingsprogramma parkeren in diverse nieuw op te stellen wijkmobiliteitsplannen, passend binnen het Verkeerscirculatieplan. Realiseren van een dynamisch parkeersysteem op strategische locaties om verkeer naar de beschikbare parkeercapaciteit te leiden.
- Opstellen van een Voortgangsrapportage VCP 2025 met stand van zaken rond de projecten en indicatoren.
- Regionaal Verkeers- en Vervoerplan en Regionaal Programma Verkeersveiligheid met regiogemeenten uitvoeren.

Doelstelling 4: Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

- Het gestaag uitbreiden van het aantal openbare laadpunten voor personenauto's. Met regiogemeenten werken aan beleid voor snelladen en laadmogelijkheden voor logistiek.
- Stimuleren van de inzet en het gebruik van deelvervoer door uitvoering van het beleidskader uit 2023. Hierbij aansluiting zoeken bij herinrichtingsprojecten.
- Uitvoeren van het flankerend pakket aan maatregelen om ondernemers te ondersteunen in de transitie naar schone en slimme stadslogistiek. Samenwerken met Campus Gouda om logistieke vraagstukken van ondernemers gezamenlijk op te pakken.
- Een depot realiseren voor hergebruik van materialen voor het onderhoud van de openbare ruimte.

Doelstelling 5: Invoering van de Omgevingswet

- Ervaring opdoen met de nieuwe kerninstrumenten, zoals thematische en gebiedsprogramma's en buitenplanse omgevingsplanactiviteitsvergunningen. De organisatie blijven opleiden in de nieuwe manier van werken en regelgeving onder de Omgevingswet.
- Gaandeweg opbouwen van het gemeentedekkend omgevingsplan nieuwe stijl via gebieds- en thematische wijzigingsbesluiten. Voorbereiding wijzigingsbesluit voor het gebied Goverwelle.
- Monitoren van de effecten van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. Evalueren van het proces van het thematische wijzigingsbesluit Bodem technische zaken.

3.3.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel, oftewel Bouw- en Woningtoezicht) is het waarborgen van de veiligheid, kwaliteit en naleving van bouwvoorschriften in de regio. Dit omvat taken zoals het verlenen van bouwvergunningen, het controleren van bouwprojecten, en het handhaven van bouw- en woningregelgeving.
Grondbank RZG Zuidplas	De grondbank heeft tot doel het ontwikkelen, vaststellen, initiëren en uitvoeren van een strategisch beheer- en uitnamebeleid voor de verworven gronden ten behoeve van een effectieve realisatie van de in de Herijkingsstudie en de Visie Ruimte en Mobiliteit voor het rechtsgebied geformuleerde ruimtelijke en sectorale doelstellingen.
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de standplaatsgelden ter dekking van de kosten voor de exploitatie van woonwagenterreinen. De BSGR verzorgt ook de heffing en de invordering van de leges omgevingsvergunning/ fysieke leefomgeving ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Het doel van Coöperatie Parkeerservice U.A. is het ondersteunen van gemeenten bij het efficiënt beheren en handhaven van parkeerbeleid. Dit omvat het aanbieden van diensten zoals parkeerhandhaving, het beheren van parkeerfaciliteiten, en het ontwikkelen van innovatieve parkeeroplossingen om mobiliteit en bereikbaarheid in stedelijke gebieden te verbeteren.

3.3.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen, met uitsplitsing naar corporatiehuur, particuliere huur en koop.	(CBS, Voorraad woningen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82900NED/
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen op wijkniveau, met uitsplitsing naar middenhuur en betaalbare koop (WOZ-waarde < 325.000)	(CBS/WSW, Lokale Monitor Wonen) https://www.waarstaatje-gemeente.nl/dashboard/dashboard-lokalemonitor-wonen
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Alternatieve woonvormen	Monitor ouderenhuisvesting: https://55plus.datawonen.nl/jive [geclusterde woonvormen]
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Aantal nieuwbouwwoningen en overige toevoegingen (o.a. transformatie)	Waarstaatje-gemeente.nl / CBS voor historische ontwikkeling, Planregistratie Wonen voor toekomst
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Intensiteiten gemotoriseerd verkeer (stadsbreed)	Gemeente Gouda, periodieke verkeerstellingen
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Aantal (ernstige) verkeersslachtoffers	Geregistreerde verkeersongevallen (Viasat)
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehuis.	Vervoerwijzekeuze (marktaandeel fiets en OV)	CBS ODIN, Onderzoek verplaatsingen in Nederland
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehuis.	Laadpalen en waterstof tankvoorzieningen	RVO, Regionale Klimaatmonitor

3.3.4 Wat gaat het kosten?

3.3.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	73.920	57.464	56.716	67.524
Baten	-32.397	-19.466	-19.402	-29.504
Saldo van baten en lasten	41.523	37.998	37.314	38.020
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-8.466	-3.296	-1.016	-966
Gerealiseerd resultaat	33.057	34.702	36.298	37.054

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	32.270	34.319	35.804	36.387
Autonome en administratieve ontwikkeling	937	527	638	811
Kadernota	-146	-183	-183	-183
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-2	38	38	38
Totaal	33.057	34.702	36.298	37.054

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.517	940	1.489	1.649
2.1 Verkeer en vervoer	22.329	22.578	23.105	23.738
2.2 Parkeren	1.025	1.079	1.073	1.046
2.5 Openbaar vervoer	99	98	96	95
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.661	7.087	7.131	7.127
8.1 Ruimtelijke ordening	4.551	4.440	3.281	3.281
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-24	-24	-24	-24
8.3 Wonen en bouwen	4.365	1.799	1.163	1.108
Totaal	41.523	37.998	37.314	38.020

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4 Sociaal domein

Ambitie

De ambitie is een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur, talent of beperking. Dit betekent dat de gemeente de juiste zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houdt voor Gouwenaars die dit nodig hebben. Ook is er meer aandacht voor armoede en schuldhulp.

Om mee te kunnen doen in de samenleving moeten mensen kunnen beschikken over bestaanszekerheid. Daarom worden gezinnen met een laag inkomen die dat nodig hebben ondersteund met specifieke aandacht voor kinderen.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad

Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.

2) Inzetten op kansengelijkheid

Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.

3) Passende zorg en ondersteuning

Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.

4) Integrale dienstverlening sociaal domein

De dienstverlening op het gebied van jeugd, wmo en werk en inkomen is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.

3.4.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad

- Samen met de stad werken aan een nieuwe visie op het sociaal domein. Als onderdeel hiervan gaat de gemeente in ieder geval in gesprek met vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties en partners over de ondersteuning aan vrijwilligers.
- Met de extra rijksmiddelen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd investeren in de sociale basis op de terreinen jeugd/jongeren, volwassenen/ouderen en versterking wijken.
- Vanuit diverse lokale en landelijke programma's (maatregelenpakket sociaal domein, Gedeelde Zorg, Hervormingsagenda Jeugd) wordt er een groter beroep gedaan op ondersteuning in de sociale basis. Daarom versterkt de gemeente in 2026 de sociale basis in Gouda met behulp van de nieuwe subsidieregeling Versterken sociale basis.
- Bijstandsgerechtigden die niet kunnen werken helpen om te gaan participeren. Spoor 1 van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans biedt de mogelijkheid tot meer maatwerk voor de groep voor wie werken niet passend is.
- Het Werkcentrum Midden-Holland is per 2026 operationeel. Verschillende arbeidsmarktpartners werken daarin samen om werkzoekenden, werkenden en werkgevers hulp te bieden bij al hun ondersteuningsvragen op het gebied van werk, scholing en/of ontwikkeling.

Doelstelling 2: Inzetten op kansengelijkheid

- Uitvoering geven aan verschillende onderdelen van het nieuwe beleidskader Armoede en Schulden. Zoals extra inzet op communicatie om zo het gebruik van de tegoedbonnen voor sport en cultuur op de Rotterdampas en het volwassenentegoed te vergroten, extra inzet op de coaching en nazorg van cliënten van schuldhulpverlening en het zoveel mogelijk voldoen aan de verschillende onderdelen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening.
- De aanpak Jongerenperspectief wordt vaste praktijk. En onderzoeken of en in hoeverre de aanpak kan worden uitgebreid naar andere doelgroepen. De bijbehorende financiële consequenties worden in kaart gebracht.
- Terugdringen van vermijdbare gezondheidsachterstanden, vooral bij ouderen en jeugd via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). In 2026 ligt de focus op het verstevigen van de ketenaanpakken, monitoring en borging van de ingezette aanpak en het voorbereiden van de meerjarige doorontwikkeling vanaf 2027.

Doelstelling 3: Passende zorg en ondersteuning

- Uitvoering geven aan de maatregelen uit het rapport van Berenschot en het aanvullende maatregelenpakket jeugdzorg. Deze maatregelen zijn erop gericht om de zorg betaalbaar en beschikbaar te houden voor de meest kwetsbare inwoners.
- Maatwerk bieden aan inwoners met een bijstandsuitkering, die mantelzorg krijgen of verlenen. Hiervoor komt met de Participatiewet in Balans (spoor 1) meer ruimte. Zo kan iemand tijdelijk inwonen bij een inwoner met een intensieve zorgbehoefte, ook als die geen familie is, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitkering.

Doelstelling 4: Integrale dienstverlening sociaal domein

- Het implementeren van de maatregelen die volgen uit de toekomstverkenning Promen in 2025.
- Het vestigen van het juridisch loket in Gouda, en in samenwerking met sociale advocatuur en sociaal raadslieden organiseren van gezamenlijke spreekuren in Gouda, met als doel de toegang tot en het verbeteren van de rechtsbescherming in Gouda. (infographic)

3.4.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Promen	Promen geeft uitvoering aan de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast voert Promen re-integratieactiviteiten uit voor inwoners met een Participatiewetuitkering.
Hecht	Hecht verzorgt dienstverlening op het gebied van gezondheid en preventie (o.a. jeugdgezondheidszorg, vaccinaties).
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de afhandeling van kwijtscheldingsverzoeken van de gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb).
Jeugd en Wmo	Realiseren van een doelmatig regionaal zorg- en ondersteuningsaanbod voor de inwoners van Midden Holland op het gebied van jeugd en Wmo (inclusief centrumtaken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang). Het waarborgen van de kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van het zorg- en ondersteuningsaanbod.

3.4.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad	Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.	Het % inwoners dat zich thuis voelt in Gouda	Stadspeiling
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal uitgegeven Rotterdampassen (waarvan voor volwassenen en kinderen uit doelgroep minima)	Gemeente Rotterdam
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het % kinderen met gezond gewicht	GGD Midden-Holland
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal verzilverde tegoedbonnen sport en cultuur op de Rotterdampas (2 per pas voor kinderen minima)	Gemeente Rotterdam
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouvenaars die dit het meest nodig hebben.	Het relatieve gebruik van aantal kinderen < 18 jaar van maatwerk jeugdhulp	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouvenaars die dit het meest nodig hebben.	De gemiddelde kosten per cliënt per jaar voor de maatwerkvoorziening Wmo	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van de medewerkers van de gemeente (J, Wmo en weni)	Client Ervarings-onderzoeken Jeugd, Wmo en werk en inkomen
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het % inwoners dat weet voor welke hulp ze terecht kunnen bij de gemeente	Stadspeiling

3.4.4 Wat gaat het kosten?

3.4.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	189.439	181.023	174.684	173.007
Baten	-53.958	-48.184	-43.532	-43.532
Saldo van baten en lasten	135.481	132.839	131.152	129.475
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.661	-250	-250	-199
Gerealiseerd resultaat	133.819	132.589	130.902	129.276

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	123.946	123.138	122.542	122.620
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.805	1.777	1.847	1.363
Kadernota	4.733	4.343	4.622	3.153
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	3.336	3.331	1.891	2.140
Totaal	133.819	132.589	130.902	129.276

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.207	13.192	11.777	11.775
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	7.555	7.555	7.335	7.335
6.3 Inkomensregelingen	10.546	10.470	10.422	10.371
6.4 WSW en beschut werk	10.218	9.899	9.557	9.154
6.5 Arbeidsparticipatie	9.984	9.130	9.120	7.829
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.240	1.255	1.265	1.273
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	8.046	8.079	8.101	8.117
6.712 Begeleiding (WMO)	7.153	6.888	6.915	6.931
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.268	2.268	2.268	2.268
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	2.558	1.887	1.887	1.887
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	2.703	2.619	2.594	2.594
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	17.942	17.316	17.525	17.556
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	1.102	1.101	1.101	1.101
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.524	1.524	1.524	1.524
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.402	5.402	5.402	5.402
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	124	124	124	124
6.791 PGB WMO	1.325	1.325	1.325	1.325
6.792 PGB Jeugd	1.037	1.037	1.037	1.037
6.811 Beschermd wonen (WMO)	19.118	19.281	19.281	19.281
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	5.007	4.958	4.958	4.958
6.821 Jeugdbescherming	2.864	2.870	2.974	2.974
6.822 Jeugdreclassering	662	662	662	662
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	195	195	195	195
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	206	206	206	206
7.1 Volksgezondheid	3.412	3.513	3.513	3.513
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	83	83	83	83
Totaal	135.481	132.839	131.152	129.475

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving.

De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen.

Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal.

Gouda is een gezonde stad met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk als geestelijk. Sporten en bewegen is toegankelijk en dichtbij voor iedere Gouwenaar.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie. Het investeren in de verbinding van de historische as (Museum Gouda - Sint Jan – Stadhuis – de Waag) om de kracht van dit toonaangevende cultuurhistorische ensemble voor Gouda beter te benutten.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

Gouda is een unieke stad die veel te bieden heeft en om trots op te zijn. Daarom wil de gemeente datgene waar Gouda voor staat verder uitdragen en samen met partners, en inwoners als de ambassadeurs bij uitstek, werken aan versterking van het imago.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

Inzetten op het behoud, de maatschappelijke benutting en versterken van het cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Inzetten op het behoud, de maatschappelijke benutting en versterken van het cultureel erfgoed, waaronder de ambachten, en het stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied. Het uitvoering geven aan de herbestemmingsplannen voor het Stadhuis en een nieuwe aanwijzingsronde voor monumenten.

4) Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector

Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaars en bezoekers van buiten Gouda.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.

3.5.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

- Doorvertalen van het omgevingsprogramma binnenstad (voorheen winkelvisie) naar een vernieuwd samenwerkings-/en uitvoeringsprogramma met de Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda (SBG).
- Intensiveren en ondersteunen (VVV, stadsmarketing etc.) van de samenwerking binnen de historische as om de kracht van Gouda als historische (binnen)stad beter te kunnen benutten.
- Uitvoeren van activiteiten van de horecavisie en het horecaconvenant, zoals verder inzetten op verduurzaming en opvolging geven aan de schouw van terrassen.
- Intensiveren van de samenwerking tussen retail, vastgoedeigenaren en de gemeente om leegstand te voorkomen. Er is aandacht voor kwetsbare plekken zoals de Kleiweg, de Markt, de Korte & Lange Groenendaal door hier de leegstandverordening toe te passen.
- Verbeteren van de doorvaarbaarheid via het elektrificeren van de brugbediening, specifiek voor het traject Reeuwijk-Gouda. En het verbeteren van de doorvaarbaarheid binnen Gouda.
- Als onderdeel van de intieme vaarroute de mogelijkheid verkennen om de bruggen in de Zeugstraat op te knappen via een subsidieregeling waarvoor de gemeenteraad reeds € 250.000 heeft gereserveerd.

Doelstelling 2: Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

- Uitvoering geven aan de merkstrategie door het merk Gouda naar verschillende beleidsstukken door te vertalen. Aandacht geven aan de verschillende domeinen ('Wonen & Leven', 'Vrije Tijd & Bezoeken', 'Ondernemen, werken & leren'). Daarnaast wordt de stadsmarketing in lijn gebracht met de merkstrategie.
- Om de duurzame ontwikkeling van recreatie en toerisme in stand te kunnen houden, wordt onderzocht of de huidige toeristische koers nog actueel is en past binnen de nieuwe merkstrategie en landelijke ontwikkelingen. De resultaten zijn onderdeel van een op te stellen strategie vrijetijdseconomie.
- De ingeslagen koers van het versterken van gemeentelijke evenementen wordt gecontinueerd. Daarnaast wordt onderzocht hoe de evenementen meer in lijn met de merkstrategie kunnen worden gebracht.

Doelstelling 3: Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

- Versterken van het taakveld erfgoed door erfgoedwaarden goed te borgen en door het erfgoedbeleid actueel te houden. De regeling Erfgoed & Duurzaamheid wordt uitgevoerd. De uitwerking van de Historische Lintenvisie wordt afgerond en de Archeologische Basiskaart wordt geactualiseerd. Ook komt er een nieuwe toekomstvisie op het omgevingsprogramma Erfgoed.
- De laatste tijdslagen van het Goudse erfgoed worden beter vertegenwoordigd in de monumentenlijst. Het meerjarige aanwijzingsprogramma naoorlogs- en Post-65 erfgoed wordt voortgezet, net als de aanwijzing van te beschermen archeologische monumenten
- Het verder doorontwikkelen van het archeologisch depot en voorbereiden op het publiekstoegankelijk(er) maken van het depot voor inwoners, belangenorganisaties en belangstellenden uit een groter publiek.
- Uitvoering geven aan de adviezen uit de beleidsevaluatie 2024 rondom erfgoed en verduurzaming, waaronder actualisatie van beleid. Verbeteren van de informatievoorziening vanuit de gemeente en proactieve kennisdeling over monumenten en beleid, waardoor monumenteneigenaren beter geïnformeerd zijn over regelgeving en subsidiemogelijkheden.
- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak archeologie Stadswonen III-Westergouwe.
- Vernieuwen van de Welstandsnota, als toetsingskader voor de Adviescommissie omgevingskwaliteit (AOK).

Doelstelling 4: Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector

- Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur, passend bij de diversiteit aan Gouwenars en bezoekers buiten Gouda. Op basis van de in 2025 uitgevoerde tussenevaluatie van de Cultuurnota 2023-2027 en de opgedane ervaringen met het stimuleren van jongerencultuur kan de subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling worden doorontwikkeld. De voorbereidingen voor de nieuwe nota worden opgestart.
- In 2025 zijn er voor Museum Gouda in het kader van het haalbaarheidsonderzoek scenario's ontwikkeld voor verbetering van de museumfunctie, inclusief verduurzaming en toegankelijkheid. Dit mede in het licht van de beperkte gemeentelijke investeringsruimte. In 2026 wordt, op basis van een te nemen raadsbesluit, een van deze scenario's nader uitgewerkt. Daarbij is ook oog voor de depotfunctie.
- In 2025 is in beeld gebracht wat er nodig is voor een duurzaam financieel toekomstperspectief van de Stichting Schouwburgcomplex. 2026 zal in het teken staan van de uitvoering de door de raad gegeven richting.
- Ter uitvoering van het door de raad vastgestelde collectieplan voor beeldende kunst in openbare ruimte ligt de focus op herstelwerkzaamheden, de implementatie van beleidsregels en het opstarten van verkenning van ontsluiting van de collectie.
- De restauratie en verbouwing ten behoeve van de herbestemming van het stadhuis. Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden krijgt de stichting de opdracht om het concept 'eigenzinnig samenleven' nader uit te werken met als doel meer maatschappelijke betekenis en een grotere publieke waarde te realiseren in de toekomst. Dit in samenhang met de cultuurhistorische as. Met de uitwerking van dit plan komt zicht op de exacte subsidiebehoefte voor de exploitatie van het stadhuis.
- Samen met gemeenten in de regio Midden-Holland wordt de inzet als stedelijke cultuurregio geconcretiseerd.

Doelstelling 5: Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

- Evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst tussen gemeente en SPORT•GOUDA. Die dienstverleningsovereenkomst loopt eind 2027 af. Daarbij hebben we oog voor de bedrijfscontinuïteit van SPORT•GOUDA, die door meerdere factoren meerjarig onder druk staat. We zetten in dit kader onder andere in op verduurzaming van het Groenhovenbad.
- Opstellen van een strategisch huisvestingsplan binnensportaccommodaties. Daarin wordt bepaald hoe op de middellange en lange termijn om te gaan met nieuwbouw, renovatie en afstoting.
- Starten met uitvoering van een 'sportcarrousel', waarbij de verhuizing van een aantal verenigingen gekoppeld wordt aan verduurzamingsmaatregelen.
- Realiseren van nieuwe sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte.
- In samenwerking met een klein aantal scholen uitwerken hoe meer bewegen een plek in de schooldag kan krijgen.

3.5.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie maken onderdeel uit van een groter groen recreatief netwerk en zijn van groot recreatief belang voor Gouda en haar directe omgeving. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden die bijdragen aan een actieve en gezonde samenleving. Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent een groeiende aandacht voor een gezond leven dat er meer ruimte wordt gezocht voor fietsen en wandelen, voor meer avontuurlijke en sportieve vormen van bewegen en voor vormen van bezinning en ontstressen. Hiermee vergroot de bekendheid van de gebieden en wordt een bezoek aan de gebieden gestimuleerd. Om de toenemende drukte in de gebieden beter te spreiden, worden in 2026 de mogelijkheden onderzocht om de gebieden uit te breiden. Ook wordt er ingezet op de aanleg van thematische wandelroutes, uitbreiding van sport- en beweegvoorzieningen, en verbetering van de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Zo dragen de gebieden bij aan een gezonde leefstijl en omgeving in Gouda.
Streekarchief Midden-Holland	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven-, brug- en liggelden ter dekking van de kosten voor het beheer en onderhoud van de kademuren, aanlegplaatsen etc.
SPORT•GOUDA B.V.	Het doel van SPORT•GOUDA is het bevorderen van sport en beweging in de stad Gouda. Dit wordt bereikt door het beheren en exploiteren van sportaccommodaties, het organiseren van sportactiviteiten, en het stimuleren van sportdeelname onder inwoners van alle leeftijden, met als uiteindelijke doel een gezonde en actieve gemeenschap te ondersteunen.

3.5.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal personen met een hotelovernachting	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Gemiddelde uitgaven per persoon per bezoek	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal bezoekers attracties binnenstad (top 5)	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Leegstand binnenstad	Schouw Gemeente Gouda
Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda	Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van ons cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied.	Leegstand van rijksmonumenten	(Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed) https://inspectieoe.databank.nl/jive
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Tevredenheid culturele aanbod in Gouda	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Percentage inwoners dat (vaak of soms) culturele activiteiten in Gouda bezoekt	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat minimaal één keer per week sport	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)

3.5.4 Wat gaat het kosten?

3.5.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	25.455	23.206	23.184	22.704
Baten	-3.287	-2.885	-2.885	-2.885
Saldo van baten en lasten	22.168	20.321	20.299	19.820
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.705	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-3.148	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	20.725	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	20.085	19.637	19.616	19.137
Autonome en administratieve ontwikkeling	344	387	116	116
Kadernota	222	222	567	567
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	75	75	0	0
Totaal	20.725	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
2.3 Recreative havens	622	622	622	622
5.1 Sportbeleid en activering	8.366	8.379	8.296	8.319
5.2 Sportaccommodaties	230	236	229	-267
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.865	4.783	4.778	4.772
5.4 Musea	4.533	3.219	3.219	3.219
5.5 Cultureel erfgoed	843	595	669	669
5.6 Media	2.710	2.487	2.487	2.487
Totaal	22.168	20.321	20.299	19.820

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Ambitie

Alle Gouwenars moeten kunnen wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. Binnen het programma Leefbaarheid en veiligheid wordt gewerkt aan een breed scala aan onderwerpen. Het gaat hierbij om zowel het voorkomen (preventie) als het bestrijden (repressie) van problemen variërend van ondermijning, drugscriminaliteit, jeugdcriminaliteit en -overlast tot mensenhandel en (woning)inbraken.

Veiligheid wordt mede bepaald door de sociale verbondenheid in de buurt en de situatie op straat, waar buurtbewoners elkaar kunnen aanspreken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

Ondermijning betekent dat criminelen legale middelen inzetten om op illegale wijze geld te verdienen. De gemeente wil voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd en kunnen investeren in de reguliere economie. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.

2) Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en het aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

Het aantal woninginbraken is de afgelopen jaren flink afgenomen. Dit resultaat moet structureel vastgehouden worden. Er is daarnaast een duidelijk verschuiving gaande naar cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers hiertegen heeft de komende jaren prioriteit.

3) Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda zijn verbonden met jeugdproblematiek. De gemeente wil snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen met verschillende doch samenhangende interventies.

4) Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

Hierbij ligt de focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid. Gestreefd wordt naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

5) Voorkomen van polarisatie en radicalisering

Een groeiende groep Nederlanders voelt zich onzeker over de toekomst. Een deel keert zich af van politieke instituties en is gevoelig voor complotdenken en ander radicaal gedachtegoed. De gemeente wil voorkomen dat radicalisering en polarisatie uitmonden in criminele daden.

3.6.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

- Ondermijning wordt intensief aangepakt. Hiervoor worden preventieve en repressieve interventies gericht ingezet, zoals integrale controles op horecaondernemingen, (overlast)panden, bedrijventerreinen en illegale prostitutie. Signalen worden geanalyseerd en waar nodig integraal en in samenwerking met ketenpartners opgepakt. Daarin hebben naast drugscriminaliteit, mensenhandel en malafide bedrijvigheid ook andere vormen zoals zorgfraude en vastgoedfraude doorlopende aandacht.
- Dankzij een goede informatiepositie van de gemeente is er een beeld van en inzicht in criminele netwerken en kwetsbare branches in Gouda en kan informatie-gestuurd worden opgetreden.
- Effectieve en gerichte inzet van de mogelijkheden binnen de Wet Bibob en het hiermee verstevigen van de maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijning binnen gemeente Gouda.
- Inzet juridische capaciteit op handhaving op verschillende beleidsterreinen (ondermijning, jeugd, HIC, vergunningen) en voor het toenemende aantal beroeps- en bezwaarzaken en verzoeken op grond van de Wet Open Overheid.

Doelstelling 2: Daling van het totaal aantal High Impact Crimes (HIC) en aanpakken gedigitaliseerde criminaliteit

- Het weerbaar houden van de gemeentelijke organisatie tegen gedigitaliseerde criminaliteit.
- Het voorlichten van ondernemers en inwoners over gedigitaliseerde criminaliteit om hun cyberweerbaarheid te vergroten.
- De aanpak gericht op het structureel verminderen van het aantal woninginbraken en andere vormen van HIC wordt voortgezet. Waar nodig kan snel opgeschaald worden.

Doelstelling 3: Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

- Integrale aanpak die risico op crimineel gedrag, jonge aanwas en doorgroeiers in criminaliteit tegengaat en voorkomt. Hiervoor worden preventieve en repressieve interventies gericht ingezet. Indien nodig wordt een persoonsgerichte aanpak ingezet of vinden groepsgerichte interventies plaats, in samenwerking met ketenpartners.
- Inzet op Aanpak Schoolveiligheid (waaronder signaaloverleggen op scholen) ten behoeve van vroege signalering en voorkomen van jonge aanwas.
- Overlast wordt per hotspot-locatie aangepakt, met een escalatiemodel van preventie (bijv. door jongerenwerk) tot en met repressie (bijv. met samenscholingsverboden).
- Door inzet van jeugdhandhavers wordt meer contact gezocht met de jeugd op de vindplaatsen, ook in de nacht.

Doelstelling 4: Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

- De gemeente legt contact met de organisatoren van evenementen en ondernemers in de stad en faciliteert hen optimaal bij (vergunning)aanvragen.
- Investeren in de capaciteit op vergunningverlening rondom horeca en de juridische kwaliteitszorg.
- Versterken van de samenhang en samenwerking met partners zowel intern (in het bijzonder tussen de afdelingen Veiligheid en Wijken en Toezicht en Handhaving), als extern.
- Beleid en regelgeving worden waar nodig geactualiseerd. Er wordt verder geïnvesteerd in de professionaliteit en kwaliteit van de dienstverlening.

Doelstelling 5: Voorkomen van polarisatie en radicalisering

- Het structureel versterken van de cohesie in buurten en wijken door steun aan activiteiten die mensen met elkaar in contact laten komen.
- Voortzetten van de persoonsgerichte aanpak, waaronder advies en begeleiding.
- Uitvoeren van de aanbevelingen uit de fenomenenanalyse van 2024, met name door (1) inzet op deskundigheidbevordering en bewustwording ten aanzien van radicalisering en polarisatie binnen de gemeentelijke organisatie en bij externe partners, (2) verder versterken van het netwerk, het verkleinen van de voedingsbodem van en het bieden van tegenwicht aan radicalisering, (3) beter zicht krijgen op de online-ontwikkelingen en thematieken die verband houden met de fenomenen en (4) vergroten van de weerbaarheid van de jeugd.

3.6.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Hecht	Hecht verzorgt verschillende soorten dienstverlening op het gebied van veiligheid (o.a. Zorg- en Veiligheidshuis).
Veiligheidsregio Hollands Midden	De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijvoorbeeld een terrasvergunning of het houden van een evenement.

3.6.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Integrale controles	Gemeente Gouda, team ondermijning
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Signalen/casussen in ondermijning	Gemeente Gouda, team ondermijning
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	Woninginbraken	Tabellenboek politie
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	High Impact Crime	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Meldingen overlast jeugd	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Verwijzingen HALT	Gemeente Gouda, team Jeugd
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Aan de exploitatievergunningen gerelateerde Bibob-toetsen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Verleende vergunningen voor horeca (exploitatievergunningen) en evenementen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Netwerkgesprekken	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Signalen/casussen	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie

3.6.4 Wat gaat het kosten?

3.6.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	12.574	12.566	12.554	12.491
Baten	-157	-157	-157	-157
Saldo van baten en lasten	12.417	12.410	12.397	12.334
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-44	-44	-44	0
Gerealiseerd resultaat	12.373	12.365	12.353	12.334

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	12.351	12.342	12.328	12.298
Autonome en administratieve ontwikkeling	-22	-20	-19	-8
Kadernota	44	44	44	44
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Totaal	12.373	12.365	12.353	12.334

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6.707	6.707	6.707	6.707
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.710	5.702	5.690	5.627
Totaal	12.417	12.410	12.397	12.334

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7 Bestuur en organisatie

Ambitie

Ontwikkelingen in Gouda en de regio Midden-Holland hangen nauw met elkaar samen. Veel opgaven kunnen alleen regionaal worden opgepakt. Daarom wordt de samenwerking in Midden-Holland voortgezet en, waar draagvlak is, verder versterkt. In de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden ligt de focus op het Groene Hart, met extra aandacht voor circulaire economie, recreatie en groen en de NOVEX-opgave. Daarnaast neemt Gouda actief deel aan landelijke netwerken zoals de G40 en de VNG.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad

Alle partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende manier van besturen. Samenwerking betekent hier het samenspel tussen raad en college, tussen politieke partijen en binnen de raad zelf. Transparantie en openheid vormen daarbij de basis.

2) Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen

De nieuwe wetgeving en de Notitie Verbonden Partijen 2025 maken een actievere rol van de gemeente richting gemeenschappelijke regelingen noodzakelijk. De gemeenteraad heeft dit onderkend en zelf een initiatiefvoorstel opgesteld om de monitoring te verbeteren..

3) Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen

Gouda werkt nauw samen met gemeenten in Midden-Holland en binnen het netwerk Alphen-Gouda-Woerden (AGW). Ook landelijke en stedelijke verbanden zoals de VNG, de VZHG en de G40 spelen een steeds grotere rol. Voor veel opgaven en uitdagingen zijn externe partners noodzakelijk. Steeds wordt bekeken welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.

4) Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven

De gemeente vindt bewonersparticipatie en -initiatieven belangrijk. In de stad is veel kennis en ervaring aanwezig. Door die inbreng te benutten, ontstaan betere keuzes, beleid en uitvoering. De startnotitie participatie vormt hierbij de basis voor de manier waarop burgerparticipatie en initiatieven worden vormgegeven.

3.7.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad

- Investeren in de samenwerking tussen raad en bestuur, bijvoorbeeld met werkbezoeken, gezamenlijke bijeenkomsten en informele ontmoetingen.
- Het bestuurlijke besluitvormingsproces verder professionaliseren door de lange termijnagenda te borgen en het zaaksysteem optimaal te gebruiken.
- Ervaringen met de samenwerking tussen raad en college en binnen de raad benutten bij de voorbereiding van een nieuw bestuursakkoord.
- De kwaliteit van de besluitvorming versterken door regelmatig reflectie en evaluatie in te bouwen.

Doelstelling 2: Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen

- Vaststellen en uitvoeren van een Nota Gemeenschappelijke Regelingen, in lijn met de landelijke richtlijnen en de Notitie Verbonden Partijen 2025.
- Meer inzicht verkrijgen in de risicoprofielen per verbonden partij met vaste momenten voor evaluatie, monitoring en rapportage.
- Jaarlijkse rapportage aan de gemeenteraad met informatie over prestaties, risico's en voorstellen voor bijsturing. De raad wordt vooraf betrokken bij besluiten en actief in positie gebracht om te kunnen sturen.
- Uitwerken en versterken van de bestaande sturingsinstrumenten, inclusief de indeling zoals voorgesteld door de raad en de Regionale Gemeenschappelijke Regelingen. Daarbij geldt dat wijzigingen in een regeling alleen met instemming van alle deelnemende partijen mogelijk zijn.

Doelstelling 3: Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen

- Samen met de regiogemeenten het regiobureau voor Midden-Holland verder opzetten en een strategisch programma uitwerken. Dit programma wordt na de verkiezingen ter zienswijze aan de gemeenteraden aangeboden.
- Samenwerkingsverbanden zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het stedennetwerk G40 benutten voor belangenbehartiging en de positionering van Gouda.
- Binnen de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden de programmatische samenwerking voortzetten op het gebied van recreatie, toerisme en groen, en in het platform Groene Hart Circulair.
- Stakeholdermanagement versterken door Goudse belangen actief en zichtbaar onder de aandacht te brengen bij belangrijke partners.

Doelstelling 4: Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven

- Het participatiebeleid uitvoeren in lijn met de door de raad vastgestelde kaders. Dit ligt in het 4e kwartaal van 2025 ter besluitvorming bij de gemeenteraad.
- De inzet van de GoudApot voortzetten om bewonersinitiatieven te ondersteunen met middelen en advies.
- De samenwerking met Gouda Bruist verdiepen, door gezamenlijke activiteiten te organiseren en kennis te delen.
- Werken aan een cultuur waarin inwoners vroegtijdig worden betrokken bij beleid en uitvoering.

3.7.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	De samenwerking in de Regio Midden-Holland wordt als netwerk vormgegeven vanuit de vijf MiddenHolland gemeenten. Lobby en belangenbehartiging van de regio zijn een belangrijk onderdeel van de netwerksamenwerking. Belangenbehartiging vindt plaats vanuit het netwerk. Zowel het dagelijks bestuur als de inhoudelijke tafels pakken hierin hun rol.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten.
Groene Hart Rekenkamer	De Groene Hart rekenkamer ondersteunt de gemeenteraden in hun controlerende en kaderstellende taak. Dit doet zij door onderzoek uit te voeren naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur in de deelnemende gemeenten.

3.7.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad	Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.	Vertrouwen in overheid en gezondheidsinstellingen	(RISBO, enquête sociale cohesie via Kieskompas) https://www.waarstaatjemeente.nl/dashboard/maatschappelijke-eneconomischeveerkracht/socialecohesie
Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen	Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.	Percentage jaarrekening gemeenschappelijke regelingen (lasten gemeenschappelijke regelingen/ totaal van lasten)	Jaarrekening Gemeente Gouda
Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen	Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.	Aantal samenwerkingsverbanden	(Regioatlas) https://www.regioatlas.nl/kaarten#_samenwerkingskaartgouda_1
Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven	Wordt verder uitgewerkt conform scenario 3 van de startnotitie participatie.	Bijv. Score voor 'Samenwerking met inwoners', of voor 'gemeente betreft buurt'	Stadspeiling

3.7.4 Wat gaat het kosten?

3.7.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	46.319	46.068	45.025	44.885
Baten	-7.449	-7.647	-7.387	-7.387
Saldo van baten en lasten	38.871	38.421	37.638	37.499
Toevoegingen aan reserves (lasten)	545	545	545	545
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-758	-639	-639	-658
Gerealiseerd resultaat	38.658	38.327	37.544	37.386

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	36.078	35.397	34.723	34.680
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.493	1.353	1.243	1.129
Kadernota	733	1.223	1.223	1.223
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	354	354	354	354
Totaal	38.658	38.327	37.544	37.386

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	6.560	6.460	6.460	6.460
0.2 Burgerzaken	1.785	1.669	1.798	1.798
0.4 Overhead	30.525	30.293	29.380	29.241
Totaal	38.871	38.421	37.638	37.499

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan, door het hanteren van een eenduidige systematiek, een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

In de onderstaande tabellen wordt per afdeling de bijdrage aan de overhead weergegeven. De eerste tabel toont de lasten, en de tweede tabel toont de baten per afdeling. Ook afdelingen die voornamelijk werkzaamheden verrichten in het primaire proces dragen bij aan de overhead. Dit komt doordat leidinggevenden en andere kostenposten, zoals opleidingen, onder de overhead vallen.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Beheer openbare ruimte	479	545	545	545
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	220	220	220	220
Bestuurs- en managementondersteuning	2.434	2.434	2.434	2.434
Centraal juridische afdeling	763	674	674	674
Concernstaf	1.112	1.112	1.112	1.112
Dienstverlening	1.650	1.558	1.558	1.558
Directie algemeen	729	537	512	474
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	173	173	173	173
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	-72	-72	-72	-72
Facilitaire Zaken	4.276	4.271	4.268	4.265
Financiën	1.787	1.823	1.773	1.812
Griffie	0	0	0	0
Human resource management	4.576	4.609	4.659	4.616
Informatievoorziening en automatisering	10.828	10.966	10.939	10.941
Leerlingzaken	164	164	164	164
Maatschappelijk beleid	488	236	236	236
Opgroeien en start arbeidsmarkt	452	656	611	611
Projecten openbare ruimte	158	158	158	158
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	11	11	11	11
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk beleid en advies	566	566	359	263
Toezicht en Handhaving	314	314	314	314
Vastgoed, Grondzaken en Ontwikkeling	2.865	2.865	2.306	2.306
Veiligheid en wijken	472	421	421	421
Werk en financiën	164	127	127	127
Zorg en ondersteuning	900	883	835	835
Totaal	35.508	35.249	34.336	34.197

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Verdeling van de baten van de overhead over de afdelingen

Exploitatie - Baten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Beheer openbare ruimte	0	0	0	0
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	0	0	0	0
Bestuurs- en managementondersteuning	0	0	0	0
Centraal juridische afdeling	-127	-32	-32	-32
Concernstaf	0	0	0	0
Dienstverlening	0	0	0	0
Directie algemeen	-44	-788	-788	-788
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Facilitaire Zaken	-873	-510	-510	-510
Financiën	-18	7	7	7
Griffie	0	0	0	0
Human resource management	-145	0	0	0
Informatievoorziening en automatisering	-3.571	-3.430	-3.430	-3.430
Leerlingzaken	0	0	0	0
Maatschappelijk beleid	0	0	0	0
Opgroeien en start arbeidsmarkt	0	0	0	0
Projecten openbare ruimte	0	0	0	0
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	0	0	0	0
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk beleid en advies	0	0	0	0
Toezicht en Handhaving	0	0	0	0
Vastgoed, Grondzaken en Ontwikkeling	-196	-196	-196	-196
Veiligheid en wijken	-8	-8	-8	-8
Werk en financiën	0	0	0	0
Zorg en ondersteuning	0	0	0	0
Totaal	-4.983	-4.957	-4.957	-4.957

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

3.7.5.4 Methode van opslag overhead

Aanleiding

Sinds 2016 hebben gemeenten de mogelijkheid om overhead extracomptabel (buiten de begroting om) aan de tarieven voor lokale heffingen toe te rekenen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft niet voor op welke wijze de overhead aan de tarieven moet worden toegerekend. De gemeenteraad bepaalt de te gebruiken methode en legt dit vast in de financiële verordening. In artikel 17 van de financiële verordening van de gemeente Gouda wordt verwezen naar de begroting als het document waarin deze methode wordt beschreven. Per begroting 2025 is deze methode geformaliseerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen) en privaatrechtelijk.

Overhead privaatrechtelijke diensten binnen Gouda

Zoals bij de aanleiding geschetst is er onderscheid in de methode van opslag bij Privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke diensten. Ten aanzien van de privaatrechtelijke diensten is afgesproken om met een opslagpercentage te werken van 35% bovenop de salarislasteren. Dit opslagpercentage wordt in verschillende situaties gebruikt, zoals:

- Overheadbudgetten nemen toe- of af bij een groei of krimp van de organisatie.
- Toerekening aan andere partners, bij bijvoorbeeld samenwerking en of leveren diensten.
- Investeringskosten.

Overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen)

Voor de opslag bovenop de salarislasteren wordt aangesloten bij een methode die binnen gemeenten veel gebruikt wordt. Hierbij wordt het saldo van overhead over de directe productieve salarislasteren en inhuur verdeeld. Om deze te berekenen wordt de volgende formule gebruikt: Saldo overhead / (productieve salaris-, en inhuurlast). Deze methode zal ook gebruikt worden bij afval en riolering. Voor nadere informatie en de hoogte van het toe te rekenen bedrag wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

3.7.5.5 Verplichte indicator 'Overheadpercentage'

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Totale overheadkosten (programma totaal)	35.508	35.249	34.336	34.197
Baten overhead (programma totaal)	-4.983	-4.957	-4.957	-4.957
Totale overhead	30.525	30.293	29.380	29.241
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	415.955	395.636	395.196	411.361
Berekend overheadpercentage	8,54%	8,91%	8,69%	8,31%

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat dit programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, algemene belastingen, financiering, onvoorziene uitgaven, stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze onderdelen komen aan bod in dit programma.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (zoals ozb, precariobelasting). Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de begroting geen overzicht met indicatoren.

De toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- uitkering(en) uit het gemeentefonds;
- overige baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Op het taakveld treasury worden het renteresultaat en het resultaat op deelnemingen verantwoord.

Het renteresultaat wordt ook wel aangeduid als het saldo van de financieringsfunctie. Dit geeft het saldo weer tussen enerzijds:

- de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken kortlopende middelen zoals kasgeld en middelen in rekening-courant en
- de ontvangen rente (baten) over de uitzettingen, zoals deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen en anderzijds de rente die wordt doorberekend aan de producten, de investeringen en de grondexploitaties.

Het resultaat op deelnemingen bestaat uit ontvangen dividend van aandelen BNG. Cyclus en Oasen keren geen dividend uit. Naast dividend worden op deze post ook de ontvangen garantiepremies op verstrekte borgstellingen verantwoord.

Tot slot worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten, Cyclus N.V. en Oasen hier verantwoord.

Per saldo resteert een voordelig resultaat op het taakveld treasury van ongeveer € 1,3 miljoen in 2026. In de daaropvolgende jaren loopt dit voordelig resultaat wat op met de aantekening dat het rentepercentage waartegen mag worden doorberekend aan producten, investeringen en grondexploitaties op grond van regelgeving wellicht op enig moment moet worden verlaagd. Hierdoor zal het resultaat op taakveld treasury lager worden. Indien dit zich voordoet heeft dit weinig tot geen begrotingsconsequenties omdat dan de producten, de investeringen en de grondexploitaties minder rente doorbelast krijgen.

3.8.3 Toelichting op algemene dekkingsmiddelen

Het begrotingssaldo

Het begrotingssaldo kent het volgende meerjarige verloop.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Het saldo wordt administratief technisch in de jaren 2026 - 2029 toegevoegd aan de algemene reserve.

Onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen)

De ozb is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De ozb maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, ozb, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting, havengelden, staangelden, marktgelden en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op een na hoogste belastingopbrengst. De ozb kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen ozb worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de Wet waardering onroerende zaken.

Het tarief voor de heffing van de ozb wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag ozb wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2026 worden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2025.

Aan de lastenkant worden kosten geraamd voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling van bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen

Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgen met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad en de stationsparkeergarage voor jaarlijkse inkomsten.

Overige belastingen

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De (algemene) uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners, het aantal woonruimten en andere sociale en fysieke kenmerken van de gemeente. Naast de algemene uitkering komen uit het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen, integratie-uitkeringen en suppletie-uitkeringen, die allemaal hun eigen specifieke basis hebben.

De hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor de periode 2026-2029 is gebaseerd op informatie uit de meicirculaire gemeentefonds 2025. De raad heeft de verwerking van deze circulaire vastgesteld via een apart raadsbesluit op 9 juli 2025.

De uitkomst van de septembercirculaire 2025 wordt verwerkt in het raadsvoorstel van de programmabegroting 2026 - 2029.

Overige baten en lasten

Binnen dit taakveld presenteert de gemeente de algemene lasten en baten, de post onvoorziene uitgaven algemeen en de stelposten voor nog toe te wijzen middelen. Binnen dit taakveld staan ook de loonkosten voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Er zijn geen voorschriften, of normen, over de omvang hiervan. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang hij nodig acht. De raming voor 2026 bedraagt € 151.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden aangewend. De hoogte van de onvoorziene uitgaven is niet bedoeld om omvangrijke afwijkingen binnen de begroting op te vangen. Daarvoor dient de beschikbare weerstandscapaciteit.

Stelposten

Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemeen beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Het is wenselijk zo min mogelijk met stelposten te werken.

Binnen de begroting van Gouda zijn de volgende stelposten verwerkt:

- Stelposten loon- en prijscompensatie: de inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. De loonindex in de meicirculaire 2025 bedraagt voor 2026: 1,8%. Gemeente Gouda heeft in de begroting met 7,64% loonindex rekening gehouden in verband met de recent vastgestelde CAO (looptijd april 2025 t/m maart 2027). Daarnaast is gerekend met een prijsindexatie van 2,1% conform de meicirculaire 2025. Daarnaast zijn de specifieke zorgbudgetten voor het jaar 2026 geïndexeerd conform het OVA/PPC indexpercentage - OVA indexcijfer: 4,24% en PPC indexcijfer: 2,1%. Ook is in 2026 een mixpercentage van 80/20 (loon/prijs) van 1,86% toegepast voor de meer loongevoelige budgetten (subsidies). Voor de jaren erna bedraagt de gereserveerde loonindex 4% (gemiddeld) per jaar. De gereserveerde prijsindex voor 2027 t/m 2029 bedraagt 2,2% (gemiddeld). De loon- en prijsindexen worden elk jaar herijkt en verwerkt conform de uitgebrachte meicirculaire (conform jaar T-1).
- Stelpost taakmutaties uitkering gemeentefonds: de taakmutaties die genoemd worden in circulaire van het gemeentefonds worden in afwachting van nadere inhoudelijke en financiële onderbouwing geraamd op een afzonderlijke post in de begroting.
- Stelpost ontwikkeling kapitaallasten: dit betreft een stelpost voor de ontwikkeling van kapitaallasten in verband met verwachte stijging van investeringskosten.

Indien de bedragen in onderstaande tabel positief zijn (+), dan betekent dit dat de middelen beschikbaar zijn voor besteding.

Stelposten

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stelposten loon- en prijscompensatie	2.006	8.687	15.514	22.655
Stelpost taakmutaties uitkering gemeentefonds	490	104	124	176
Stelpost ontwikkeling kapitaallasten	95	95	95	95
Totaal	2.591	8.885	15.732	22.926

In de onderstaande tabel is een nadere specificatie en verloopoverzicht opgenomen van de stelpost loon- en prijscompensatie.

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie	2026	2027	2028	2029
Prijscompensatie				
Beschikbaar op stelpost (bruto)	3.683	7.538	11.509	15.665
Af: indexatie begroting 2026	-2.516	-2.431	-2.421	-2.381
Af: indexatie begroting GR-en 2026	-706	-688	-675	-675
Beschikbaar op stelpost prijscompensatie (netto)	461	4.419	8.413	12.609
Looncompensatie				
Beschikbaar op stelpost looncompensatie (netto)	1.545	4.268	7.101	10.046
Totaal beschikbaar loon- en prijscompensatie	2.006	8.687	15.514	22.655

Vennootschapsbelasting

Overheden vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald, moeten zij vennootschapsbelasting betalen.

De gemeente Gouda verwacht op basis van de huidige cijfers en inzichten dat de activiteiten straatparkeren, parkeergarage en reclame door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de parkeergarage en reclame gelden geen vrijstellingen en is de geraamde vennootschapsbelasting € 109.000 voor 2026 en € 287.500 voor de periode 2027-2029.

3.8.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerendezaakbelastingen, de hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	BNG stuurt actief op het vergroten van haar maatschappelijke impact. BNG benoemt hiertoe vijf belangrijke doelstellingen waaraan zij wil bijdragen: duurzame steden en gemeenschappen, goede gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs, betaalbare en duurzame energie, klimaatactie.
Oasen N.V.	Oasen is het drinkwaterbedrijf van Midden-Holland; de inwoners van de gemeente Gouda en de bedrijven in Gouda zijn de afnemers. Kernactiviteiten van Oasen zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater. Belangrijkste missie van Oasen is om verrassingsvrij onberispelijk drinkwater te leveren. Daarnaast wordt ingezet op de productie van duurzaam en circulair drinkwater.
Cyclus N.V.	Zorg dragen voor een schone leefomgeving door het inzamelen van huishoudelijk afval en het verwijderen van zwerfafval op straat. Daarnaast levert cyclus een bijdrage aan de verkeersveiligheid door de gladheidbestrijding op wegen in winterse perioden.

3.8.5 Wat gaat het opleveren?

3.8.5.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	3.414	9.826	17.088	24.570
Baten	-269.347	-274.156	-278.403	-285.905
Saldo van baten en lasten	-265.933	-264.331	-261.315	-261.335
Toevoegingen aan reserves (lasten)	5.200	6.000	2.500	2.500
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-56	-25	-25	-6
Gerealiseerd resultaat	-260.789	-258.355	-258.840	-258.841

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8.5.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	-242.017	-245.943	-246.615	-248.358
Autonome en administratieve ontwikkeling	-5.132	-4.148	-4.897	-5.131
Kadernota	-10.436	-8.000	-7.477	-5.418
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-3.203	-263	149	67
Totaal	-260.789	-258.355	-258.840	-258.841

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8.5.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit onderdeel van de begroting. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.5 Treasury	-1.307	-1.148	-730	-442
0.61 Ozb woningen	-10.986	-11.230	-11.477	-11.741
0.62 Ozb niet-woningen	-10.089	-10.325	-10.562	-10.817
0.63 Parkeerbelasting	-6.235	-6.262	-6.261	-6.261
0.64 Belastingen overig	-618	-630	-630	-630
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-239.705	-244.006	-246.463	-253.399
0.8 Overige baten en lasten	2.848	9.111	14.648	21.797
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	160	160	160	160
Totaal	-265.933	-264.331	-261.315	-261.335

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

4 Beleidsbegroting: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

Heffingssoorten

Er is onderscheid tussen belastingen, rechten en bestemmingsheffingen.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. De opbrengst van de gemeentelijke belastingen gaat naar de algemene middelen.
- Rechten zijn vergoedingen voor kosten die verband houden met een individuele dienst. Een voorbeeld is het verstrekken van een vergunning. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.
- Bestemmingsheffingen zijn vergoedingen die een gemeente vraagt voor het beschikbaar stellen/onderhouden van een collectieve voorziening. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.

Lokale heffingen Gouda

Gouda kent de volgende lokale heffingen.

- Belastingen: ozb, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
- Rechten: leges, marktgelden, brug- en havengelden, staangelden.
- (Bestemmings)heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrechten.

Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van de diverse lokale heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners en bedrijven. Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de kostendekking van de leges en diverse gemeentelijke heffingen: de afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden, brug- en havengelden en staangelden. De consequenties van het beleid voor de belastingverordeningen worden nader uitgewerkt in het belastingvoorstel dat in de raadsvergadering van december wordt behandeld.

De Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland verzorgt voor Gouda de heffing en de invordering van de lokale belastingen en heffingen. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in onze gemeente. Meer informatie over de BSGR is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen en op de website van de BSGR (<https://www.bsgr.nl/>).

Met ingang van 1 januari 2023 verzorgt de Coöperatie ParkeerService U.A. de naheffingsaanslagen van de parkeerbelastingen. Dit was tot en met 2022 ondergebracht bij de BSGR. Meer informatie over de Coöperatie ParkeerService U.A. vindt u op de website van Parkeerservice (<https://www.parkeerservice.nl/>).

4.1.2 Beleid en belangrijkste wijzigingen in 2026

Algemeen

De uitgangspunten voor de tarieven zijn gebaseerd op het Bestuursakkoord 2022-2026. Het streven is om de OZB met niet meer te laten stijgen dan het inflatiepercentage. Daarnaast is het streven om alle huishoudens ervan te laten profiteren als de lokale lasten worden verlaagd.

Tariefontwikkeling

In de kadernota 2026 is aangegeven dat de lokale woonlasten en de belastingen/heffingen voor het jaar 2026 worden geïndexeerd op basis van verwachte prijsontwikkeling. De prijsontwikkeling is conform de meicirculaire 2025. Bij het bepalen van de opbrengsten 2026 is daarom rekening gehouden met een inflatiepercentage van 2,1%. In 2025 betrof dit percentage 2,2%. De ontwikkeling van de tarieven riool- en afvalstoffenheffing hangt samen met de kostenontwikkeling op deze terreinen. Als gevolg van de gestegen kosten dient het tarief voor de rioolheffing te worden verhoogd met 2,1%. Het tarief voor de afvalstoffenheffing kan daarentegen worden verlaagd met 8,15%.

Woonlasten (lokale lastendruk)

De woonlasten bestaan uit de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De woonlasten worden berekend voor een eigenaar of huurder van een woning die de woning bewoont met meerdere personen.

In 2026 dalen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 366.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2025 en een ingeschatte waardeontwikkeling van 3%) met 0,64% (gemiddelde daling van ozb, afval en riool). De woonlasten voor de huurder dalen in 2026 met 4,34% (gemiddelde daling van afval en riool). Deze daling voor zowel eigenaar-gebruiker als voor huurder wordt veroorzaakt door de daling van het tarief afvalstoffenheffing met 8,15%.

Overheadtoerekening

Conform de financiële verordening en de uitgangspunten beschreven in paragraaf 3.7.5 (Overhead) wordt er overhead toegerekend aan de geraamde kostprijs van heffingen en rechten waarmee kosten in rekening worden gebracht. Op

deze manier worden alle relevante kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van deze taken meegenomen in dit "gesloten stelsel".

Technische wijziging kostentoerekening

Er heeft een actualisatie plaatsgevonden om de kosten die de BSGR maakt juist toe te rekenen aan de verschillende belastingsoorten. Dit is juridisch noodzakelijk voor een goede kostenonderbouwing van de riool- en afvalstoffenheffing. Deze actualisatie zorgt voor verschuivingen binnen de woonlasten, waarbij minder kosten terecht komen bij afval en riool en meer bij de OZB.

4.1.3 Beleidsuitgangspunten gemeentelijke heffingen in 2026

Onroerendezaakbelastingen

Onroerendezaakbelastingen worden betaald door eigenaren en/of gebruikers van onroerende zaken zoals woningen, bedrijfspanden en grond. De opbrengsten van de OZB gaan naar de algemene middelen.

De opbrengst van de OZB wordt opgehoogd met 4,8%. Dit percentage is opgebouwd uit 2,1% indexatie 'prijsoverheidsconsumptie' zoals aangegeven in de meicirculaire 2025. Daarnaast is een verhoging van 2,7% noodzakelijk in verband met het toerekenen van de uitvoeringskosten van de BSGR. Wat de verhoging van de OZB-opbrengst betekent voor de hoogte van de belastingtarieven is onder andere afhankelijk van de definitieve waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen. Verder is de jurisprudentie ten aanzien van verzorgingstehuizen verwerkt. Hierdoor vallen verzorgingstehuizen in het vervolg onder de categorie woningen. Dit heeft per saldo geen effect als gevolg van areaaluitbreiding.

De heffingsmaatstaf van de onroerendezaakbelastingen is de WOZ-waarde van de woning/niet-woning. Er wordt belasting geheven naar een percentage van deze vastgestelde WOZ-waarde. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. In het woonlastenoverzicht is uitgegaan van een stijging van 3% voor 2026. Zodra de nieuwe WOZ-waarden voor 2026 (waardepeildatum 1 januari 2025) bekend zijn, wordt bij het tarievenvoorstel Belastingverordening (na vaststelling van de begroting) het definitieve belastingtarief hierop aangepast.

Voor de objecten die de gemiddelde waardeontwikkeling volgen, stijgt de aanslag OZB 2026 met ongeveer 4,8%.

Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing is een heffing voor huishoudens waar de gemeente de zorgplicht heeft om afvalstoffen op te halen (Wet milieubeheer). Met de opbrengst wordt de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval bekostigd. Dit is een kostendekkende exploitatie. Het tarief voor afvalstoffenheffing bestaat per huishouden uit een vast tarief (voor 2025 bepaald op € 389,40) en een variabel tarief. Het variabele deel van de afvalstoffenheffing 2026 is afhankelijk van het aantal maal door huishoudens aangeboden fijn restafval in 2025. Het tarief is € 1,50 per 60 liter restafval. Het aanvragen van kwijtschelding is mogelijk. Tevens is er, net als in voorgaande jaren, een mogelijkheid tot gedeeltelijke vrijstelling indien als gevolg van een medische aandoening sprake is van extra veel afval. Bij de vaststelling van de Verordening Reinigingsheffingen 2026 (raadsbehandeling in december 2025) worden de definitieve tarieven 2026 vastgesteld.

Reinigingsrecht is een heffing voor bedrijven die hun afval bij het huishoudelijk afval mogen aanbieden. Bedrijven mogen afval aanbieden dat qua samenstelling en hoeveelheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Het tarief betreft een tarief per aanbieding. Kwijtschelding is niet mogelijk.

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden bepaald op basis van actuele berekeningen van kosten en opbrengsten met als uitgangspunt kostendekkende tarieven. Voor 2026 heeft er een actualisatie van de overhead plaatsgevonden. Tevens zijn de toe te rekenen kosten van de BSGR op dit punt lager. Daarnaast zijn de opbrengsten en vergoedingen voor pmd hoger dan waar in eerste instantie vanuit werd gegaan. Dit is aangepast en leidt ertoe dat het tarief voor 2026 kan worden verlaagd. Het tarief voor 2026 is € 354,00. Uitgaande van 30 aanbiedingen van 60 liter zakken leidt dit tot een totaal bedrag van € 399,00 (vast tarief € 354,00 + 30 x € 1,50 variabel tarief). Dit bedrag is opgenomen in het woonlastenoverzicht.

Rioolheffingen

Rioolheffing is een heffing voor huishoudens en bedrijven die water direct of indirect op de gemeentelijke riolering afvoeren. Rioolheffing is een bestemmingsheffing. De opbrengsten worden dan ook alleen gebruikt om de kosten te dekken die samenhangen met de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft voor de afvoer van afvalwater, de afvoer van regenwater en het beheer van het grondwaterpeil.

De heffing bestaat uit 2 soorten: een eigenaren- en een gebruikersdeel. Eigenaren betalen een vast bedrag per perceel. Gebruikers betalen een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit een perceel wordt afgevoerd. Daarbij is voor de eerste 400 m³ sprake van een vast bedrag. Dit bedrag wordt vermeerderd indien meer dan 400 m³ water vanuit een perceel wordt afgevoerd.

De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 (WRP) zoals in maart 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. De lagere toerekening van de kosten van de BSGR wordt daarbij gecompenseerd

door hogere kosten voor onderhoud en projecten. Op basis van het WRP 2024-2028 worden de tarieven voor 2026 verhoogd met 2,1%.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor alle week- en dagmarkten in de gemeente. Er zijn tarieven voor een vaste standplaats en een dagplaats. Deze tarieven zijn gedifferentieerd naar een tarief voor de zaterdagmarkt en een tarief voor de dinsdag-, woensdag- of donderdagmarkt. Belastingplichtigen betalen een bedrag op basis van de plaats (m²) die wordt ingenomen. De opbrengsten van deze belasting worden onder andere ingezet voor het onderhoud van de markt. Daarbij valt te denken aan het reinigen van het marktterrein, dagelijks toezicht op de markt door de marktmeester en energie- en watervoorzieningen.

De tarieven van de marktgelden worden opgehoogd met 2,1%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een belasting voor uitbaters van overnachtingsmogelijkheden zoals hotels en bed & breakfast. Er wordt een bedrag per persoon, per overnachting betaald. De opbrengsten van deze belasting worden ingezet voor stadsmarketing en toerisme. Ondernemers ontvangen aan het begin van het jaar een voorlopige aanslag. Deze mag in maandelijkse termijnen worden betaald. De definitieve aanslag volgt na afloop van het belastingjaar.

De tarieven worden opgehoogd met 2,1%.

Precariobelasting

Precariobelasting is een belasting voor personen of bedrijven die voorwerpen hebben onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorwerpen waarvoor de gemeente Gouda precariobelasting heft zijn onder andere bouwmaterialen, terrassen en winkeluitstallingen. De opbrengsten van deze belasting gaan naar de algemene middelen.

De tarieven worden verhoogd met 2,1%.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting voor houders van honden. Het te betalen bedrag is afhankelijk van het aantal honden. De opbrengsten gaan in de algemene middelen. Een deel van de opbrengst wordt gebruikt als vergoeding voor het beschikbaar stellen van collectieve voorzieningen voor honden (zoals onderhoud van uitreplekken en het beschikbaar stellen van hondenpoepzakjes).

Voor belastingjaar 2026 wordt het tarief verhoogd met 2,1%.

Havengelden

Havengelden worden betaald voor vaartuigen die in gemeentewater aanleggen of verblijven. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de duur van het verblijf en de lengte (in strekkende meters) van het vaartuig. De opbrengsten van havengelden worden onder andere gebruikt voor het onderhoud van aanlegsteigers en voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart.

Met ingang van 2025 zijn er een nieuw kader en nieuwe regels vastgesteld voor de uitvoering, waaronder de belastingverordening brug- en havengelden. Gedurende 2025 zijn het nieuwe kader en de regels geëvalueerd. De opmerkingen die vanuit de uitvoering naar voren kwamen, worden verwerkt in de verordening havengelden 2026 die in de raadsvergadering van december wordt aangeboden.

In deze verordening worden de tarieven havengelden verhoogd met het inflatiepercentage van 2,1%.

Staangelden

Staangeld wordt opgelegd aan de hoofdbewoner van een woonwagen voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de oppervlakte van de staanplaats.

De staangelden worden verhoogd met het percentage van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor woonwagendstandplaatsen van 5,0% (bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/woning-huren/vraag-en-antwoord/wat-is-de-maximale-huurverhoging-in-2025>).

Leges

Leges zijn vergoedingen voor een produkt dat bij de gemeente wordt aangevraagd of voor een dienst die door de gemeente op verzoek wordt uitgevoerd.

In algemene zin worden de legestarieven verhoogd met het inflatiepercentage van 2,1%. Waarschijnlijk worden enkele nieuwe belastbare feiten opgenomen c.q. bestaande belastbare feiten worden gewijzigd in relatie tot onder meer gewijzigde regelgeving. Dit geldt onder andere voor de ventvergunning die als gevolg van de nieuwe Algemeen Plaatselijke Verordening is komen te vervallen. Hiervoor is een ontheffing in de plaats gekomen. Enkele tarieven worden

eventueel aangepast om een betere aansluiting te krijgen tussen tijdsbesteding van de behandeling van de aanvraag en de hoogte van het tarief. Dit geldt voor de leges rondom huwelijken. Die zijn voor 2025 aangepast maar worden voor 2026 verhoogd naar een kostendekkend niveau. Verder zijn gemeentes gebonden aan de door de rijksoverheid vastgestelde maximumtarieven.

Bij de vaststelling van de Legesverordening 2026 (raadsbehandeling in december 2025) worden de definitieve tarieven 2026 vastgesteld.

Parkeerbelastingen

Parkeerbelasting wordt betaald voor het parkeren van een voertuig op plaatsen die door het college zijn aangewezen als betaald parkeerplaatsen. Tevens wordt parkeerbelasting geheven voor het verlenen van een parkeervergunning. De opbrengsten gaan in de algemene middelen. Overeenkomstig het amendement Begroting 2025 (Herfstakkoord) worden de parkeertarieven voor niet-vergunningparkeren in 2026 verhoogd met gemiddeld 12,5%.

Het kostenelement dat gemeenten in rekening mogen brengen bij de naheffingsaanslag parkeerbelasting is voor 2026 met € 3,20 verhoogd tot € 82,00. Voor dit bedrag geldt dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten die hiervoor worden gemaakt. Sinds 1 april 2022 maakt Gouda gebruik van de scanauto van Parkeerservice. Het handhaven op foutparkeren wordt hiermee eenvoudiger. Het aantal naheffingsaanslagen is door de komst van de scanauto toegenomen en hiermee ook de opbrengst naheffingsaanslagen. Dit leidt er toe dat het bedrag naheffingsaanslag met ingang van 2026 wordt aangepast naar € 45,50.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. overzicht lokale heffingen;
2. overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

1. Overzicht lokale heffingen

In het onderstaande overzicht staan de geraamde opbrengsten voor 2026.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1.000)	Geraamde opbrengst 2026	Geraamde kwijtschelding 2026	Geraamde opbrengst 2025	Tarieven 2026
Belastingen en heffingen				
ozb-eigenaren woningen	11.983	2	10.913	0,0909%
ozb-eigenaren niet-woningen	6.054		5.652	0,4210%
ozb-gebruikers niet-woningen	4.245		4.016	0,3373%
Afvalstoffenheffing	13.762	1.251	14.710	399,00
Rioolheffing eigenaren	11.280	719	11.109	311,27
Rioolheffing gebruikers	10.385		9.599	262,20
Totaal Belastingen en heffingen	57.710	1.972	55.999	
Overige belastingen				
Hondenbelasting	342		328	93,84
Parkeerbelasting	6.239		4.469	div
Toeristenbelasting	241		177	2,55
Precariobelasting	355		342	div
Totaal overige belastingen	7.178	0	5.316	
Rechten				
Leges burgerzaken	1.794		1.769	div
Leges bouwvergunningen	3.146		2.812	div
Leges milieuvergunningen	53		52	div
Leges overig	188		186	div
Marktgelden	150		147	div
Havengelden	137		134	div
Staangelden	96		92	div
Reinigingsrechten	25		25	div
Totaal rechten	5.590	0	5.218	
Totaal Lokale heffingen	70.478	1.972	66.533	

De geraamde opbrengsten zijn bruto-opbrengsten zonder aftrek van geraamde kwijtscheldingen.

De ozb-tarieven zijn nog gebaseerd op de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2024 en een ingeschatte waardeontwikkeling voor 2025. De tarieven worden nog gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met peildatum 1 januari 2025.

De ozb-tarieven van een niet-woning zijn inclusief een opslag van 7% ten behoeve van het Ondernemersfonds Gouda. Het OFG ontvangt jaarlijks een subsidie van 7% van de ozb-inkomsten van niet-woningen van twee jaar daarvoor. In de begroting 2026 is voor deze subsidie een bedrag van € 592.420 opgenomen.

De afvalstoffenheffing is de som van het vaste tarief (€ 354,00) en het variabele tarief op basis van gemiddeld 30 aanbiedingen van 60 liter restafval á € 1,50 (€ 45,00). De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is exclusief de reinigingsrechten bedrijven.

2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

In onderstaande tabel is de lastendruk in Gouda in het jaar 2026, voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder, aangegeven. Ter vergelijking zijn de cijfers van 2025 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de ozb 2026 is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 366.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2025 en een geschatte waardeontwikkeling van 3%). De gemiddelde WOZ-waarde

voor 2024 is € 356.000. Deze gemiddelde WOZ-waarde is gebruikt voor de berekening van de ozb 2025. Voor het bepalen van het tarief voor afvalstoffenheffing is uitgegaan van het vaste tarief vermeerderd met 30 aanbiedingen van 60 liter zakken.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1)	2026	2026	2025	2025	verschil in %	verschil in %
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
ozb eigenaar	332,8		317,55		4,80%	
Afvalstoffenheffing	399,00	399,00	434,40	434,40	-8,15%	-8,15%
Rioolheffing eigenaar	311,27		304,87		2,10%	
Rioolheffing gebruiker	262,20	262,20	256,80	256,80	2,10%	2,10%
Totaal	1.305,27	661,20	1.313,62	691,20	-0,64%	-4,34%

Kwijtschelding

Personen met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. In Gouda is kwijtschelding mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen. Voor het variabele tarief afvalstoffenheffing is een maximale kwijtschelding van € 75,00 mogelijk. In de praktijk komt kwijtschelding vooral voor bij de afvalstoffenheffing en rioolheffing. De kwijtscheldingsnorm is 100%.

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

Onderstaand zijn de kostprijsontdekkingen van de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing, rioolheffing, havengelden, staangelden en marktgeden voor 2026 weergegeven.

Conform de financiële verordening en de uitgangspunten beschreven in paragraaf 3.7.5 (Overhead) wordt overhead toegerekend aan de geraamde kostprijs van heffingen en rechten waarmee kosten in rekening worden gebracht. Op deze manier worden alle relevante kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van deze taken meegenomen in dit "gesloten stelsel".

Kostenonderbouwing legestarieven uit legesverordening

De kostendekkendheid van de leges is in 2025 nader onderzocht en geactualiseerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van kostendekkendheid.nl. Een webapplicatie die door een groot aantal gemeenten (meer dan 100) wordt gebruikt. In samenwerking met kostendekkendheid.nl en de diverse deelnemende gemeenten wordt de komende jaren meer onderzoek verricht naar de kostendekkendheid van de leges. Het doel is een hogere kwaliteit van de legesproducten (snellere dienstverlening), meer transparantie en lagere kosten.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
1.1 Burgerlijke stand	158	131	83,05%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	1.421	1.242	87,44%
1.3 Rijbewijzen	319	281	87,88%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	81	50	61,45%
1.5 Gereserveerd	0	0	0,00%
1.6 Vastgoedinformatie	0	0	0,00%
1.7 Overige publiekszaken	49	39	80,22%
1.8 Gereserveerd	0	0	0,00%
1.9 Bijzondere wetten	155	97	62,48%
1.10 Diversen	9	6	71,94%
Totaal titel 1	2.192	1.846	84,24%

Hoofdstuk 2 Omgevingswet

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
Paragraaf 2.1 t/m 2.14	3.962	3.264	82,38%
Totaal titel 2	3.962	3.264	82,38%

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
3.1 Horeca	111	39	35,02%
3.2 Prostitutiebedrijven	1	1	159,58%
3.3 Winkeltijdenwet	0	0	0,00%
3.4 Organiseren evenement	54	32	58,40%
3.5 Gereserveerd	0	0	0,00%
3.6 Huisvestingswet 2014 en Huisvestingsverordening 2023 Gouda	0	0	0,00%
3.7 Overige besluiten en in dit hoofdstuk niet benoemde besluiten	0	0	0,00%
Totaal titel 3	166	72	43,35%

Recapitulatie

Titel (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Totale baten	Kosten-dekking
Titel 1	2.192	1.846	84,24%
Titel 2	3.962	3.264	82,38%
Titel 3	166	72	43,35%
Totale tarieventabel	6.320	5.182	82,00%

Voor de berekening van de kostendekkendheid is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er mogen alleen kosten worden toegerekend die direct met de dienstverlening samenhangen. Alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan worden betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en bouwen. Directe kosten zijn bijvoorbeeld; kosten voor afdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, perceptiekosten (kosten heffen en invorderen) maar ook automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

In de kolom opbrengsten staan de legesinkomsten van de betreffende dienstverlening. Wanneer de opbrengsten worden afgezet tegen de kosten resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% betekent dat de geraamde lasten hoger zijn dan de geraamde baten.

In de tabel is per heffing de mate van kostendekkendheid voor het begrotingsjaar aangegeven. Het is van belang dat de totale legesverordening de 100% kostendekkingsnorm niet overschrijdt. De maximale kostendekkendheid van 100% geldt dus niet per tarief. Door kruissubsidiëring binnen titels van de legesverordening is het mogelijk om de 'winst' van bepaalde legesproducten te gebruiken om het 'verlies' op andere producten te dekken.

Uit de tabel blijkt dat de geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale geraamde lasten van de verordening. Dit geldt ook wanneer de drie titels in de legesverordening individueel worden bekeken.

Hoofdstuk 1 is voor 84% kostendekkend. Er is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk worden veroorzaakt door de paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

Hoofdstuk 2 is voor 82% kostendekkend.

Hoofdstuk 3 is voor slechts 43% kostendekkend. Het betreft echter een klein onderdeel van de legesverordening en bestaat hoofdzakelijk uit evenementen en horeca. De kostendekking van hoofdstuk 3 is laag. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij veel gemeenten niet kostendekkend.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026
Kosten taakveld afval	12.259
Inkomsten excl. heffingen	1.289
Netto kosten	10.970
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	168
Reinigingsinspectie	62
Compensabele BTW	2.562
Totaal kosten	13.762
Opbrengst afvalstoffenheffing	13.762
Dekking	100,0%

Uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing 2026 is 100% kostendekking. Alle kosten die op het taakveld Afval staan, worden betrokken bij de berekening van de heffing. Het betreft hier zowel de kosten van afvalinzameling als van afvalverwerking. Daarnaast worden de kapitaallasten van reeds uitgevoerde investeringen (bijvoorbeeld ondergrondse containers) meegenomen evenals de overheadkosten. De kosten voor kwijtschelding zijn niet meegenomen als gevolg van het aangenomen amendement "verlaging woonlasten" in de Begrotingsraad van 9 november 2022.

Kostenonderbouwing rioolheffing 2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026
Kosten taakveld riolering	18.295
Inkomsten excl. heffingen	113
Netto kosten	18.182
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	358
Compensabele BTW	3.986
Totaal kosten	22.526
Opbrengst rioolheffing	21.665
Dekking	96,2%

Voor de berekening van de hoogte van de rioolheffing worden alle lasten verzameld die op het taakveld Riolering staan. Bij Riolering realiseert de gemeente 96,2% kostendekking. Grote kostencomponent binnen Riolering zijn de kapitaallasten van de historische investeringen (rioolvervanging). Daarnaast vormen de kosten van dagelijks en groot onderhoud ook een belangrijke kostencomponent evenals de overheadkosten. De kosten voor kwijtschelding zijn niet meegenomen als gevolg van het aangenomen amendement "verlaging woonlasten" in de Begrotingsraad van 9 november 2022.

Kostenonderbouwing havengelden 2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026
Kosten taakveld recreatieve havens	755
Netto kosten	755
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	424
Totaal kosten	1.179
Opbrengst havengelden	137
Dekking	11,62%

Kostenonderbouwing staangelden 2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026
Kosten taakveld exploitatie woonwagenterreinen	190
Netto kosten	190
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	11
Totaal kosten	201
Opbrengst staangelden	96
Dekking	47,80%

Kostenonderbouwing marktgelden 2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026
Kosten taakveld markten	384
Netto kosten	384
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	134
Totaal kosten	518
Opbrengst marktgelden	150
Dekking	29,00%

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee ook in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het BBV, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden). De nota risicomanagement en weerstandsvermogen zal begin 2026 worden geactualiseerd.

4.2.2 Belangrijkste conclusies

Gemeente Gouda hanteert de volgende financiële uitgangspunten:

- een gezonde weerstandsratio in de bandbreedte van ≥ 1 en $\leq 1,4$
- een stabiele schuldpositie
- een sluitende meerjarige programmabegroting

De weerstandsratio is 2,0 in 2026 en kwalificeert als "uitstekend". In de jaren erna neemt de weerstandsratio iets toe. De gemeente beschikt dus over voldoende middelen om onverwachte tegenvallers op te vangen.

De hoge schuldpositie is de afgelopen jaren sterk afgebouwd. Met een hoge schuldpositie is de gemeente relatief kwetsbaarder voor rentestijgingen dan gemeenten met een lagere schuldpositie. De netto schuldquote van de gemeente Gouda zal eind 2026 ongeveer 89% zijn en de jaren daarna oplopen naar ongeveer 98% eind 2029. De waarden liggen ruim onder de signaalwaarde van de VNG van 130%.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder die samenhangend zijn met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)), in de periode 2026-2029 volledig worden gedekt door structurele baten.

4.2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve en het saldo van het begrotingsresultaat, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven. Aangezien het niet zeker is dat de begrote resultaten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden en aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van het daadwerkelijk gerealiseerde resultaat en van besluitvorming in de gemeenteraad.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve per (31/12)	35.960	41.420	43.561	45.862
Begrotingsresultaten (31/12)	4.137	1.779	1.685	2.893
Resultaat 2025 conform 2e berap 2025 (afgerond)	2.200			
Beschikbaar weerstandsvermogen per (31/12)	42.298	43.199	45.246	48.755

Dit leidt tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 42.298.000 in 2026. In de oorspronkelijke meerjarenraming waren al mutaties in de algemene reserve opgenomen. Deze zijn eveneens in de bovenstaande tabel opgenomen per jaar, opdat een zuiverder beeld van de ontwikkeling van het beschikbaar vermogen wordt weergegeven. Daarnaast zijn de mutaties die worden voorgesteld in deze programmabegroting meegenomen. Uiteindelijk leidt dit tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 48.755.000 in 2029.

Eventueel zouden ook de bestemmingsreserves kunnen worden aangesproken waarvan de bestemming (eenvoudig) kan worden gewijzigd. Dat deel is hier niet meegerekend in het beschikbaar weerstandsvermogen.

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de boekwaarden, de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's toegelicht, samengevat in een top 10-overzicht. De risico's zijn gekwantificeerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de kans dat de gebeurtenis zou kunnen optreden en de maximaal financiële impact. Belangrijk is dat hier sprake is van inschattingen en de uitkomsten van een kansberekening. De werkelijke uitkomsten zullen hier hoogstwaarschijnlijk in alle gevallen van afwijken.

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kans-percentage	Maximaal (bedragen x 1.000)
Open einde regeling Jeugd	De Jeugdwet is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het lopende jaar - in dit geval 2025 - niet toereikend is. Als mitigerende maatregel voor het beheersbaar houden van de kosten voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de WMO is het maatregelenpakket van Berenschot in gang gezet. Voorzichtigheidshalve moet desalniettemin rekening worden gehouden met het risico dat de realisatie van de reeds ingeboekte besparingen die uit het maatregelenpakket voortvloeien een ander tempo kent, dan wel mogelijk tegen valt.	Jeugdzorg	70%	€ 4.000
Museum Gouda	De (klimatologische) conditie van het museumgebouw en depot is ondermaats. Zonder meer investeringen nemen de risico's voor de bedrijfscontinuïteit toe. Mocht dat risico zich voordoen, dan leidt dit tot extra, incidentele kosten voor instandhouding van het gebouw, opslag en overige kosten. Dit kan ook consequenties hebben voor de subsidie aan Museum Gouda.	Cultuur	80%	€ 3.000
Open einde regeling Participatiewet (PW) (BUIG-budget)	De gemeente ontvangt een BUIG uitkering voor het betalen van bijstandsuitkeringen/uitkeringen Levensonderhoud en Loonkostensubsidies. Het BUIG-budget betreft twee deelbudgetten met een verschillende financieringssysteem; beide zijn open einde regelingen. <i>Financieel risico deelbudget bijstandsuitkeringen</i> Het macrobudget voor de bijstandsuitkeringen wordt onder gemeenten verdeeld op basis van het zgn. objectieve verdeelmodel. Jaarlijks wordt het verdeelmodel aangepast (beperkte aanpassing van de variabelen en actualisatie van de data) en wordt het budgetaandeel per gemeente opnieuw bepaald. De omvang van het macrobudget verandert gedurende het jaar, afhankelijk van de ontwikkeling van het landelijk aantal bijstandsuitkeringen, de werkloosheid, de conjunctuur, beleidseffecten van het Rijk en loon- en prijsbijstellingen. Er zijn drie momenten waarop het deelbudget voor gemeenten wordt vastgesteld door het Rijk: voorlopig (in september jaar t-1, tevens vaststelling budgetaandeel voor dat jaar), nader voorlopig (in mei in lopende jaar) en definitief (eind september in lopende jaar). Afhankelijk van de ontwikkeling van het budgetaandeel, het macrobudget en van de bijstandsvraag in de gemeente bestaat een financieel risico. Gemeenten moeten een tekort tot 7,5% op hun budget voor de PW zelf opvangen (eigen risico) uit eigen middelen. Voor grote(re) tekorten op het budget is er een vangnetuitkering PW die gemeenten (beperkte) financiële compensatie biedt, met een getrapte vergoeding. <i>Financieel risico deelbudget loonkostensubsidies (LKS)</i> Het deelbudget voor loonkostensubsidies wordt (sinds 2022) toegekend op basis van de gemeentelijke uitgaven aan loonkostensubsidie in het voorgaande jaar. Ook dit is een open einde regeling, waarbij het macrobudget LKS vooraf wordt vastgesteld/gemaximeerd. Voorlopig zorgt het ministerie ervoor dat het macrobudget LKS voldoende is om de uitgaven aan LKS te dekken. Financiële risico's voor de gemeente zijn er bij sterke schommelingen in de inzet van loonkostensubsidies (bijvoorbeeld bij sterke toename van de inzet in een kalenderjaar) en bij lagere inzet van LKS dan gemiddeld in de andere gemeenten.	Werk en inkomen	70%	€ 3.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kans-percentage	Maximaal (bedragen x 1.000)
Borg- en garantstellingen	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank, dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement (afhankelijk van de gevestigde zekerheden). Het Schouwburgcomplex is een borgstelling met een hoger risicoprofiel dan in voorgaande jaren, en de Cheese Experience met een lager risicoprofiel.	Treasury	20%	€ 6.600
Inflatie	Door inflatie kunnen de prijzen voor afgenomen diensten en producten hoger uitpakken dan verwacht, mogelijk meer dan de uitkering uit het Gemeentefonds meestijgt door de loon-prijsindexatie.	Financiën	50%	€ 2.500
Fiscaliteit	Het onderdeel fiscaliteit binnen gemeenten wordt steeds complexer en het is een uitdaging om de bewustwording en de kennis breed in de organisatie te brengen en te houden. We zetten hier op in.	Financiën	30%	€ 3.000
Aansprakelijkheid en nadeelcompensatie	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen, etc.). Meestal door handelen of nalaten van de gemeente (onterecht weigeren/verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan. De gemeente kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en/of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst). De drempel om in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie is relatief hoog zodat de kans van optreden laag wordt ingeschat en het risico niet wordt meegenomen in het berekenen van de weerstandscapaciteit.	Juridisch	30%	€ 1.500
Stijgende materiaalkosten en krapte op de markt	Risico dat prijzen omhoog gaan voor aanbestedingen of op basis van Uniforme Administratieve Voorwaarden §47 (UAV) afspraken na aanbesteding. Veel materialen worden schaarser (en duurder) en veel aanbieders zitten vaak vol. Hier speelt ook de onzekerheid van de oorlog in Oekraïne en in het Midden Oosten. Prijzen gaan dan omhoog voor lopende en nieuwe beheer- en projectaanbestedingen. Het beheerplan Groot Onderhoud en Vervangingsonderhoud (GOVO) is aangenomen met daarin een inflatiecorrectie. Dit zorgt ervoor dat een eventuele prijsstijging geheel of gedeeltelijk regulier kan worden opgevangen.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 1.500
Verbonden partijen en samenwerking	Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. Per 1 januari 2025 is daar de gemeenschappelijke regeling Jeugd en Wmo Midden Holland bijgekomen. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de publiekrechtelijke verbonden partijen bedraagt in 2025 op begrotingsbasis € 29,6 miljoen; aan de privaatrechtelijke partijen bedraagt de totale gemeentelijke bijdrage € 19,3 miljoen. Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: uitredingen van deelnemers, een niet-sluitende begroting, het verminderen van bijdragen aan regelingen door het Rijk of daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Maar ook verminderde afname van ondersteunende diensten die we als gemeente leveren, of andere markteisen. Verder kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO-ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen.	Verbonden partijen / subsidie	50%	€ 1.000
Grondbank RZG Zuidplas	Het risico bestaat dat de ontwikkeling van het Middengebiet (Cortelande) niet van de grond komt, bijvoorbeeld omdat Zuidplas de grondexploitatie niet sluitend krijgt of de bestemming voor wonen en werken niet onherroepelijk wordt. De grondbank kan de gronden dan niet aan Zuidplas verkopen. In een dergelijke situatie zal het maximale risico zijn dat de Grondbank al zijn gronden moet afwaarderen/verkopen tegen agrarische waarde.	Verbonden partijen	25%	€ 4.000

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt hierbij uit op € 7.714.000.

De Monte Carlo simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 13.638.000. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2026 en verder bedraagt bij het opmaken van deze begroting € 21.352.000.

4.2.3.3 Beoordeling ratio weerstandsvermogensontwikkeling weerstandscapaciteit

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen.

In onderstaand tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Benodigd weerstandsvermogen grondexploitaties	7.714	7.714	7.714	7.714
Benodigd weerstandsvermogen going concern	13.638	13.638	13.638	13.638
Benodigd weerstandsvermogen totaal	21.352	21.352	21.352	21.352

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar weerstandsvermogen	42.298	43.199	45.246	48.755
Benodigd weerstandsvermogen	21.352	21.352	21.352	21.352
Weerstandsratio	2,0	2,0	2,1	2,3

Aangezien de inschatting van het benodigd weerstandsvermogen een momentopname betreft, terwijl het beschikbare weerstandsvermogen meerjarig wordt berekend, rijst de vraag in hoeverre het juist is, om de ratio meerjarig weer te geven. Overwogen kan worden om in komende begrotingen de ratio enkel voor het begrotingsjaar te presenteren, een werkwijze die in steeds meer gemeenten gevolgd wordt.

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen met de benodigde weerstandscapaciteit kan een kwalificatie worden gegeven over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Hiervoor wordt onderstaande tabel gehanteerd.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen. De weerstandsratio voor Gouda is 2,0. Dit betekent dat de gemeente Gouda uitstekend in staat is om risico's op te vangen.

4.2.4 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het BBV is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	GTK-richtlijn
Netto schuldquote	69,60%	82,40%	89,50%	96,00%	102,90%	97,70%	< 90% = minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	69,10%	82,10%	89,00%	95,70%	102,40%	97,40%	< 90% = minst risicovol
Solvabiliteitsratio	24,40%	21,40%	20,30%	21,20%	20,90%	21,60%	< 20% = meest risicovol
Netto - investeringsquote) 2025 betreft verwachte realisatie	3,50%	5,90%	6,50%	8,60%	7,90%	5,70%	< 0% en > 5% meest risicovol
Structurele exploitatieruimte	1,2%	0,7%	1,7%	1,8%	0,9%	1,2%	> 0,0% = minst risicovol
Grondexploitatie	5,0%	4,4%	6,70%	6,70%	6,40%	6,00%	< 10% = minst risicovol
Belastingcapaciteit	123,6%	127,9%	124,1%	124,1%	124,1%	124,1%	> 105% = meest risicovol

4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

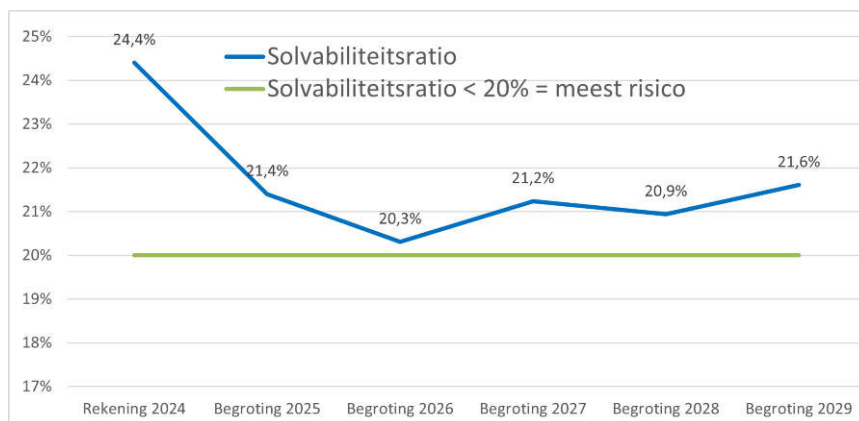
De netto schuldquote van de gemeente Gouda zal eind 2026 ongeveer 89% zijn en de jaren daarna oplopen naar ongeveer 98% eind 2029. De waarden liggen ruim onder de signaalwaarde van de VNG.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. In de periode 2026 tot en met 2029 neemt de solvabiliteit toe van 20,3% tot 21,6%. De VNG hanteert een signaalwaarde van 20% als minimum.

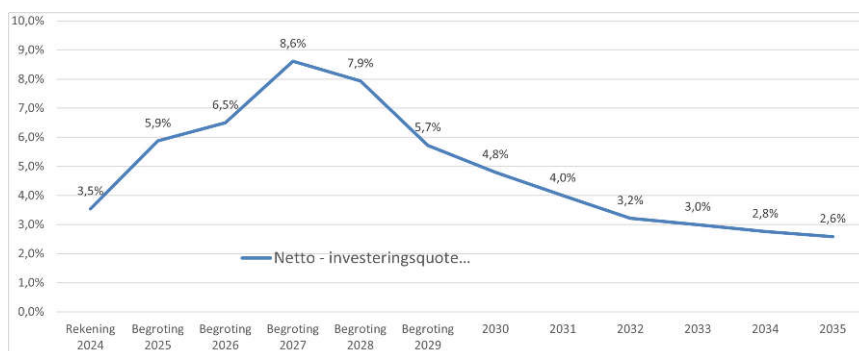
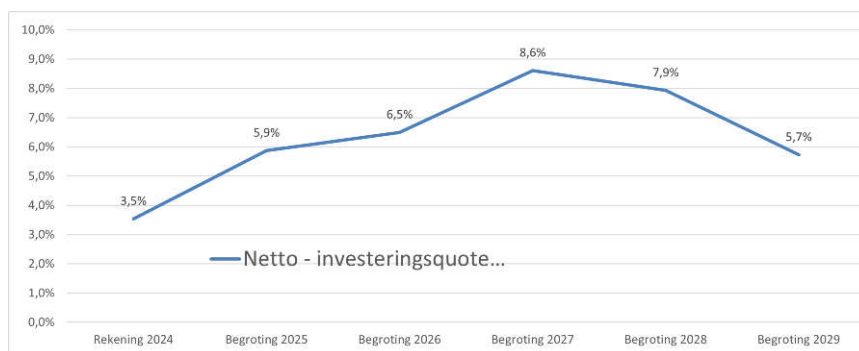

Netto - investeringsquote

De VNG hanteert geen specifieke **norm** voor de investeringsquote van gemeenten. Wel zijn er **signaalwaarden** vastgesteld voor zowel te lage als te hoge investeringen. Bij een netto investeringsquote van minder dan 1% is sprake van een lage investeringsquote; bij een negatieve waarde (< 0%) wordt dit als zeer laag beschouwd. Aan de andere kant geldt dat bij een netto investeringsquote van meer dan 5% sprake is van een hoog investeringsniveau. Te lage investeringen kunnen een signaal zijn dat een gemeente moeite heeft met het beheersen van de lopende consumptieve uitgaven. Op termijn kunnen hierdoor inhaalinvesteringen nodig zijn. Te hoge investeringen zorgen daarentegen voor een stijging van de netto schuldquote en dus ook van de schuldverplichtingen. Daarnaast leggen hogere afschrijvingslasten een groter beslag op de exploitatierekening, waardoor de ruimte voor ombuigingen op de lopende uitgaven kleiner wordt.

In 2024 heeft de raad besloten om de investeringsquote als instrument op te nemen, zodat gevolgd kan worden of er voldoende wordt geïnvesteerd. De investeringsquote is een maatstaf die de ontwikkeling van de jaarlijkse investeringen weergeeft. Door deze indicator te gebruiken, kan beter worden gemonitord of de gemeente voldoende investeert in belangrijke projecten en voorzieningen. Hiermee wordt beoogd de transparantie en verantwoording te verbeteren.

In onderstaande grafieken wordt inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de investeringsquote, gebaseerd op de trends in de investeringsuitgaven voor 2024 en 2025 en de investeringsvolumes uit de begroting 2026-2029. De investeringsuitgaven in 2024 en 2025 zijn verdubbeld ten opzichte van 2023 en voorgaande jaren en blijven op een hoog niveau, wat resulteert in een hoge investeringsquote in de jaren tot en met 2029. De inhaalslag is hier duidelijk zichtbaar. Na 2029 daalt deze waarde naar onder de 5%, en met een investeringsniveau van € 40 mln per jaar blijft de investeringsquote op circa 3%.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen in welke mate de gemeente in staat is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt.

De begroting 2026-2029 van de gemeente Gouda laat zien dat de structurele lasten volledig worden gedekt door structurele baten.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitatie is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. In de periode 2026 tot en met 2029 ligt dit kengetal van de gemeente Gouda "veilig" onder de GTK-norm van 10%.

Belastingcapaciteit

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de ozb, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor de rioolheffing. Deze is nodig om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

De gemeente heeft op haar grondgebied een groot aantal kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, constructies, riolering, water en groen. Investeren in en onderhouden van kapitaalgoederen zijn belangrijk, omdat deze kapitaalgoederen een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de programma's van de begroting, zoals milieu, onderwijs en verkeer. Een aantal van de taken, waarop kapitaalgoederen betrekking hebben, is verplicht. Zo heeft de gemeente een wettelijke plicht rondom riolering en onderhoud van wegen. Ook leggen de kapitaalgoederen een aanzienlijk beslag op de gemeentelijke middelen. Dit geldt niet alleen voor de aanschaf als investering, maar ook voor de jaarlijkse exploitatiekosten die hieruit voortvloeien. Het gaat dan vooral om kosten van rente en afschrijving, kosten van groot en klein onderhoud en beheerskosten. Dit vergt duurzaam onderhoudsbeheer op basis van door de raad vast te stellen beleidskaders waaruit de voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting dienen te worden aangegeven.

In deze paragraaf geven we een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het onderhoud. We maken onderscheid in kapitaalgoederen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wegen, openbare verlichting, bruggen, openbaar groen en riolering) en gemeentelijke gebouwen (bijvoorbeeld Huis van de Stad, Schouwborg, Cultuurhuis De Garenspinnerij).

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de onderstaande nota's die door de raad zijn vastgesteld:

Nota	Datum vaststelling
Uitvoeringsplan 1 ^e tranche IHP 2020-2024	Vastgesteld op 19-02-2020
Uitvoeringsplan 2 ^e Tranche IHP 2026-2029	Vastgesteld op 18-06-2025
Verordening Voorzieningen Huisvesting onderwijs gemeente Gouda 2020	Vastgesteld op 19-02-2020
Kadernota Vastgoed 2023	Vastgesteld op 13-12-2023
MeerJaren Onderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025- 2030	Vastgesteld 11-12-2024
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie in 2018 (ter kennisname) aan de raad aangeboden
Nota beheerplan groot- en vervangingsonderhoud (GoVo)	Jaarlijkse actualisatie en één keer per twee jaar aan de raad aangeboden. Meest recente versie is vastgesteld op 27-09-2023
Water- en Rioleringsprogramma Gouda 2024 t/m 2028	Vastgesteld op 13-03-2024
Sportaccommodatienota Ruimte voor Sport	Vastgesteld op 6-10-2021
Nota maatschappelijke voorzieningen Westergouwe	Vastgesteld op 26-05-2021

Omdat de onderhoudsbehoefte per jaar kan verschillen, kunnen de uitgaven ook jaarlijks verschillen. Daarom worden kostenegalisatievoorzieningen gebruikt waaraan jaarlijks een bedrag wordt gedoteerd. In een jaar dat er minder wordt uitgegeven dan begroot, groeit de voorziening en de middelen uit de voorziening zijn beschikbaar in een jaar waarin er meer wordt uitgegeven dan wordt toegevoegd aan de voorziening.

4.3.2 Onderwijsgebouwen

4.3.2.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting. De uitvoering van deze zorgplicht is vastgelegd in het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2020-2024 1^e tranche IHP en in het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2026-2030 2^e tranche IHP (Hierna Uitvoeringsplan 1 IHP en Uitvoeringsplan 2 IHP). De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Schoolbesturen ontvangen deze middelen vanaf 2015 rechtstreeks van het Rijk. De gemeente blijft nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, eerste inrichting, vandalismeschades, constructiefouten en onderhoud van de scholen in eigen beheer (de bruikleenscholen). De gemeentelijke gymnastiekscholen zijn in de dienstverleningsovereenkomst met SPORT•GOUDA ondergebracht die het beheer en onderhoud uitvoert. De gemeente stelt jaarlijks een programma voorzieningen Onderwijshuisvesting vast waarin de huisvestings- (en daaraan gerelateerde) aanvragen van de schoolbesturen zijn opgenomen.

4.3.2.2 Financiële middelen

(Dagelijks) onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de zeven zogenoemde "bruikleenscholen". Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. Alleen voor het schoolgebouw Burgemeester Martenssingel 15 is een voorziening ingesteld aan de hand van een MJOP. Met het vrijvallen van verschillende locaties na opheffing/fusering komen er eind 2025/ begin 2026 enkele bruikleenscholen bij. Eind 2025 wordt onderzocht of een aanvraag voor een extra onderhoudsvoorziening voor alle bruikleenscholen noodzakelijk is. Dit hangt af van de werkelijke kosten van noodzakelijke ingrepen in 2025 aan de huidige gebouwen, op te stellen MJOP's van de nieuwe bruikleenscholen en de bezetting van de tijdelijke huisvesting als gevolg van het Uitvoeringsplan 1 en 2 IHP. De volgende dotaties en bestedingen (voorziening) in de periode 2026-2029 zijn geraamd.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	86	86	86	86
Verminderingen	86	86	86	86
Stand per 31 december	0	0	0	0

Voor dagelijks onderhoud (contract- en klachtenonderhoud) van de brulleenscholen zijn de volgende middelen beschikbaar in de exploitatie.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Onderhoud brulleenscholen	119	119	119	119

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

4.3.3.1 Beleid

In december 2024 is het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) 2025-2030 vastgesteld. Het MJOP is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object.

Om de onderhoudsbehoefte van de gemeentelijke gebouwen te kunnen bepalen en begroten wordt eens in de vijf jaar een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgesteld. De MJOP is gebaseerd op inspecties en geeft inzicht in het planmatig onderhoud om het vastgoedbezit in stand te houden, volgens de in de Kadernota Vastgoed vastgelegde onderhoudsniveaus. De onderhoudsniveaus variëren van onderhoudsniveau A t/m D. A is het hoogste onderhoudsniveau en wordt veelal toegepast bij beeldbepalende, voor publiektoegankelijke gebouwen. Onderhoudsniveau D is het laagste onderhoudsniveau en vooral gericht op het voldoen aan wet- en regelgeving. Dit onderhoudsniveau wordt toegepast op objecten waar herontwikkeling is voorzien of waar om andere reden geen lange termijn instandhouding aan de orde is. Het onderhoudsniveau kan gedurende de exploitatieperiode wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van een functiewijziging. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan wordt het onderhoudsbudget vastgesteld.

4.3.3.2 Financiële middelen

Planmatig / groot onderhoud

In 2025 worden uitgaven voor planmatig/groot onderhoud gedekt uit de voorzieningen groot onderhoud voor dit doel. De verwachte uitgaven en onttrekkingen voor deze voorzieningen zijn als volgt.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	2.036	1.024	1.045	506
Dotatie	1.910	1.910	1.910	1.910
Uitputting	2.922	1.889	2.448	2.416
Stand 31 december	1.024	1.045	506	0

Dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud (contract- en klachtenonderhoud) zijn de volgende middelen beschikbaar in de exploitatie.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Dagelijks onderhoud gebouwen	269	265	265	265

4.3.4 Openbare ruimte (wegen, kunstwerken, water en groen)

4.3.4.1 Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus gebaseerd op de landelijke beeldsystematiek van het CROW.

Gouda stuurt zelf het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte aan. Het onderhoud is aanbesteed en gegund aan een aantal marktpartijen. De gemeente controleert de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud door maandelijks op 100 willekeurige punten kwaliteitsmetingen uit te voeren en via dagelijks toezicht op de uitgevoerde werkzaamheden.

Groot onderhoud en vervanging worden uitgevoerd wanneer dit technisch noodzakelijk is op basis van door de raad vastgestelde normen. Er wordt daarbij ingezet op het kwaliteitsplan Openbare ruimte en de daarbij horende beheervisie. In het beheerplan voor de openbare ruimte is een lange termijn doorkijk gemaakt van de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden met een prognose van de benodigde financiële middelen. De nota Beheerplan Groot onderhoud en vervanging, waarin de staat van de openbare ruimte wordt beschreven met een meerjarige doorkijk, is geactualiseerd in september 2023. Dit proces volgt een tweejaarlijkse cyclus. Indien de financiële middelen op de middellange termijn niet toereikend zijn, worden keuzes voorgelegd aan de raad.

4.3.4.2 Financiële middelen

Groot onderhoud en vervanging openbaar gebied

De kosten van groot onderhoud komen ten laste van de voorziening Groot Onderhoud Openbare Ruimte. Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze voorziening. Naast onderhoud vinden investeringen plaats. Alle investeringen moeten geactiveerd worden (investeringsbudgetten in meerdere jaren afschrijven). Daartoe is er een reeks investeringsbudgetten opgenomen met, afhankelijk van de levensduur van de investering, verschillende afschrijvingstermijnen. Voor de totaal beschikbare middelen voor Onderhoud en investeringen Openbare Ruimte (zowel de voorziening groot onderhoud als de investeringsbudgetten) geldt dat de beschikbare middelen zijn afgestemd op de onderhouds- en investeringsbehoefte.

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte worden op basis van het beheerplan openbare ruimte geprogrammeerd en komen ten laste van de investeringsbudgetten *Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte*.

In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorziening groot onderhoud (zie onderstaande tabel). Daarnaast is een reeks investeringsbudgetten Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte opgenomen zoals verwerkt in de paragraaf investeringen.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	5.532	2.887	4.342	3.652
Dotatie	5.141	5.141	5.141	5.141
Uitputting	7.785	3.687	5.830	2.190
Stand 31 december	2.887	4.342	3.652	6.604

Civieltechnische kunstwerken (bruggen, kademuren, sluizen, tunnels en viaducten)

Naast de investeringsprojecten in het beheerplan openbare ruimte zijn er ook verbeterprojecten voor de openbare ruimte opgenomen in het Concern Investeringsplan (CIP). Dit zijn projecten die afwijken van de criteria van het beheerplan openbare ruimte. Bijvoorbeeld: projecten op basis van het mobiliteitsplan, nieuwe aanleg van ondergrondse afvalcontainers of (her)inrichting van de openbare ruimte naar aanleiding van wijkontwikkelingsprojecten. Ook deze (vervangings)investeringen worden, conform de regeling Besluit begroting en verantwoording, geactiveerd. De benodigde investeringsbudgetten worden opgenomen in het CIP en de meerjaren kapitaallasten worden in de begroting verwerkt.

Herstel zakkende bodem

Door de bodemgesteldheid (veenbodem) behoort de zakkende bodem nog steeds tot de grootste aandachtspunten en kapitaalintensieve beheeronderdelen van Gouda. Bodemdaling zorgt ook dat woningen, bedrijven en instellingen steeds lastiger toegankelijk worden. In gebieden waar geen grootschalig onderhoud staat gepland zorgt dit voor uitdagingen bij het realiseren van de doelstelling om Gouda voor iedereen toegankelijk te houden. De ophoogprojecten worden ook vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte betaald. In de rioleringsprojecten worden ook meteen de noodzakelijke ophogingen meegenomen, zodat het gebied weer volledig is opgeknapt.

Dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar in de exploitatie:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
2.1 Verkeer en vervoer	11.425	9.870	9.796	9.796
2.4 Economische havens en waterwegen	481	481	481	481
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.804	6.175	6.159	6.159

Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door diverse gespecialiseerde marktpartijen waarbij de selectie van partijen via aanbestedingen plaatsvindt.

4.3.5 Watertaken

4.3.5.1 Beleid

In maart 2024 is het Water- en Rioleringsprogramma Gouda 2024 t/m 2028 (WRP 2024-2028) door de gemeenteraad vastgesteld. In dit programma zijn de wettelijke watertaken voor afvalwater, regenwater en grondwater opgenomen. Binnen de WRP-projecten worden (in het projectgebied) ook de noodzakelijke ophogingen en de daarbij horende weginrichting meegenomen en gefinancierd vanuit het WRP. Dit geldt ook voor de watergerelateerde klimaatadaptatiemaatregelen om de stad weerbaarder te maken tegen de effecten van klimaatverandering. Daarnaast zijn de (gemeentelijke) maatregelen die nodig zijn voor de waterpeilverlaging in de binnenstad (Kaderplan Bodemdaling Binnenstad) opgenomen in het WRP.

In 2026 zal het WRP worden geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten met betrekking tot de (meerjarige-)uitvoeringsplanning van het beheer en onderhoud (inclusief de financiële doorrekening) en actuele regelgeving (wet, jurisprudentie, beleid e.d.). De uitwerking hiervan zal in 2026 via separate besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

4.3.5.2 Financiële middelen

Gebaseerd op het WRP 2024-2028 is de planning voor de jaaruitgaven en de inkomsten voor de komende jaren als volgt:

Riolering - totaal voorzieningen Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	18.020	9.063	5.586	6.008
Dotatie	7.602	7.533	8.445	8.525
Uitputting	16.558	11.010	8.023	8.021
Stand 31 december	9.063	5.586	6.008	6.512

4.3.6 Sportgebouwen

4.3.6.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen, het Groenhovenbad en de velden op een aantal sportparken in Gouda. De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst tussen gemeente en SPORT•GOUDA. SPORT•GOUDA verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot en dagelijks onderhoud. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de sportclubs. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties zoals kleedkamers en kantines. De dienstverleningsovereenkomst met SPORT•GOUDA is in 2022 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van de evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

4.3.6.2 Financiële middelen

De kosten voor het onderhoud van de binnensportaccommodaties moet SPORT•GOUDA vinden in het lumpsumbedrag dat zij jaarlijks van de gemeente ontvangt voor uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst. Investerings in sportvelden staan op de gemeentelijke begroting.

Groot onderhoud

De meerjarenonderhoudsplanningen voor zowel de binnensport als de buitensport worden jaarlijks door SPORT•GOUDA bijgesteld. Grote projecten in 2026 zijn de renovaties van het kunstgrasveld van ONA (doorgeschoven vanuit 2025) en die van de honk- en softbalvelden.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten) en het klachtenonderhoud maakt deel uit van de meerjarenonderhoudsplannen.

4.4 Financiering

4.4.1 Waarin geeft de paragraaf financiering inzicht?

De paragraaf geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de financiering op korte, middellange en langere termijn. Deze verwachte ontwikkeling vindt haar grondslag in de volgende gegevens, verwachtingen, het treasurystatuut en (wettelijke) kaders:

- De omvang van de verwachte meerjarige financieringsbehoefte
- De renteverwachting
- Gedeeltelijk afdekken van toekomstig renterisico
- Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Onder 4.4.2 worden de belangrijkste conclusies uit deze paragraaf financiering samengevat.

De gevolgen voor de operationele financiering zijn hieronder in 4.4.3 uitgewerkt in beleidsvoornemens voor de korte termijn (2026), de middellange termijn (2027-2029) en lange termijn (2029 en verdere jaren). Tevens wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze de bancaire schuld zich naar verwachting meerjarig gaat ontwikkelen en hoe zich dit verhoudt met het schuldenplafond. Ook wordt inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de schuldquote.

Het investeringsprogramma leidt er toe dat de komende jaren jaarlijks nieuwe financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Daarover moet rente worden betaald. In het tweede helft van 2025 is de rente aan het stabiliseren en licht dalend. Hoe de gemeente beleidsmatig al op deze rentestijging heeft geanticipeerd en in de nabije toekomst mee om wil gaan is in deze paragraaf onder 4.4.3.1, 4.4.3.2 en 4.4.4.1 uitgewerkt.

Daarnaast dient in de paragraaf financiering een aantal door het BBV voorgeschreven rapportages te worden opgenomen. Deze zijn onder 4.4.5 opgenomen.

4.4.2 Belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering

De belangrijkste conclusies zijn:

- De verwachting is dat de renteniveaus in 2026 rond de 3% tot 4% zullen liggen, wat een redelijke schatting is gezien de huidige economische vooruitzichten;
- het verwacht renteresultaat over 2026 is € 1,2 miljoen positief;
- meerjarige financiering vindt plaats binnen de wettelijke kaders;
- de netto schuldquote stijgt in 2028 naar 103%, daalt daarna snel onder 100% en blijft ruim onder de acceptabele grens van 110%;
- de investeringsquote laat duidelijk de inhaalslag zien;
- uit hoofde van risicobeheersing worden maatregelen genomen ter beheersing van het renterisico op toekomstig aan te trekken financieringsmiddelen.

4.4.3 Beleidsvoornemens

4.4.3.1 Beleidsvoornemens operationele financiering op korte termijn (2026)

Hieronder het verloop van de bancaire financiering:

Omschrijving (bedragen x 1 miljoen €)	Bedrag
Langlopende financiering	322
Kortlopende financiering	35
Totaal	357
Omschrijving (bedragen x 1 miljoen €)	Bedrag
Langlopende financiering	
Omvang op 1 januari 2026	286
Contractuele aflossingen 2026	-19
Opname langlopende financiering met al in 2021 vastgelegd rentepercentage	11
In de tweede helft van 2026 aan te trekken langlopende financiering	43
Totaal op 31 december 2026	322
Kortlopende financiering	
Omvang op 1 januari 2026	32
In 2026 aan te trekken kortlopende financiering	3
Totaal op 31 december 2026	35

4.4.3.2 Beleidsvoornemens op middellange termijn (2026-2028)

De benodigde omvang van de bancaire financiering wordt steeds lastiger betrouwbaar in te schatten naarmate verder in de toekomst wordt gekeken. Verwachte ontwikkelingen binnen het investeringsprogramma worden continu bijgesteld en steeds beter gefaseerd, waardoor een realistischer beeld ontstaat. Het huidige investeringsvolume is in de afgelopen jaren realistischer ingeschat, waardoor de financieringsbehoefte beter kan worden bepaald voor de komende periode. Hierdoor sluit de nieuw aan te trekken financiering beter aan op de werkelijkheid.

Op basis van de trends in investeringsuitgaven in 2024 en 2025, en het verwachte investeringsvolume, is de verwachting dat er op de middellange termijn (2026–2028) circa € 133 miljoen aan langlopende financiering nodig zal zijn. Eventueel extra benodigde financiering zal worden voorzien met behulp van kortlopende leningen.

Het renterisico over 2026 is deels afgedekt doordat in 2022 een langlopende geldlening van € 11 miljoen is aangetrokken, die op 1 juli 2026 wordt uitgekeerd tegen een vast rentepercentage van 2,527% (huidige marktrente: 3,2%).

De beheersing van het renterisico op het resterende financieringsvolume in 2026 en het verwachte volume in 2027 wordt in de loop van 2026 nader overwogen

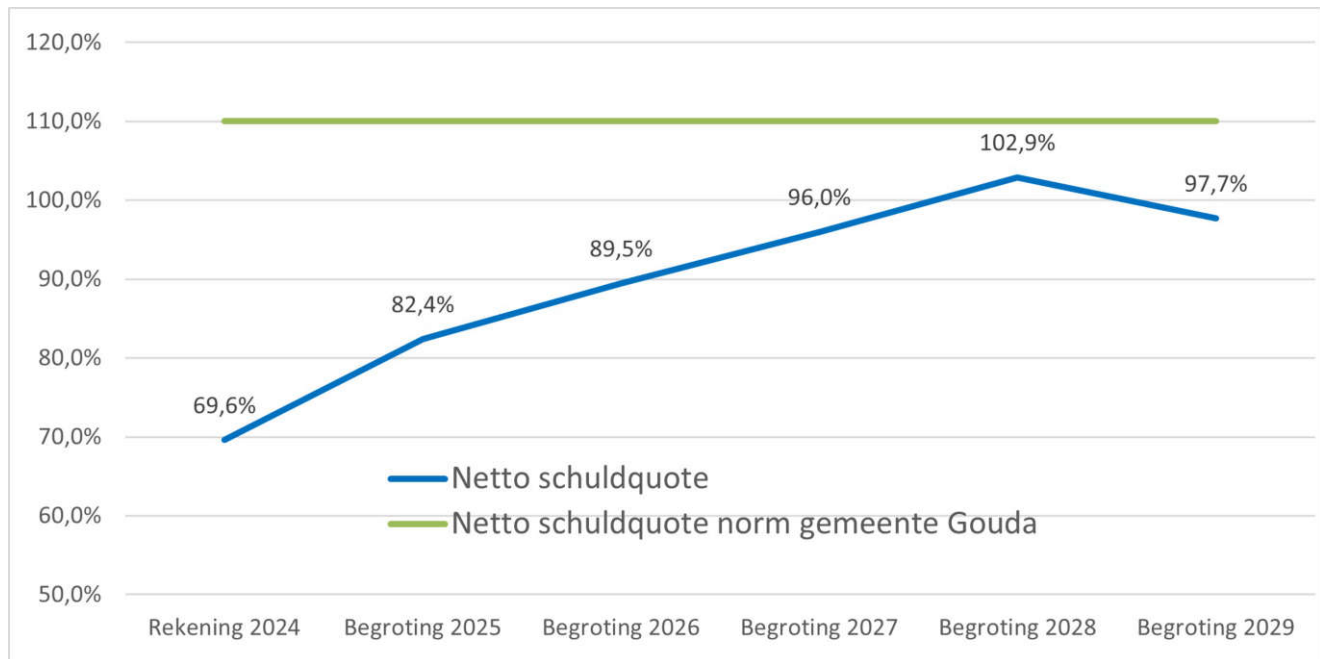
4.4.3.3 Beleidsvoornemens op langere termijn (>2028)

Gegeven ons investeringsprogramma zullen vanaf 2029 structureel langlopende financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door de onzekerheden op de kapitaalmarkt en de onduidelijkheid over de wijze waarop gemeenten na 2026 vanuit het gemeentefonds worden gefinancierd, is de omvang van de benodigde nieuwe langlopende financiering slechts in beperkte mate met zekerheid te bepalen. Om die reden wordt het op dit moment nog niet zinvol geacht om actief beleid te voeren op de beheersing van het renterisico met betrekking tot de financieringsmiddelen die vanaf 2029 nodig zijn.

4.4.3.4 Meerjarige ontwikkeling schuldquote

In het bestuursakkoord 2022-2026 heeft het college aangegeven de schuldquote te hanteren als monitoringsinstrument, met een ondergrens van 110% als acceptabel niveau. In onderstaande grafiek wordt, mede op basis van de onder 4.4.3.1 tot en met 4.4.3.3 genoemde beleidsvoornemens, inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de schuldquote en de toetsingskaders (GTK) die de provincie Zuid-Holland hanteert. Wanneer de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, springt het sein op rood: er is dan sprake van een (zeer) hoge schuldenlast.

Vanwege de oplopende investeringsuitgaven in 2024 en 2025 en de investeringsvolumes uit de begroting 2026-2029 zien we in die jaren een stijgende trend in de schuldquote. In 2028 wordt naar verwachting het hoogste punt van circa 103% bereikt. Daarna zal de schuldquote snel dalen tot onder het niveau van 100%. Met een investeringsniveau van € 40 miljoen per jaar zal de schuldquote naar verwachting in de daaropvolgende jaren verder afnemen. Door investeringen beter te faseren en de investeringsvolumes binnen acceptabele grenzen te houden, verwachten we dat de schuldquote zich binnen de vastgestelde bandbreedte zal ontwikkelen.

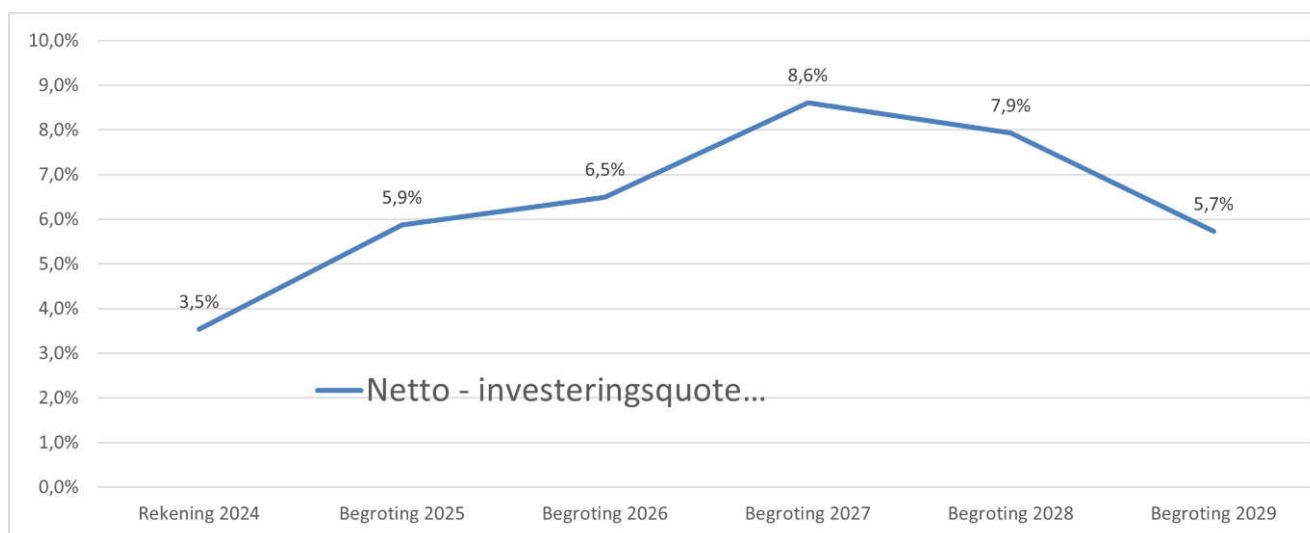
4.4.3.5 Meerjarige ontwikkeling investeringsquote

De VNG hanteert geen specifieke **norm** voor de investeringsquote van gemeenten. Wel zijn er **signaalwaarden** vastgesteld voor zowel te lage als te hoge investeringen. Bij een netto investeringsquote van minder dan 1% is sprake van een lage investeringsquote; bij een negatieve waarde (< 0%) wordt dit als zeer laag beschouwd. Aan de andere kant geldt dat bij een netto investeringsquote van meer dan 5% sprake is van een hoog investeringsniveau.

Te lage investeringen kunnen een signaal zijn dat een gemeente moeite heeft met het beheersen van de lopende consumptieve uitgaven. Op termijn kunnen hierdoor inhaalinvesteringen nodig zijn. Te hoge investeringen zorgen daarentegen voor een stijging van de netto schuldquote en dus ook van de schuldverplichtingen. Daarnaast leggen hogere afschrijvingslasten een groter beslag op de exploitatierekening, waardoor de ruimte voor ombuigingen op de lopende uitgaven kleiner wordt.

In 2024 heeft de raad besloten om de investeringsquote als instrument op te nemen, zodat gevolgd kan worden of er voldoende wordt geïnvesteerd. De investeringsquote is een maatstaf die de ontwikkeling van de jaarlijkse investeringen weergeeft. Door deze indicator te gebruiken, kan beter worden gemonitord of de gemeente voldoende investeert in belangrijke projecten en voorzieningen. Hiermee wordt beoogd de transparantie en verantwoording te verbeteren.

In onderstaande grafiek wordt inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de investeringsquote, gebaseerd op de trends in de investeringsuitgaven voor 2024 en 2025 en de investeringsvolumes uit de begroting 2026-2029. De investeringsuitgaven in 2024 en 2025 zijn verdubbeld ten opzichte van 2023 en voorgaande jaren en blijven op een hoog niveau, wat resulteert in een hoge investeringsquote in de jaren tot en met 2029. De inhaalslag is hier duidelijk zichtbaar. Na 2029 daalt deze waarde naar onder de 5%, en met een investeringsniveau van € 40 mln per jaar blijft de investeringsquote op circa 3%.

4.4.4 Beheersing renterisico

Omdat de gemeente Gouda meer investeert dan voorheen, zullen er meer nieuwe financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Hierdoor neemt het risico toe dat een stijgende rente zal leiden tot hogere exploitatielasten, wat een negatieve invloed heeft op het financieel perspectief. Daalt de rente, dan heeft dat juist een gunstig effect op de lasten en daarmee op het perspectief.

(bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029
Langlopend				
Stand per 1 januari	286	322	339	362
Aflossingen	-19	-20	-20	-20
Nieuwe lening, % al vastgelegd > geen renterisico	11	0	0	0
Nieuwe lening, % nog niet bekend > wel renterisico	43	37	42	15
Stand per 31 december	322	339	362	357

Bij de beleidsvoornemens is uiteengezet op welke wijze invulling wordt gegeven aan het beheersen van het renterisico. De verwachting is dat de rentepercentages voor langlopende financiering binnen de gehanteerde bandbreedte blijven. Aangezien de rente beïnvloed wordt door macro-economische ontwikkelingen, wordt speculeren op renteontwikkelingen op dit moment niet zinvol geacht. Om die reden is er ten aanzien van het te beheersen renterisico geen actie ondernomen.

4.4.5 Voorgeschreven rapportages

4.4.5.1 Rente en renteverdeling

Voor de begroting 2026 wordt rekening gehouden met € 8,5 miljoen aan te betalen rentekosten (voor 2025: € 7,7 miljoen).

Via de methodiek van de renteomslag wordt totaal € 9 miljoen aan rentelasten omgeslagen over de activa (programma's en voorzieningen) en daarmee doorbelast aan de taakvelden. Aan de grondexploitaties wordt € 0,5 miljoen vergoed.

Schema rentetoerekening 2026

(bedragen x € 1.000)	
De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	8.583
De externe rentebaten	-125
<i>Totaal door te berekenen externe rente</i>	8.458
De rente die aan de grondexploitaties wordt worden doorberekend	-579
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
<i>Totaal rente grondexploitaties en projectfinanciering</i>	-579
Saldo door te berekenen externe rente	7.879
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen die gewaardeerd zijn op contante waarde	0
<i>Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen</i>	0
De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	7.879
De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	9.064
Renteresultaat op het taakveld treasury (- betekent voordelig)	-1.185

Doordat er een verschil is tussen het gehanteerde omslagpercentage en het werkelijke rentepercentage (toegestaan binnen een bandbreedte van -0,5% tot +0,5%), ontstaat een renteresultaat. Het verwachte renteresultaat voor 2026 bedraagt € 1,2 miljoen (ter vergelijking: 2025 € 0,7 miljoen). Dit renteresultaat maakt onderdeel uit van het resultaat van het taakveld Treasury.

De toename van het renteresultaat ten opzichte van 2025 wordt met name veroorzaakt door hogere toegerekende rente aan taakvelden. Het gepresenteerde positieve renteresultaat betekent dat de gehanteerde omslagrente hoger is dan het werkelijke rente. Er wordt dus meer rente doorberekend dan dat er daadwerkelijk aan rente wordt betaald aan de geldverstrekkers. Het verschil bevindt zich binnen de gestelde bandbreedte.

In de programmabegroting 2026-2029 zijn voor de verschillende rentes de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Omslagrente	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rente over boekwaarden grondexploitaties	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rekenrente in de grondexploitaties	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rekenrente aan te trekken kort geld	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Rekenrente aan te trekken lang geld	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%

De hoogte van de omslagrente is vastgesteld op basis van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hiervoor stelt.

Ten aanzien van de meerjarige ontwikkeling van de omslagrente bestaat het risico dat deze, als gevolg van de ontwikkeling van de renteniveaus waartegen de gemeente kan lenen, op enig moment naar boven moet worden bijgesteld. Bij de tweede bestuursrapportage van 2026 vindt een nieuwe analyse van de verwachte toekomstige ontwikkeling plaats. Eventuele budgettaire consequenties, mogelijk ook voor het begrotingsjaar 2026 worden verwerkt. De verwachting is overigens dat de 1,9% omslagrente enige jaren kan standhouden.

De rekenrentes voor aan te trekken kort en lang geld zijn afgeleid van de marktverwachtingen in het derde kwartaal van 2025.

De verwachting is dat zowel de korte als de lange rente in 2026, maar ook voor de wat langere termijn, op de huidige niveaus blijven en wellicht iets stijgen.

4.4.5.2 Kasgeldlimiet

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet Fido begrensd op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereenvolgende de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Rekening 2024 ultimo	Begroting 2025 gemiddeld	Begroting 2026 1e kwartaal	Begroting 2026 2e kwartaal	Begroting 2026 3e kwartaal	Begroting 2026 4e kwartaal
Begrotingstotaal (primitief)	390	380	414	414	414	414
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	33	32	35	35	35	35
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	-15	-25	-35	-17	-8	-16
Vrije ruimte	18	7	0	18	27	19

Bovenstaande tabel toont aan dat de gemeente Gouda de renterisico's op korte schuld beheerst binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Bij een eventuele transactie waarbij korte schuld wordt omgezet in lange schuld, beïnvloedt dit de ruimte onder de limiet positief.

4.4.5.3 Renterisiconorm

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet FIDO bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

Onderstaand de renterisico's met betrekking tot de vaste schuld.

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029
Grondslag: omvang begroting per 1 januari				
Begrotingstotaal	416	396	395	411
Norm (%)	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	83	79	79	82
Aflossingsverplichtingen op vaste schuld	-19	-20	-20	-20
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	65	59	60	63

Bovenstaande tabel geeft aan dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente Gouda in de periode 2026 tot en met 2029 ruim binnen de wettelijk gestelde normen blijft.

4.4.5.4 Kredietrisico op verstrekte gelden en borgstellingen

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Overzicht kredietrisico op verstrekte gelden en borgstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029
Publieke taak							
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	72	72	72	72	72	72	72
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0	0
Prudent beheer							
Financiële instellingen (rating A en hoger)	2.825	2.825	2.825	2.825	2.825	2.825	2.825
Overige (semi-)overheidsinstellingen	105	0	0	0	0	0	0
Overige toegestane instellingen	568	318	318	318	318	318	318
Overige niet toegestane instellingen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.570	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215

De uitzettingen bij financiële instellingen met een rating van A of hoger betreffen met name uitzettingen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Naast het verstrekken van kredieten, verleent de gemeente Gouda uit hoofde van de publieke taak in uitzonderlijke gevallen een borgstelling richting derden (voor een toelichting, zie het onderdeel: Niet uit de balans blijvende verplichtingen uit de jaarstukken).

Het kredietrisico op borgstellingen wordt periodiek gewaardeerd en meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

4.4.5.5 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende middelen zijn om aan directe betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Dit doet zich voor indien de met BNG Bank overeengekomen kredietlimiet van € 10 miljoen op onze rekening-courant wordt overschreden. Dit risico wordt beheerst door een actief liquiditeitsbeheer dat wordt ondersteund door een permanent onderhouden liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar.

Op basis van onderbouwde voorspellingen van de in- en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten. De liquiditeitsplanning wordt ook ingezet als hulpmiddel om de renterisico's te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

4.5 Investerings

4.5.1 Inleiding

Investerings leveren een positieve bijdrage aan de fysieke leefomgeving, waardoor de stad voor inwoners, bedrijven en toeristen aantrekkelijk blijft. Daarom blijft het college in de begroting ruimte maken voor zowel investeringen met een economisch als een maatschappelijk nut.

4.5.2 Investeringsrapportage

In de begroting wordt jaarlijks een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt de omvang van de investeringsbudgetten en de kapitaallasten vastgesteld. Bij iedere programmabegroting wordt een inschatting van de verwachte operationele, investerings- en financieringskasstromen opgesteld, waardoor liquiditeits- en renterisico's beheersbaar blijven. De kapitaallasten die uit de investeringen voortvloeien zijn opgenomen in de exploitatielasten. Het totaalbedrag aan investeringen per jaar is als volgt:

Programma (bedragen in €)	Omschrijving	Nut	2026	2027	2028	2029
1 Economie, werk en onderwijs	IHP	E	8.441.194	0	0	3.363.613
	IHP 2 2026-2030	E	2.000.000	3.463.622	6.000.000	13.172.765
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	129.200	193.800	91.356	6.000.000
2 Energie en klimaat	Ondergrondse afvalcontainers	H	1.717.373	0	0	0
	Rioleringsinvesteringen uitgaven	H	16.445.706	10.424.830	7.872.456	7.872.456
	Rioleringsinvesteringen inkomsten		-16.445.706	-10.424.830	-7.872.456	-7.872.456
	Rioolprojecten (afschrijven)	H	1.000.000	0	0	0
3 Wonen en leefomgeving	Dubbelzijdig fietspadverb. Jamessingel	M	0	835.000	0	0
	Duurzame distributie (bestuursakkoord)	M	1.975.000	0	0	0
	Elektrificering Bruggen/sluizen deel 1	M	0	1.700.000	0	0
	Elektrificering Bruggen/sluizen deel 2	M	0	0	0	1.205.000
	Haastrechtsebrug	M	3.550.000	0	0	0
	Herinrichting Agnietenstraat	M	409.200	0	0	0
	Kruising Jamessingel/Rijsselseweg	M	0	1.440.675	0	0
	Kwaliteitsverhoging binnenstad	M	300.000	840.000	0	0
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP 2022-2029	M	6.013.275	3.500.000	4.853.616	2.500.000
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP 2022-2029	E	400.000	500.000	500.000	393.000
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	0	6.306.499	100.874	0
	MJOP 2025-2029	E	191.403	86.250	1.318.234	286.350
	Noord-Zuid fiets- en wandelroutes bereikbaar Hoogv.	M	0	1.450.261	0	0
	Ontsluiting Gouda-West	M	0	3.000.000	0	0
	PRIS - Parkeer Route Informatie Systeem	E	225.000	0	0	0
	Sporten in de buitenruimte (bestuursakkoord)	M	250.000	250.000	0	1.000.000
	Stadhuis (bestuursakkoord)	E	4.999.057	3.161.713	0	0
	Toegankelijkheid Openbare Gebouwen 20 jr (bestuursakkoord)	E	166.500	166.500	166.500	167.500
	Verduurz Gem.Vastgoed (bestuursakkoord)	E	1.892.000	2.192.000	2.192.000	2.500.000
	Vervanging Kade- en Walmuren (bestuursakkoord)	M	631.981	0	0	0
	Vervanging Kade- en Walmuur 20jr	M	2.500.000	500.000	0	0
	Vervanging populieren	M	1.280.000	1.060.000		
	Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte	M	19.953.558	6.590.059	5.619.307	6.500.000
	Voetpad door spoorpark	M	0	179.000	0	0
5 Cultuur, sport en recreatie	Buitensport	E	1.187.000	251.000	937.000	0

Programma (bedragen in €)	Omschrijving	Nut	2026	2027	2028	2029
6 Leefbaarheid en veiligheid	Vervanging camera toezicht	E	50.000	50.000	50.000	50.000
7 Bestuur en organisatie	Automatisering	E	524.000	362.000	1.198.261	500.000
	AV middelen	E	425.350	0	0	0
Totaal			60.211.091	38.078.379	23.027.148	37.638.228

4.6 Bedrijfsvoering

4.6.1 Inleiding

Een sterke bedrijfsvoering vormt de basis van een robuuste organisatie. Het fundament moet stevig staan: voldoende vakbekwame medewerkers en ambtelijk vakmanschap centraal. Een duidelijke koers en herkenbare waarden geven richting aan het dagelijks werk en aan het gedrag dat daarbij hoort.

De bedrijfsvoering ontwikkelt zich voortdurend mee met de opgaven van de stad. Dit vraagt om investeren in cultuur en leiderschap, modernisering van informatievoorziening en ICT, en het versterken van de financiële functie. Samen zorgen deze onderdelen voor een betrouwbare en toekomstbestendige organisatie die de stad goed ondersteunt.

4.6.2 Wat zijn de belangrijkste prioriteiten

Verbeteren financiële functie

Doel

Verbeteren Financiële Functie (VFF) is in 2021 gestart en wordt in 2026 verder doorontwikkeld. Het doel is om financiële processen betrouwbaar en overzichtelijk te maken, de administratie op orde te hebben, de informatievoorziening goed te organiseren en het eigenaarschap helder te beleggen. Daarmee wordt de financiële functie een stabiele basis binnen de organisatie: onzichtbaar wanneer alles goed verloopt, zichtbaar wanneer sturing nodig is.

Activiteiten 2026

- Het beter benutten van inzicht uit eerdere verbeteringen om de sturing te versterken.
- De organisatie ondersteunen in de ontwikkeling waarbij afdelingen steeds meer zelf verantwoordelijkheid nemen en de financiële staf een stevige partner is.
- Kansen benutten om met data meer inzicht te krijgen en efficiënter te werken.
- Het bestuur voorzien van betrouwbare financiële informatie tijdens de bestuurswissel.
- De financiële functie verder versterken met speciale aandacht voor risicovolle projecten.

Sturen op realisatie

Doel

Het versterken van de sturing op realisatie is een belangrijk ontwikkelpunt. Dit gaat om personeelskosten (inclusief inhuur), financiën en resultaten. Door scherper te sturen op uitkomsten ontstaat meer focus en wordt doelgerichter en doelmatiger gewerkt. In 2026 ligt de nadruk op het verder ontwikkelen en gebruiken van rapportages en dashboards.

Activiteiten 2026

- De mogelijkheden voor het maken van prognoses verder ontwikkelen en toepassen.
- Bestaande dashboards doorontwikkelen en aanpassen aan nieuwe wensen en mogelijkheden van gebruikers.
- Het financiële inzicht vergroten bij betrokkenen in alle fasen van risicovolle projecten.

Informatisering en automatisering

Doel

De I-visie geeft richting met vier doelen: betere dienstverlening, nieuwe technologie en duurzaamheid, robuuste en wendbare ICT en een moderne (samen) werkplek.

Betere dienstverlening

De ambitie is om de dienstverlening slim, snel en digitaal in te richten. Goed ingerichte processen leveren sturingsinformatie op. Met die data kunnen processen efficiënter worden ingericht, besluiten beter onderbouwd worden en inwoners gericht geholpen worden. Persoonlijk contact en schriftelijke communicatie blijven daarnaast altijd mogelijk.

Nieuwe technologie en duurzaamheid

Informatietechnologie verandert voortdurend. Daarom wordt doelgericht geïnvesteerd in nieuwe technologie die flexibiliteit, innovatie en duurzaamheid ondersteunt. Samenwerking met ketenpartners, andere gemeenten en overheden is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Een voorbeeld is de expertgroep AI, die de ontwikkeling en inzet van kunstmatige intelligentie coördineert en als aanspreekpunt dient.

Robuuste en wendbare ICT

De ICT-omgeving moet betrouwbaar en veilig zijn, en tegelijk kunnen meebewegen met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Dat vraagt om een stevige infrastructuur die bestand is tegen cyberdreigingen, én om flexibiliteit in de inrichting en toepassing van systemen.

Moderne werkplek

De digitale werkplek wordt gemoderniseerd met veilige samenwerkingsmogelijkheden en duurzame bestandsopslag. Dit ondersteunt hybride werken en vergemakkelijkt samenwerking binnen en buiten de organisatie.

Activiteiten 2026

- Verbeteren van de informatiehuishouding door de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek Archivering uit te voeren. Dit zorgt voor betrouwbaardere informatie, betere toegankelijkheid en naleving van wettelijke verplichtingen.
- Data actiever gebruiken om beleid te onderbouwen en resultaten te monitoren. Door dashboards en analyses strategisch in te zetten, ontstaat meer transparantie en kunnen besluiten beter worden verantwoord.
- Starten met een meerjarenplan AI-geletterdheid. Medewerkers en teams doen ervaring op met kleinschalige pilots, leren de mogelijkheden kennen en ontwikkelen vaardigheden om AI verantwoord in te zetten.
- Voorbereiden van een ethische commissie die adviseert over digitale dilemma's, privacy en het gebruik van nieuwe technologie. Dit helpt om zorgvuldig en transparant keuzes te maken.
- Moderniseren van bestaande systemen met oog voor innovatie en duurzaamheid. Daarbij gaat het om standaardisering, minder maatwerk en efficiënter gebruik van licenties, zodat systemen toekomstbestendig blijven.
- Onderzoeken hoe de afhankelijkheid van niet-Europese software en cloudleveranciers kan worden verminderd. Dit draagt bij aan digitale soevereiniteit en meer controle over eigen data.
- Versterken van processen voor wijzigingsbeheer, informatieveiligheid en continuïteit in de ICT-dienstverlening. Hierdoor blijft de dienstverlening betrouwbaar, ook bij verstoringen of cyberdreigingen.
- De moderne werkplek verder uitbouwen en goed inbedden in de organisatie. Dit omvat het aanbieden van veilige samenwerkingsmogelijkheden, duurzame digitale opslag en ondersteuning bij hybride werken.

Cultuur en leiderschap

Doel

De missie en kernwaarden vormen het hart van de organisatie en geven richting aan hoe wordt samengewerkt en bijgedragen aan de stad. De missie luidt: *“Wij zijn de gemeente Gouda. Trots op onze stad en ons werk. Deskundig, betrokken en meedenkend. Samen met de Gouwenars bouwen we verder aan een stad waar het fijn leven en werken is voor iedereen.”*

De kernwaarden zijn samen, lerend en eigen-zinnig. Samen staat voor integer handelen, luisteren en de kracht van verschillen benutten. Lerend betekent dat vakkenis op peil blijft, persoonlijke ontwikkeling wordt gestimuleerd en successen en fouten als leermoment worden gezien. Eigen-zinnig verwijst naar creatief, kritisch en zelfbewust werken, met ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en ontwikkeling.

Een sterke en herkenbare organisatiecultuur is nodig om maatschappelijke opgaven te realiseren. Daarom wordt geïnvesteerd in goed werkgeverschap, eigentijds leiderschap en strategische organisatieontwikkeling. De langetermijnkoers wordt aangescherpt, de samenhang in het werk versterkt en de organisatie steeds beter ingericht op de opgaven van de stad.

Activiteiten 2026

- De strategische koers *Gouda 2030* uitwerken en verbinden met doelstellingen en KPI's. Dit geeft richting aan de bijdrage aan de stad en aan de eigen ontwikkeling als organisatie.
- De missie en Gouden Waarden vertalen naar de dagelijkse praktijk, zodat medewerkers ze kennen, uitdragen en zichtbaar maken in hun werk.
- Leiderschapsontwikkeling versterken met een MD-traject dat de langetermijnvisie verbindt aan de rol van directie, afdelingshoofden, teamleiders en medewerkers.
- Investeren in persoonlijk leiderschap en teamontwikkeling, gericht op effectief samenwerken en gezamenlijke resultaten.
- Een lerende cultuur stimuleren met trainingen, intervisie, de Maand van Leren en Ontwikkelen en een breed leerplatform.
- Een diverse, inclusieve en vitale organisatie verder opbouwen, onder meer met lerende lunches, duurzame inzetbaarheid en aandacht voor werkplezier en werkdruk.

Rechtmatigheid

Doel

Rechtmatig handelen is een basisvoorwaarde voor goed bestuur. Sinds verslagjaar 2023 neemt het college in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op. Die laat zien in hoeverre de gemeente financieel rechtmatig heeft gehandeld. Het doel voor 2026 is om het aantal onrechtmatigheden verder terug te dringen en de verantwoording efficiënter op te stellen. Concreet gaat het om het verlagen van het bedrag aan begrotingsonrechtmatigheden en het verhogen van de volwassenheid van de interne beheersing van 1,6 naar 2,0.

Activiteiten 2026

- De procedure voor het tijdig doorvoeren van begrotingswijzigingen verbeteren en toetsen op naleving.
- Audits uitvoeren, verbeterpunten vastleggen en de uitvoering daarvan actief volgen.

4.7 Verbonden partijen

4.7.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners van de gemeente waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft en waarin zij daardoor medeverantwoordelijkheid draagt ('mede-eigenaarschap'). Verbonden partijen zijn gevormd omdat samenwerkingsverbanden kansen bieden voor een efficiëntere, effectieve en/of kwalitatief betere uitvoering. Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn.

In deze paragraaf wordt per verbonden partij weergegeven welk bestuurlijk en financieel belang de gemeente in een verbonden partij heeft en worden de actuele beleidsontwikkelingen benoemd.

4.7.2 Belangrijke ontwikkeling

In 2025 zijn de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die sinds 1 juli 2022 van kracht zijn, verder doorvertaald in de praktijk. Gemeente Gouda heeft hun gemeenschappelijke regelingen aangepast aan de nieuwe wettelijke vereisten. Deze aanpassingen zijn gericht op het versterken van de democratische legitimatie, onder meer door het instellen van adviescommissies, het recht op het geven van zienswijzen en de mogelijkheid tot het houden van een raadsonderzoek of enquête. In 2026 ligt de nadruk op de verdere toepassing en borging van deze instrumenten in de praktijk. Hierdoor ontstaat meer transparantie, grip en verantwoording richting de gemeenteraad bij deelname aan verbonden partijen.

4.7.3 Aspecten jaarrekening 2024

4.7.3.1 Algemene aspecten

De gemeente beschikt over alle jaarrekeningen 2024 van de verbonden partijen, inclusief de bijbehorende accountantsverklaringen. In deze verklaringen wordt onder andere aandacht besteed aan de continuïteit van de betreffende organisaties. Per verbonden partij is inzicht gegeven in het financieel belang van de gemeente en de bijbehorende financiële risico's. Uitgangspunt daarbij is dat de verbonden partij zelf zorg draagt voor de afdekking van financiële risico's door middel van een toereikend weerstandsvermogen. Dit is van belang om te voorkomen dat deelnemende gemeenten worden geconfronteerd met onverwachte financiële nadelen.

In het kader van het begrotingstraject 2026 van de gemeenschappelijke regelingen is bovendien stilgestaan bij de opgelegde taakstelling van 6% en de wijze waarop hier invulling aan is gegeven. Dit heeft geresulteerd in aangepaste zienswijzen op de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

4.7.3.2 Specifieke aspecten

Het BBV en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. De visie en het beleid zijn beschreven in de door de raad vastgestelde nota verbonden partijen 2012.

4.7.4 Beleidskader

De aansturing van de verbonden partijen is onderdeel van de verbetering van de financiële functie. Daarnaast wordt de nota verbonden partijen geactualiseerd. De besluitvorming hiervan staat gepland in het 4e kwartaal 2025.

4.7.5 Soort verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen.

- publiekrechtelijke verbonden partijen;
- privaatrechtelijke verbonden partijen.

4.7.5.1 Publiekrechtelijke verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid; het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie. Geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Gouda neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regeling

1. Regio Midden Holland
2. Omgevingsdienst Midden-Holland
3. Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
4. Streekarchief Midden-Holland
5. Promen
6. Hecht
7. RZG Zuidplas Grondbank
8. Veiligheidsregio Hollands Midden
9. Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland
10. Jeugd en Wmo
11. De Groene Hart Rekenkamer

4.7.5.2 Privaatrechtelijke verbonden partijen

Een besloten vennootschap of naamloze vennootschap waarin de gemeente aandelen heeft. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Ook stichtingen of een (coöperatieve) verenigingen kunnen verbonden partij zijn.

Voor Gouda gaat dit om de volgende partijen:

1. B.V. SPORT•GOUDA;
2. N.V. BNG;
3. Oasen N.V.;
4. N.V. Cyclus;
5. Coöperatieve Parkeerservice U.A..

4.7.6 Lijst verbonden partijen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is de gemeente verplicht om in de paragraaf Verbonden partijen een overzicht op te nemen, met daarin per verbonden partij:

- doel en openbaar belang;
- wijze van dienen gemeentebelang;
- beleidsvoornemens;
- risico's;
- financiële gegevens.

Totaaloverzicht bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026	Bijdrage 2027	Bijdrage 2028	Bijdrage 2029
Regio Midden Holland	414	426	426	426	426
Omgevingsdienst Midden-Holland	4.508	4.543	4.543	4.543	4.543
Groenalliantie	587	587	587	587	587
Streekarchief Midden-Holland	705	714	714	714	714
Promen	9.116	9.090	8.747	8.381	7.896
Hecht	5.486	5.463	5.463	5.463	5.463
RZG Zuidplas Grondbank	0	0	0	0	0
Veiligheidsregio Hollands Midden	6.321	6.380	6.380	6.380	6.380
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	1.710	1.569	1.551	1.551	1.550
Jeugd en Wmo	2.440	2.345	2.177	2.177	2.177
Groene Hart Rekenkamer	106	66	66	66	66
Totaal bijdrage gemeenschappelijke regelingen	31.393	31.183	30.654	30.288	29.802

4.7.6.1 Gemeenschappelijke regelingen

4.7.6.1.1 Regio Midden Holland

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.regiomiddenholland.nl
Programma:	7. Bestuur en organisatie
Taakveld:	0.1 Bestuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20% (leder AB lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Regionale beleidsvorming en strategische belangenbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2026	In 2024 zijn door de deelnemende gemeenteraden structureel aanvullende financiële middelen vrijgemaakt. In 2025 ligt de focus op extra inzet binnen de bestaande bestuurlijke tafels, met thema's als duurzame mobiliteit, economische innovatie en de versnelling van woningbouw. Vanaf 2026 streven we naar een structurele versterking van de samenwerking. Daarbij draait het niet alleen om inhoudelijke keuzes, maar ook om governance, uitvoeringskracht en eigentijdse organisatievormen. Een speciaal ingestelde stuurgroep en kwartiermaker Erik Kiers werken aan het ontwerp van deze nieuwe samenwerking. In 2026 zal in het teken staan van het afronden van de inrichting van de nieuwe organisatie door de nieuwe directeur-secretaris, gelijktijdig met het uitvoeren van de jaarplannen 2026 die momenteel worden opgesteld en het middels zienswijze voorleggen aan de gemeenteraden van de strategische agenda voor de inhoudelijke focus van de aankomende jaren.
Risico's	Op 12 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de meerjarenbegroting 2025-2028. In deze begroting is het Berenschot advies om te investeren in een regionaal programmabureau dat regionale inzet coördineert en werkt aan concrete resultaten voor de drie centrale opgaven van Midden-Holland: 1) verantwoorde groei 2) bereikbaarheid en mobiliteit 3) toekomstbestendige economie. Op dit moment lukt het de Regio Midden-Holland onvoldoende om de regionale plannen in directe publieke waardecreatie voor inwoners om te zetten. Het op te richten regionaal programmabureau moet niet meer van hetzelfde worden. Bij de inrichting van een programmabureau moet tevens worden gelet op de opgaven die voor Gouda van belang zijn en de wijze waarop deze worden meegenomen.
Bijdrage in 2026	€ 426.158

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 617	€ 628	€ 628
Vreemd vermogen	ultimo	€ 571	€ 919	€ 561
Resultaat		€ 77	€ 11	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.2 Omgevingsdienst Midden-Holland

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden-Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.odmh.nl
Programma(s)	2. Energie en klimaat 3; Wonen en leefomgeving
Taakveld	7.4 Milieubeheer; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	GR
Deelnemerspercentage	17,0% (Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem)
Doel en openbaar belang	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen, waarvan 1 lid zitting heeft in het DB.
Beleidsvoornemens 2026	De beleidsvoornemens in 2026 richten zich op versterken van toezicht en handhaving op het gebied van milieu, bouw en veiligheid. Een belangrijk aspect hiervan is de extra aandacht voor toepassen van strafrecht. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe Nota VTH (vergunningverlening, toezicht & handhaving) die in 2027 invulling geeft aan de werkwijze onder de nieuwe systematiek omgevingswet. Ook zet de ODMH zich in voor het, zoveel mogelijk uniform, vertalen van de milieudoelstelling in de omgevingsplannen van de aangesloten gemeenten. In 2026 blijft de ODMH gefocust op duurzaamheid, het verbeteren van luchtkwaliteit, het aanpakken van geluidsoverlast, en het monitoren van zwemwaterkwaliteit. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van nieuwe technologieën zoals drones voor effectiever toezicht. De samenwerking met gemeenten blijft cruciaal om beleidsdoelen te realiseren en de naleving van regelgeving te waarborgen. Deze plannen worden verder uitgewerkt in de jaarlijkse begroting en zijn afgestemd op de behoeftes van de gemeenten die onder de Omgevingsdienst vallen.
Risico's	Voor de totstandkoming van de Nota-VTH wordt een risico-analyse uitgevoerd.
Bijdrage in 2026	€ 4.543.374

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 2.045	€ 2.870	€ 2.828
Vreemd vermogen	ultimo	€ 10.462	€ 10.951	€ 8.581
Resultaat		€ 248	€ 880	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken			
Vestigingsplaats	Schiedam			
Website	https://www.groenalliantiemiddenholland.nl/			
Programma(s)	1.Economie en onderwijs; 2 Energie en klimaat; 5.Cultuur, sport en recreatie;			
Taakveld	3.4 Economische promotie; 7.4 Milieubeheer; 5.1 Sportbeleid en activering			
Aard	GR			
Deelnemerspercentage	20%; 5 deelnemende gemeenten met elk 2 AB-leden; ieder AB lid heeft 1 stem			
Doel en openbaar belang	Doel en openbaar belang Het primaire belang van de Groenalliantie is de bescherming van de belangen van natuur, recreatie en landschap. Verantwoordelijk voor het beheer van natuur- recreatiegebieden voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast zorgt de Groenalliantie voor (gebied)ontwikkeling, handhaving en communicatie in de natuur- en recreatiegebieden. Ook is Groenalliantie beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart.			
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen. In het DB 1 lid. In de gebiedsadviescommissies zitten 2 raadsleden.			
Beleidsvoornemens 2026	Eind 2021 is het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 vastgesteld. Groenalliantie zet met het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 de koers uit voor de komende 10 jaar als vervolg op de omvangrijke en succesvolle Kwaliteitsimpuls Groenalliantie. Het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 gaat vergezeld van een meerjarige investeringsagenda. De nieuwe financiële situatie die ontstaat als gevolg van het wegvallen van de provinciale boekjaarsubsidie vanaf 2026 maakt dat Groenalliantie voorzichtig is met nieuwe investeringen en het Ontwikkelplan gaan herijken. Er zal in de communicatie in 2026 worden ingezet op gebiedseigen thema's, bijvoorbeeld met excursies of informatieavonden. Doel hiervan is om de gebruikers en omwonenden bewust te maken van hetgeen er in de (vernieuwde) gebieden te beleven en te zien is. Het Dagelijks Bestuur zal ook in 2026 haar voorgenomen plannen en investeringen voor advies voorleggen aan de gebiedsadviescommissie Groenalliantie. Daarnaast wordt in 2026 het systeem van beheer informatie en professioneel vastgoed- en grondbeheer verder ontwikkeld. Waar mogelijk gaat Groenalliantie het beheer meer richten op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit.			
Risico's	Uittreden provincie Zuid-Holland: De provinciale bijdrage zoals deze gedurende zes jaar, na uittreding van de provincie uit de natuur- en recreatieschappen, heeft plaatsgevonden zal stoppen. In de uittreedovereenkomst per 1 januari 2018 is met de Provincie Zuid-Holland vastgelegd dat zij de komende jaren substantieel blijft bijdragen middels een beheerregeling recreatiegebieden. De financiële gevolgen van de wijziging in de financiële bijdrage van de Provincie Zuid Holland vanaf 2026 zijn op het moment nog niet bekend. Door het wegvallen van de provinciale boekjaarsubsidie, deels gecompenseerd door de te verwachten baten uit de nieuwe beheerregeling recreatiegebieden, ontstaat vanaf 2026 een structureel begrotingstekort. Voor de begrotingsjaren 2026 en 2027 is erin voorzien dat het hierdoor ontstane tekort opgevangen wordt door enerzijds een onttrekking uit de daartoe gevormde egaliseringsreserve afbouw provinciale bijdrage en anderzijds de taakstellende bezuinigingen 2026-2029. De lijn is om de begroting per 2028 weer in evenwicht te hebben.			
Bijdrage in 2026	€ 586.900			

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 11.306	€ 11.610	€ 9.480
Vreemd vermogen	ultimo	€ 1.986	€ 2.240	€ 1.982
Resultaat		€ 703	€ 501	-
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.4 Streekarchief Midden-Holland

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland			
Vestigingsplaats:	Gouda			
Website:	www.samh.nl			
Programma(s):	5. Cultuur sport en recreatie			
Taalveld(en):	5.5 Cultureel erfgoed			
Aard:	GR			
Deelnemerspercentage:	20% Ieder AB lid heeft 1 stem			

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland
Doel en openbaar belang:	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2026	Ten opzichte van de voorgaande begrotingsjaren wordt het beleid doorgezet. Een belangrijk inhoudelijk punt is de verdere ontwikkeling en inrichting van het e-Depot voor de aangesloten gemeenten, inclusief de berekening van een verdeelsleutel voor de kosten. De verdeelsleutel wordt eind 2025 definitief vastgesteld op basis van de pilots die lopen binnen het project e-Depot. De Archiefwet zal in 2026 gewijzigd worden, waardoor de overbrengingstermijn van overheidsarchieven teruggebracht wordt van 20 jaar naar 10 jaar. Wanneer deze wordt ingevoerd, zal het de daaropvolgende jaren kunnen leiden tot het versneld overbrengen van (digitaal) archief door de deelnemende gemeenten naar het streekarchief.
Risico's	De bezuinigingsmogelijkheden bij het Streekarchief in het kader van het 'Ravijnjaar' 2026 zijn beperkt. De voorgenomen maatregelen resulteren in een bezuiniging van 1,42% (€ 28.618), die in de begroting is verwerkt. Indien er door de invoering van de nieuwe Archiefwet extra middelen nodig zijn vanwege het versneld overbrengen van (digitaal) archief, zal dit tijdig onder de aandacht van het bestuur en de deelnemende gemeenten gebracht worden.
Bijdrage in 2026	€ 713.999

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 301	€ 307	€ 281
Vreemd vermogen	ultimo	€ 336	€ 325	€ 352
Resultaat		€ 25	€ 13	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.5 Promen

Naam verbonden partij	Promen
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.promen.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein,
Taakveld	6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie
Aard	GR
Deelnemerspercentage	36%
Doel en openbaar belang	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het DB en AB zit een collegelid dat door het college is aangewezen
Beleidsvoornemens 2026	Implementatie maatregelen toekomsttraject 2025
Risico's	De uitstroom van de steeds ouder wordende Wsw-doelgroep stijgt. Tegelijkertijd stagneert de nieuwe instroom van mensen uit de Participatiewet en wordt de groep complexer. De begeleidings-/organisatiemiddelen vanuit het rijk voor deze nieuwe doelgroepen zijn ontoereikend. De onzekerheden en risico's in de omzetten, loon- en overige bedrijfskosten nemen toe.
Bijdrage in 2026	€ 9.090.000

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 2.425	€ 3.471	€ 2.043
Vreemd vermogen	ultimo	€ 8.587	€ 7.196	€ 7.097
Resultaat		€ 70	€ 180	-
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.6 Hecht

Naam verbonden partij	Hecht
Vestigingsplaats	Leiden
Website	https://wijzijnhecht.nl/
Programma(s)	4. Sociaal domein; 6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen (4) gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners in onze regio. Alles wat Hecht doet, moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het leven in de regio, tot meer positief ervaren gezondheid, tot meer veiligheid en tot meer kansen. Dit is wat Hecht bijdraagt aan de regio Hollands Midden. De organisatie heeft de afgelopen jaren bewezen te kunnen inspelen op snel veranderende omstandigheden.

Naam verbonden partij	Hecht
	In de regio Hollands Midden zijn de gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheid en veiligheid samengebracht. Dit resulteert in één organisatie met meer dan 10400 medewerkers die vanuit verschillende expertises samen met elkaar en met andere spelers in de keten werken aan gezondheid, veiligheid en kansen voor iedereen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het algemeen en dagelijks bestuur zit een collegelid dat door het college is aangewezen.
Beleidsvoornemens 2026	Het Algemeen Bestuur heeft op 9 juli 2025 besloten om het takenpakket van Hecht in te krimpen per 2026. Het besluit betreft een bezuiniging van 4,6%, dit bedraagt € 2,9 mln. Dit betekent dat Hecht een aantal taken afbouwt: - Basiszorgcoördinatie voor Kwetsbare Kinderen - Groei- en ontwikkelingspoli - Gezinsverpleegkundigen - Regionale coördinatie van JeugdMATCH - Studio Hecht Daarnaast gaat Hecht een aantal taken minder intensief uitvoeren: - De websites en social media van de CJG's - Gezondheidsbevordering - Duiding, advies en ontsluiten van data - Inspectie kinderopvang Ook worden een aantal taken anders ingericht zoals de cursus prenatale voorlichting. Bij elke taak krimpt de overhead automatisch mee. Daarnaast wordt er extra bezuinigd op de ondersteunende diensten en wordt er bespaard door efficiencylagen in de gehele organisatie.
Risico's	Omdat de begroting al ruim voor de start van het jaar wordt opgesteld, is de raming van de kostenontwikkeling van Hecht per definitie met enige onzekerheid omgeven. Als blijkt dat de feitelijke ontwikkelingen toch gaan afwijken van deze raming, dan wordt het gesprek over een oplossing gevoerd in het AB Hecht. Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel een risicofactor. Het ziekteverzuim blijft hoog en kan risico's voor de continuïteit van Hecht met zich meebrengen. Daarnaast kan het zo zijn dat Hecht niet alle bezuinigingen tijdig realiseert en daardoor in 2026 nog meer kosten maakt dan nu begroot.
Bijdrage in 2026	€ 5.463.000

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 648	€ 258	€ 837
Vreemd vermogen	ultimo	€ 39.866	€ 52.822	€ 51.472
Resultaat		€ -5.241	€ -390	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.7 Grondbank RZG Zuidplas

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
Vestigingsplaats:	Den Haag
Website:	www.ontwikkelingzuidplaspolder.nl
Programma(s):	3. Wonen en leefomgeving
Taalveld(en):	8.3 Wonen en bouwen
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	6% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	In 2011 heeft de Grondbank een gewijzigde opdracht gekregen en functioneert primair als beheer- en gronduitgiftebedrijf. Momenteel bezit de Grondbank ca. 300 ha aan gronden en deze zijn bijna allemaal gelegen in de Zuidplaspolder binnen de gemeente Zuidplas. Haar belangrijkste doelstelling is om de in eigendom zijnde gronden te verkopen in het kader van de gewenste en vastgestelde Zuidplaspolderontwikkelingen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB-lid.
Beleidsvoornemens 2026	De Grondbank heeft in 2025 een voorstel uitgebracht aan haar leden, strekkende tot verlenging van de gemeenschappelijke regeling voor een periode van maximaal 10 jaar of zoveel eerder als de gronden worden uitgenomen. Aanleiding voor dit voorstel was het feit dat de gemeente Zuidplas door verslechterde economische omstandigheden niet in staat bleek om de afnameverplichting voor de gronden van de Grondbank uit de koopovereenkomst uit 2021 na te komen. De gronden zijn nodig voor de ontwikkeling van Cortelande (voorheen het vijfde dorp). Alle leden van de gemeenschappelijke regeling hebben ingestemd met het verlengingsvoorstel van de Grondbank.
Risico's	De grondexploitatie van het plangebied kent een negatief saldo. De hoogte daarvan is op dit moment onderwerp van studie. Het grootste risico voor de Grondbank is dat de ontwikkeling van het Middengebied (Cortelande) niet van de grond komt, bijvoorbeeld omdat Zuidplas de grondexploitatie niet sluitend krijgt of de bestemming voor wonen en werken niet onherroepelijk wordt. De Grondbank kan de gronden dan niet aan

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
	Zuidplas verkopen. In een dergelijke situatie zal het maximale risico zijn dat de Grondbank al zijn gronden moet afwaarderen/verkopen tegen de agrarische waarde. Het maximale risico ingeval van afwaardering voor Gouda bedraagt circa 4 miljoen. De kans van optreden wordt op dit moment ingeschat op maximaal 25%. Dit risico zal worden meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit van Gouda.
Bijdrage in 2026	-

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ -	€ -	€ -
Vreemd vermogen	ultimo	€ 94.307	€ 97.237	€ 100.600
Resultaat		€ -	€ -	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.8 Veiligheidsregio Hollands Midden

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.vrhm.nl
Programma(s)	6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	1.1 Crisisbeheer & Brandweer
Aard	GR
Deelnemerspercentage	9,3 % Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Beleidsvoornemens 2026	Het beleidskader voor 2026 wordt gevormd door het Regionaal Beleidsplan VRHM 2024–2027 “Focus op veiligheid, vandaag en morgen” en de bijbehorende Kadernota 2026. De raad heeft hierop haar zienswijze gegeven, waarbij met name de zorg over de aanrijdtijd van de brandweer in Gouda-Oost door de veiligheidsregio is opgepakt en opgelost. De VRHM is in belangrijke mate een uitvoeringsorganisatie. Ontwikkelingen als klimaatverandering, stedelijke verdichting, digitalisering, energietransitie, vergrijzing en polarisatie brengen echter nieuwe en complexere risico's met zich mee voor de veiligheid van inwoners. Wat deze dynamiek betekent voor de taken van de Veiligheidsregio Hollands Midden is uitgewerkt in het Regionaal Beleidsplan. Omdat sommige ontwikkelingen zo snel gaan dat er nog geen pasklare antwoorden zijn, heeft het beleidsplan het karakter van een beleidsagenda. Hierin zijn 12 strategische opgaven benoemd, die richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van het vakgebied en de organisatie van de VRHM in de komende jaren.
Risico's	Onvoorzienbare grote crisis zoals sterke opleving van het corona virus.
Bijdrage in 2026	€ 6.379.552

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 6.511	€ 9.297	€ 7.051
Vreemd vermogen	ultimo	€ 79.691	€ 74.971	€ 83.863
Resultaat		€ 936	€ 2.786	€ -549
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.9 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

Naam verbonden partij	Belastingensamenwerking Gouwe Rijnland
Vestigingsplaats	Leiden
Website:	www.bsgr.nl
Programma(s):	1 economie, werk en onderwijs ; 2.Energie en klimaat; 3 wonen en leefomgeving; 4. Sociaal Domein ; 5 cultuur, sport en recreatie; 6 leefbaarheid en veiligheid; 7 bestuur en organisatie 8. Financiering en Dekkingsmiddelen
Taakveld(en):	3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgeden) 3.4 economische promotie (toeristenbelasting) 7.2 riolering (rioolheffing) 7.3 Afval (reinigingsheffingen) 7.4 Milieubeheer (milieuleges) 2.1. Verkeer en vervoer (leges kabels en leidingen) 8.3 wonen en bouwen (leges omgevingsvergunning/VFLO) 2.3 recreatieve havens (haven- en liggelden) ; 1,2 openbare orde en veiligheid (leges bijzondere wetten) 0.2 burgerzaken (leges div)

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
	0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet woningen; 0.64 Belastingen overig (hondenbelasting, precariobelasting)
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	9,84% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar
Doel en openbaar belang:	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de uitvoering van de heffing en invordering van lokale belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) .
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2026	De gemeente houdt de regie over beleidsvoornemens. De gemeente bepaalt zelf de tarieven en het beleid rondom kwijtschelding etc.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van de Gemeenschappelijke regeling van de BSGR zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers moeten zelf maatregelen treffen om eventuele risico's af te dekken
Bijdrage in 2026	€ 1.569.455

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 1.446	€ 1.422	€ 846
Vreemd vermogen	ultimo	€ 11.196	€ 17.662	€ 11.519
Resultaat		€ 665	€ 576	-
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.10 Jeugd en Wmo

Naam verbonden partij	Jeugd en Wmo
Vestigingsplaats	Gouda
Website:	nvt
Programma(s):	4. Sociaal domein
Taakveld(en):	4.3.pasende zorg en ondersteuning
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	30,25% Aantal stemmen in AB gebaseerd op staffel inwoneraantal
Doel en openbaar belang:	Realiseren van een doelmatig regionaal zorg- en ondersteuningsaanbod voor de inwoners van Midden Holland op het gebied van jeugd en Wmo (inclusief centrumtaken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang). Het waarborgen van de kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van het zorg- en ondersteuningsaanbod. Daarnaast heeft de GR JW MH tot doel de colleges te ondersteunen bij het opstellen van kaderstellend beleid en door middel van overleg dit beleid zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen en binnen de kaders van de GR uitvoering te geven aan het door gemeenten vastgestelde beleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten 2 collegeleden die door het college benoemd zijn. In het DB zit een collegelid dat door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2026	- Onderzoek naar de huisvesting van de GR JW. Het algemeen bestuur neemt op basis daarvan nog in 2026 een besluit over de huisvesting; - Onderzoek naar de benodigde structurele formatie voor de GR JW; - Sturen op strategische doelstellingen in relatie tot wenselijke bewegingen in het zorglandschap, waarbij duidelijk wordt of de GR JW komende jaren inzet op stabilisatie, krimp of gewenste groei, per domein. Dit wordt vervolgens uitgewerkt in contractafspraken met zorgaanbieders; - Toepassen van de in 2025 gemaakte plannen rondom datamonitoring op meerdere beleidsgebieden; - Evalueren van het regionale werkproces rond niet-gecontracteerde zorg, het uitzondering raamcontract (URC) proces. Op basis van dit onderzoek bepalen of uitbreiding van regionaal zorgaanbod nodig is. - Vormen van een regionale visie Wmo en Jeugd (besluitvorming naar verwachting in 2027)
Risico's	- Door onvoorspelbare (prijs)ontwikkelingen kunnen de kosten voor afgenomen producten en diensten hoger worden dan begroot. Dit geldt voor de loonkostenontwikkelingen van het vaste personeel, de kosten van inhuur en voor het Regionaal Zorgaanbod. - Doordat de organisatie in opbouw is bestaat het risico dat werkzaamheden meer personele capaciteit vragen dan eerder ingeschat. - Ten aanzien van de Rijksbudgetten gelden diverse risico's: er is sprake van mogelijke doordecentralisatie van de Rijksmiddelen voor beschermd wonen. Daarnaast worden de Rijksmiddelen voor MO en VO niet geïndexeerd. Voor het jaar 2026 is een realistische inschatting opgenomen van de Rijksbudgetten. Op de langer termijn bestaat het risico dat de Rijksbudgetten onvoldoende zijn om alle taken uit te voeren. - De kosten voor beschermd wonen zijn voor 2026 ingeschat. De werkelijke kosten kunnen hoger worden doordat sprake is van een openeinderegeling.
Bijdrage in 2026	€ 2.345.329 (betreft organisatiekosten)

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	nvt	nvt	€ 6.447
Vreemd vermogen	ultimo	nvt	nvt	€ 500
Resultaat		nvt	nvt	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.11 De Groene Hart Rekenkamer

Naam verbonden partij	Groene Hart Rekenkamer
Vestigingsplaats	Gouda
Website:	www.groenehartrekenkamer.nl
Programma(s):	7. Bestuur en organisatie
Taakveld(en):	0.1 Bestuur
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	Op basis van de omzet 2024: 51%
Doel en openbaar belang:	De Groene Hart rekenkamer ondersteunt de gemeenteraden in hun controlerende en kaderstellende taak. Dit doet zij door onderzoek uit te voeren naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur in de deelnemende gemeenten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	Vanuit de Programmaraad (ingesteld om de verbinding met de vier gemeenteraden te borgen) zijn vanuit elke deelnemende gemeente twee raadsleden vertegenwoordigd. De leden van de Groene Hart rekenkamer zijn met ingang van 1 januari 2024 benoemd voor een periode van 6 jaar.
Beleidsvoornemens 2026	De Groene Hart rekenkamer beziet de mogelijkheden om gemeenschappelijke onderzoeken voor de gemeenten uit te voeren, maar heeft ook de ruimte om voor individuele gemeenten onderwerpen te onderzoeken.
Risico's	- Door onvoorspelbare (prijs)ontwikkelingen kunnen de kosten voor afgenomen producten en diensten hoger worden dan begroot. Dit geldt voor de loonkostenontwikkelingen van het vaste personeel, de kosten van inhuur en voor het Regionaal Zorgaanbod. - Doordat de organisatie in opbouw is bestaat het risico dat werkzaamheden meer personele capaciteit vragen dan eerder ingeschat. - Ten aanzien van de Rijksbudgetten gelden diverse risico's: er is sprake van mogelijke doordecentralisatie van de Rijksmiddelen voor beschermd wonen. Daarnaast worden de Rijksmiddelen voor MO en VO niet geïndexeerd. Voor het jaar 2026 is een realistische inschatting opgenomen van de Rijksbudgetten. Op de langer termijn bestaat het risico dat de Rijksbudgetten onvoldoende zijn om alle taken uit te voeren. - De kosten voor beschermd wonen zijn voor 2026 ingeschat. De werkelijke kosten kunnen hoger worden doordat sprake is van een openeinderegeling.
Bijdrage in 2026	€ 65.900

4.7.6.2 Overige verbonden partijen

4.7.6.2.1 B.V. Sport.Gouda

4.7.7.2.1 B.V. Sport.Gouda	
Naam verbonden partij	B.V. Sport.Gouda
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.sportpuntgouda.nl
Programma(s)	5. Cultuur, Sport en Recreatie
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties
Aard	BV
Deelnemerspercentage	100% stemrecht als aandeelhouder
Doel en openbaar belang	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en advies & consult.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten.
Beleidsvoornemens 2026	De beleidsvoornemens van SPORT•GOUDA voor 2026 zijn gericht op het voortzetten en versterken van het beheer en de ontwikkeling van sportfaciliteiten in Gouda. De organisatie blijft verantwoordelijk voor de exploitatie van sporthallen, gymzalen, het zwembad en overige sportinfrastructuur binnen de stad. Belangrijkste accenten voor 2026: Toegankelijkheid en kwaliteit: Het verbeteren van de toegankelijkheid van sportvoorzieningen en het waarborgen van een hoge kwaliteit van de dienstverlening. Duurzaamheid: Het verduurzamen van sportaccommodaties door middel van energiebesparende maatregelen en circulaire oplossingen in beheer en onderhoud. Participatie en gezondheid: Het stimuleren van sport- en beweegdeelname door inwoners van Gouda, met extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Gezonde leefstijl en sociale cohesie: Het versterken van een gezonde leefstijl en het bevorderen van ontmoeting en verbinding via sportactiviteiten. Gemeentelijke samenwerking (GALA): SPORT•GOUDA vervult in 2026 opnieuw een centrale rol in de uitvoering van de gemeentelijke GALA-plannen, onder meer bij de coördinatie van het Leefstijlakkkoord en bij projecten op het gebied van valpreventie.

4.7.7.2.1 B.V. Sport.Gouda	
	Meer informatie over de concrete plannen en prestaties van SPORT•GOUDA in 2026 is terug te vinden in de financiële jaarstukken van de gemeente Gouda, waarin de verbonden partijen worden toegelicht.
Risico's	Bewegingsonderwijs en financiering: SPORT•GOUDA zette de afgelopen jaren middelen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties in om bewegingsonderwijs in het basisonderwijs te verzorgen. Door wijzigingen in de landelijke financieringssysteem is dit vanaf 2026 niet meer toegestaan. Scholen die gebruik maakten van dit aanbod zullen hun bewegingsonderwijs op een andere manier moeten organiseren. Onzekerheid rijksregelingen (btw en SPUK): De wijze waarop wordt omgegaan met btw blijft een punt van aandacht, mede omdat nog onduidelijk is of de rijksregeling Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) ook na 2025 in stand blijft. Het wegvallen van deze regeling zou directe financiële gevolgen hebben voor de exploitatie. Personeelslasten (cao-ontwikkeling): De verwachting is dat de cao-stijging in 2026 wederom hoger uitvalt dan het percentage waarmee de gemeente het DVO-bedrag verhoogt. Dit leidt tot een structureel financieel knelpunt.
Bijdrage in 2026	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 1.069	€ 1.140	n.n.b.
Vreemd vermogen	ultimo	€ 6.337	€ 6.627	n.n.b.
Resultaat		€ -121	€ 71	n.n.b.
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.2.2 N.V. BNG

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.BNG.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.5 Treasury
Aard	NV
Deelnemerspercentage	0,15%. Er is stemrecht via de aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2026	De beleidsvoornemens van BNG Bank voor 2026 maken onderdeel uit van de strategieperiode 2024-2026, waarin maatschappelijke impact, duurzaamheid en digitalisering centraal staan. Binnen het klimaatplan "Going Green" streeft BNG Bank naar een reductie van de CO₂e-uitstoot van haar kredietportefeuille (scope 1 en 2) met minimaal 25 % in 2025 en 43 % in 2030, ten opzichte van 2018. In het meest recente rapport (maart 2025) meldt de bank dat de uitstoot inmiddels met 21,8% is gedaald, waarmee het reductiedoel voor 2025 binnen bereik komt. Tevens zijn voor bijna 99,6% van de kredietportefeuille emissiegegevens beschikbaar, wat de monitoring robuust maakt. BNG Bank ondersteunt klanten actief met duurzame financieringsoplossingen — zoals ESG-obligaties en sectorgerichte leningen voor energietransitie, sociale huisvesting, zorg en onderwijs om gezamenlijke klimaatdoelen te realiseren. Daarnaast zet de bank in op digitalisering, efficiënte, data-gedreven processen en toegankelijke dienstverlening, waarbij persoonlijke ondersteuning behouden blijft.
Risico's	Onverwachte kredietverliezen en de ontwikkeling van ongerealiseerde marktwaardeveranderingen kunnen de winstverwachting van BNGBank onder druk zetten. Dit kan gevolgen kunnen hebben voor de dividenduitkering over het boekjaar 2024 en verdere jaren.
Bijdrage in 2026	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 1.069	€ 1.140	n.n.b.
Vreemd vermogen	ultimo	€ 6.337	€ 6.627	n.n.b.
Resultaat		€ -121	€ 71	n.n.b.
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.2.3 Oasen N.V.

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.oasen.nl

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid.
Beleidsvoornemens 2026	Continuering en versterking van investeringen in waterinfrastructuur Oasen zet haar investeringsprogramma uit 2022–2026 voort, waarin drinkwaterzuiveringsinstallaties, distributienetwerken, reservoirs en pompstations worden gemoderniseerd om de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland en West-Utrecht toekomstbestendig te houden. Toegankelijkheid van drinkwater voor circa 800.000 mensen Hoewel het investeringsprogramma loopt tot uiterlijk 2026, blijft de kernmissie onveranderd: het garanderen van betrouwbaar en hoogwaardig drinkwater voor ongeveer 790.000 tot 800.000 inwoners in het verzorgingsgebied. Klimaatadaptatie en waterkwaliteit Oasen richt zich sterk op de gevolgen van klimaatverandering, zoals verzilting van grondwater en toename van milieuvreemde stoffen. Door innovatieve zuiveringstechnieken en infrastructuuraanpassingen wordt de drinkwaterkwaliteit beschermd en de beschikbaarheid gegarandeerd. Instellen van duurzaamheidsverslaglegging Een belangrijke ontwikkeling in 2026 is dat Oasen vanaf dat jaar een duurzaamheidsverslag zal opnemen in het jaarlijkse jaarverslag. Dit onderdeel biedt inzicht in impact, risico's en kansen op het gebied van duurzaamheid en verduurzaming. Daarnaast wordt de duurzaamheidsvisie en ambitie geactualiseerd en afgestemd binnen de sector.
Risico's	De gemeente Gouda heeft geen directe invloed op de door Oasen gehanteerde drinkwatertarieven. De komende jaren blijft Oasen fors investeren in de drinkwatervoorziening voor de toekomst. Deze investeringen zijn noodzakelijk om voldoende betrouwbaar drinkwater te blijven garanderen. Als gevolg van de toenemende inflatie en klimaatveranderingen zullen inwoners van Gouda worden geconfronteerd met drinkwatertarieven die naar verwachting sneller stijgen dan voorheen uitgangspunt was.
Bijdrage in 2026	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 4.721	€ 4.777	n.n.b.
Vreemd vermogen	ultimo	€ 110.819	€ 123.164	n.n.b.
Resultaat		€ 254	€ 56	n.n.b.
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Begroting wordt niet opgesteld

4.7.6.2.4 N.V. Cyclus

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.cyclusnv.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	NV
Deelnemerspercentage	Stemrecht als aandeelhouder 23,5 %
Doel en openbaar belang	Advisering en uitvoering afvalbeheer (inzameling, verwerking), reiniging en gladheidsbestrijding. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In de AVA vertegenwoordigt een collegelid (portefeuillehouder financiën) de belangen van Gouda als aandeelhouder. Voor de afgenomen diensten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten en is de gemeente opdrachtgever.
Beleidsvoornemens 2026	De beleidsvoornemens voor 2026 richten zich op een vervolg én verdieping van de inzet op een circulaire economie en de Nederlandse VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof). Cyclus zet samen met gemeenten in Midden-Holland en daarbuiten actief in op het verminderen van restafval per inwoner, het bevorderen van afvalscheiding, het verhogen van recyclingpercentages en het implementeren van innovatieve oplossingen. Recycle- en scheidingspercentages verder verbeteren: in 2024 behaalde de Cyclus-regio een recyclingpercentage van 58% – boven het landelijke gemiddelde – en een afvalscheidingspercentage van 67%. Voortzetting huidig beleid: het huidige beleid van Cyclus, waarin klantwaarde (efficiënte dienstverlening en kostenbesparingen) vooropstaat, wordt voortgezet. Door de uitbreiding verwacht men – op basis van een uitgewerkte businesscase – vanaf 2027 synergievoordelen te behalen.

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
	Toetreding van nieuwe gemeenten: in 2025 zal een formeel besluit worden genomen over de toetreding van nieuwe gemeenten. In de loop van 2026 zal de dienstverlening van Cyclus stapsgewijs worden uitgerold in de nieuwe gemeenten. De nieuwe gemeenten worden in 2026 aandeelhouder en sluiten aan op het inzamelnetwerk van Cyclus, een belangrijke stap voor schaalvergroting en een uniforme aanpak. Regionale VANG-doelen integraal blijven inbedden: het nationale VANG-programma (fase 2015–2025) heeft gemeenten geholpen structureel afvalpreventie en afvalscheiding te verbeteren. Daarnaast formuleert het Cirkelmateriaalplan (ter opvolging van LAP3) vanaf 2025 concrete doelstellingen, zoals maximaal 30 kg restafval per persoon per jaar in 2030.
Risico's	De recent afgesloten DVO's bieden voor de komende jaren uitvoerings- en financiële zekerheid. De effecten van landelijke nieuwe wet- en regelgeving en marktontwikkelingen kunnen consequenties hebben op de DVO-afspraken en daarmee ook voor Gouda een financiële impact hebben.
Bijdrage in 2026	N.v.t.

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 128.149	€ 136.041	n.n.b
Vreemd vermogen	ultimo	€ 244.640	€ 263.335	n.n.b
Resultaat		€ 2.549	€ 7.892	n.n.b
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Begroting

4.7.6.2.5 Coöperatieve Parkeerservice U.A.

Naam verbonden partij	Coöperatieve Parkeerservice u.a.
Vestigingsplaats	-
Website	www. Parkeerservice.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	2.2 Parkeren
Aard	Coöperatie
Deelnemerspercentage	6,25%
Doel en openbaar belang	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).
Beleidsvoornemens 2026	Streven is om te groeien, er wordt niet geanticipeerd op een nieuw lid / nieuwe leden.
Risico's	-
Bijdrage in 2026	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2023	2024	2025
Eigen vermogen	ultimo	€ 11.263	€ 14.156	n.n.b
Vreemd vermogen	ultimo	€ 23.900	€ 24.695	n.n.b
Resultaat		€ 695	€ 2.893	n.n.b
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.8 Grondbeleid

4.8.1 Inleiding

Op 13 december 2023 is de vernieuwde nota grondbeleid vastgesteld.

Bij de jaarrekeningen worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden planningen herzien, indexen geactualiseerd en gerealiseerde kosten en opbrengsten verwerkt. Voorafgaand aan de actualisatie wordt jaarlijks het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) opgesteld en aan de raad gerapporteerd. Deze rapportage geeft inzicht in de grondexploitaties. Daarmee sluit deze stand aan bij de jaarrekening en vormen beiden op gebied van grondexploitaties een twee-eenheid.

Aanvullend en samenvattend hierop worden in deze paragraaf de highlights van het grondbeleid weergegeven.

Deze paragraaf bevat:

- Algemene prijs- en marktontwikkelingen;
- Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid;
- Actuele ontwikkelingen binnen projecten.

4.8.2 Algemene prijs- en marktontwikkelingen

Woningprijzen blijven stijgen door schaarste en ruimere hypotheekmogelijkheden

Het kadaster meldt in de tweede kwartaalrapportage woningmarkt dat de hypothecaire leencapaciteit is toegenomen. Met een modaal inkomen kan een hogere hypotheek worden aangegaan door daling van de rente. Bovendien is het inkomen de afgelopen jaren harder gestegen dan de inflatie, waardoor er meer geleend kan worden.

Overbieden is de norm

Het lukt starters / toetreders nog steeds niet goed om te slagen op de woningmarkt. Het aanbod is kleiner dan de vraag. Vooral bij tussenwoningen en appartementen blijft, ondanks het gestegen aanbod (22% meer dan een jaar eerder), de vraag groter dan het aanbod. Landelijk bezichtigen minimaal 10 geïnteresseerden een koopwoning, waarbij er uiteindelijk maar 1 de woning koopt. Om toch in aanmerking te kunnen komen voor de woning wordt structureel overboden bovenop de sterk gestegen vraagprijzen. De vraagprijs voor woningen (per m²) is volgens de NVM gemiddeld 7,5% gestegen ten opzichte van een jaar geleden, terwijl gemiddeld 8% meer wordt geboden dan de vraagprijs, waarbij voor tussenwoningen en appartementen vaak zelfs 10% meer wordt geboden. Hierdoor slagen steeds minder starters bij het vinden van een woning. Daarbij blijft het ingewikkeld dat vooral kopers en verkopers tot 35 jaar actief zijn (Kadaster) op de woningmarkt. Bij de leeftijdsgroep daarboven is de verhuiscapaciteit gelijk. Boven de 65 jaar is er vrijwel geen activiteit. Doorstroming van een kleine naar een grotere eengezinswoning maar ook de doorstroming van senioren naar een gelijkvloers appartement dragen bij aan een meer evenwichtige woningvoorraad en aanbod. Daarmee groeien ook de slagingskansen voor starters.

Grondwaarde stijgt

Ook bij nieuwbouwwoningen stijgt de waarde per m². Relatief goed nieuws is de afvlakking van de bouwkosten doordat de prijzen voor grondstoffen en materiaal redelijk stabiliseren. Wel is er sprake van een groot arbeidstekort en stijgen vooral de lonen. Per saldo stijgt de residuele grondwaarde. Ontwikkelaars en bouwers proberen steeds vaker conceptwoningen te bouwen. Hierdoor dalen de faalkosten en ontstaan efficiëntere woonproducten. Daarmee wordt de bouw ook minder weersafhankelijk, maar ligt het risico van eenvormigheid maar ook afhankelijkheid op de loer.

Projectontwikkeling verloopt grillig

De stijging van de grondwaarde bij vrijesector woningen zorgt echter niet automatisch voor een positieve businesscase voor projectontwikkelaars. Dat is afhankelijk van de projectspecifieke voorwaarden en locatiegebonden kosten. Bovendien bestaan veel projecten uit een gemengd programma, met naast vrije sector koop ook een aanzienlijk deel betaalbare woningen. Vooral de afzet van betaalbare huurwoningen vormt een risico. De problemen zijn tweeledig: de kosten zijn hoog en de opbrengst is relatief beperkt. Om de kosten te drukken wordt veelal gezocht naar een kleiner woonoppervlak (meer huurwoningen in dezelfde plattegrond) of naar kostenbesparing door autoloos wonen. Dergelijke keuzes vergen een belangenafweging.

Woningcorporaties zitten in een financieel lastige periode. De rente is hoger dan enkele jaren geleden, waardoor er minder rendement op verhuur wordt gemaakt. Ondanks de afschaffing van de verhuurdersheffing blijft het Rijksbeleid grillig. Een voorbeeld hiervan is de huurbevriezing (uiteindelijk niet doorgevoerd). Dit leidt er toe dat investeren in nieuwbouw lastiger is dan het geweest is. Daarbij is de investeringsruimte van corporaties in de regio Gouda nog ingewikkelder – zeker in relatie tot de grote opgave (waaronder het vijfde dorp).

De huidige woningmarkt vraagt om actie. Het maken van keuzes, een actieve(re) rol van de gemeente en het samenwerken in deze opgave.

4.8.3 Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid

In Gouda wordt de methode van residueel rekenen toegepast. Deze methode houdt maximaal rekening met de actuele marktomstandigheden. Daarmee kan worden ingespeeld op stijging van bouwkosten maar ook op rentedaling / rentestijging en de prijsontwikkeling van koopwoningen. In economisch gunstige tijden stijgt de grondwaarde. Bij hoge rentelasten, dalende VON waarde, en / of stijging van bouwkosten daalt uiteindelijk de gemiddelde grondwaarde. Deze methode stelt partijen in staat om de productie van woningen op peil te houden en marktconforme waardes te behalen. Wel kan een lagere grondwaarde binnen een project tot lagere projectresultaten (veelal verliezen binnen een project) leiden. Soms kan, door het wijzigen van bouwprogramma's, verkleinen van projecten of het slim faseren (uitstellen, versnellen of prioriteiten bijstellen), het resultaat van een project positief worden beïnvloed en / of de financiële nadelen worden beperkt.

Op 13 december 2023 is de vernieuwde nota grondbeleid vastgesteld. Doel is een actiever grondbeleid, waarbij de gemeente meer aan de voorkant van de projecten wil meedenken. Daarnaast is de nota kostenverhaal ingevoerd waarmee het verhaal van kosten transparanter wordt en zijn het fonds betaalbaar wonen en het gebiedsfonds infrastructuur Spoorzone ingesteld.

4.8.4 Actuele ontwikkelingen binnen projecten

Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden planningen herzien, indexen geactualiseerd en gerealiseerde kosten en opbrengsten verwerkt. Inhoudelijke beleidskeuzes en/of planscope wijzigingen worden voorafgaand aan de actualisatie afzonderlijk ter besluitvorming aangeboden.

De actualisatie van grondexploitaties geeft per project een resultaat op eindwaarde. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel worden voorzieningen getroffen bij projecten die sluiten met een financieel tekort. Bij positieve grondexploitaties vindt verplichte tussentijdse winstneming plaats. Bij Westergouwe worden eventuele winsten ingezet om de betaalbaarheid van woningen te vergroten.

Per project volgt een overzicht van de stand van zaken en de geplande activiteiten.

Stationsomgeving Spoorzone

De grondexploitatie wordt begrensd door spoorlijn, Burgemeester Jamessingel, Technolution en Rabobank. In dit gebied liggen twee bouwkvavels. Op de kavel tussen Rabobank en Cinema Gouda is het project Koploper gerealiseerd. De 156 sociale huurwoningen zijn sinds 2025 verhuurd.

Voor het andere kavel zijn concrete plannen voor een hotel met woningen.

De financiële haalbaarheid staat onder druk. Maar de ontwikkelaar ziet mogelijkheden voor optimalisaties en kostenbesparingen. Start van de bouw in 2026 is wat betreft de ontwikkelaar nog altijd mogelijk.

Westergouwe

Westergouwe is volop in ontwikkeling. Fases I en II zijn gereed. Fase III is in aanbouw en loopt door tot en met 2026. In 2023 is de planvoorbereiding voor fase III.B gestart en wordt in 2024 afgerond. Start realisatie van de woningen voor deze fase is voorzien vanaf 2025.

In 2025 wordt het stedenbouwkundigplan voor fase IV afgerond en is het proces van grondverbetering gestart. De realisatie van woningen in deze fase start vanaf 2027.

De voorbereidingen voor de uitwerking van de laatste fase met het centrumplan zijn in 2025 opgestart en worden in 2026 verder doorgezet.

De gemeente is de laatste beschikbare bouwvelden in de fase III en Fase III.B in 2025 gaan tenderen. Na verdere uitwerking zal de bouw van deze bouwvelden starten in 2026/2027.

De baten en lasten van de grondexploitaties zijn opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten.

4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een meer open overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (Woo-verzoeken) en actief betekent dat de gemeente uit zichzelf informatie openbaar maakt. De informatie die actief openbaar zal worden gemaakt is geclusterd in meerdere informatiecategorieën. Ook is één van de verplichtingen van de Woo om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de wet. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Programma Slim snel en digitaal

De invoering van de Woo is belegd in een project in het programma Slim, snel en digitaal. Het programma volgt daarbij het meerjarenplan Woo van de VNG: <https://vng.nl/sites/default/files/2022-04/VNG-Woo-Meerjarenplan.pdf>.

Actieve openbaarmaking op schema

In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De gemeente heeft gekozen voor het ambitieniveau basis: de gemeente volgt bij het actief openbaar maken de wettelijke fasering. De gemeente maakt de informatiecategorieën die volgens de 1e tranche verplicht zijn nu actief openbaar. Dat wil zeggen dat informatie over organisatie en werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens van de gemeente te vinden zijn in de Woo-index: https://organisaties.overheid.nl/woo/28975/Gemeente_Gouda.

De staatssecretaris heeft in juli 2025 de kamer geïnformeerd dat de definitieve inwerkingtredingsdatum van 2e tranche opnieuw is uitgesteld. Dit komt door de (door)ontwikkeling van de benodigde landelijke technische voorziening voor het publiceren.

De gemeente kiest daarom in 2026 haar eigen tempo en zal stapsgewijs nieuwe informatiecategorieën publiceren op het Goudse publicatieplatform <https://open.gouda.nl>.

In de onderstaande tabel is per tranche aangegeven welke informatiecategorieën hierin zijn opgenomen.

Eerste tranche Actief openbaar per: 1 november 2024	Tweede tranche Actief openbaar per: nog niet bekend	Derde tranche Actief openbaar per: nog niet bekend	Vierde tranche Actief openbaar per: nog niet bekend
Wetten en algemeen verbindende voorschriften	Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken	Beschikkingen
Overige besluiten van algemene strekking	Vergaderstukken decentrale overheden	Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking	
Vergaderstukken Staten-Generaal	Agenda's en besluiten bestuurscolleges	Convenanten	
Informatie over organisatie en werkwijze	Adviezen	Onderzoeksrapporten	
Bereikbaarheids-gegevens	Jaarplannen en jaarverslagen	Klachtoordelen	
	Woo-verzoeken en -besluiten		

Informatiehuishouding op orde

Een gemeente die haar informatiehuishouding op orde heeft, weet welke documenten ze heeft en kan die vinden. In 2026 gaan we aan de slag met de invoering van het metadataschema MDTO in meerdere applicaties en werken we aan betere werkafspraken met betrekking tot archivering.

5 Financiële begroting 2026 - 2029

5.1 Inleiding

In de financiële begroting wordt ingegaan op de exploitatie en de balans. Dit met als doel het inzicht in de gemeentelijke financiën te vergroten.

Allereerst worden de actuele uitgangspunten van het financieel beleid toegelicht. Daarna wordt een uitgebreide toelichting op de financiële positie gepresenteerd, waarbij aandacht wordt besteed aan de totstandkoming van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief, de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal specificaties (per programma, incidentele baten en lasten, financieringspositie, reserves, voorzieningen en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen).

5.2 Financieel beleid en indicatoren

De uitgangspunten voor het financieel kader zijn vastgelegd in het bestuursakkoord "Geef Gouda door" 2022-2026.

De sturing van de financiële positie van de gemeente Gouda wordt langs drie invalshoeken vormgegeven:

1. Voldoende reserves (gezonde weerstandsratio)
2. Een stabiele schuldbestand
3. Een sluitende meerjarige programmabegroting

Realistisch begroten is essentieel. Tegenvallers worden zoveel als mogelijk in het lopende begrotingsjaar met meevallers en/ of binnen de bestaande budgetten opgelost. Incidentele meevallers aan het einde van een jaar worden in eerste instantie toegevoegd aan de algemene reserve. Pas daarna vindt besluitvorming plaats over de toekenning daarvan.

We gaan uit van een weerstandsratio (de verhouding tussen het aanwezige en het beschikbare weerstandsvermogen) in een bandbreedte van ≥ 1 en $\leq 1,4$. We willen over voldoende reserves beschikken om in staat te zijn de gevolgen van de risico's op te vangen.

We zetten de spaaroptie in als de actuele reservepositie niet voldoende is. Als de weerstandratio richting de onderkant van de bandbreedte gaat, kan de optie ook worden ingezet.

Ten aanzien van de programmabegroting 2026-2029 geldt het volgende:

- De weerstandsratio ligt in 2026 op 2,0 en de jaren 2027 - 2029 rond de 2,2 en valt daardoor in de klasse 'uitstekend'.
- De leningenportefeuille (kortlopende en langlopende aangetrokken geldleningen) bedraagt eind 2026 naar verwachting € 357 miljoen.
- Voor de jaren 2026-2029 is er een sluitende meerjarenraming.

5.3 Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2026 - 2029

5.3.1 Ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2026-2029

De basis voor het meerjarenperspectief 2026-2029 (startbegroting) ligt in de vaststelling van raadsbesluiten tot 9 juli 2025.

Bij het samenstellen van de begroting 2026- 2029 zijn vervolgens de mutaties uit de Kadernota 2026 (raadsbesluit 9 juli 2025) en de financiële effecten van diverse ontwikkelingen en inzichten verwerkt, wat resulteert in een geactualiseerd meerjarenperspectief 2026-2029. Zie daartoe de volgende tabel. Een negatief bedrag betekent een overschot of voordeel. Bij een positief bedrag geldt het omgekeerde.

De in de tabel geschetste ontwikkelingen zijn hierna per onderdeel verder uitgewerkt en toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
A. Startbegroting	-338	-3.008	-2.427	-3.916
B. Kadernota	-4.467	-1.967	-820	-334
C. Autonome en administratieve ontwikkeling	-1.191	-368	-899	-1.256
D. Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.859	3.564	2.462	2.614
E. Geactualiseerd perspectief	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893

(+ = nadeel/ last | - = voordeel/ baat)

Sluitende meerjarenraming 2026-2029

Het perspectief wordt gekenmerkt door een sluitende begroting 2026-2029.

5.3.2 Overzicht Kadernota 2026

In de onderstaande tabel zijn de financiële effecten van de Kadernota 2026 weergegeven.

B. Kadernota (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene financiële ontwikkelingen	1.040	-1.180	-1.469	-846
Wettelijke ontwikkelingen	875	875	875	875
Overige ontwikkelingen	-322	-799	-542	-770
Uitkomsten meicirculaire 2025	-11.749	-5.016	-337	-246
Raadsvoorstel Kadernota 2026 spaaroptie algemene reserve	5.000	3.500	0	0
Raadsvoorstel Kadernota 2026 afboekings stelpost onderuitputting	689	653	653	653
Totaal Kadernota mutaties	-4.467	-1.967	-820	-334

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.3 Overzicht autonome en administratieve ontwikkelingen 2026 - 2029

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2026 - 2029 zijn er diverse autonome ontwikkelingen. Dit betreft onder andere loon- en prijsontwikkeling, aanpassing van hoeveelheden en administratieve aanpassingen. In dit onderdeel is een specificatie van deze ontwikkelingen opgenomen.

C. Autonome en administratieve ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1. Actualisatie kapitaallasten begroting 2026 - 2029	-1.053	-514	-602	-845
2. Actualisatie kapitaallasten maatschappelijke voorz. Westergouwe (n.a.v. interne controle: afschrijvingsduur van 15 jaar naar 40 jaar)	-456	-448	-553	-541
3. Actualisatie bijdrage gemeenschappelijke regelingen	-46	191	422	-64
4. Actualisatie kosten financiering (rente)	-9	-26	-151	309
5. Administratieve wijzigingen budget neutraal	0	0	0	0
6. Diverse kleine mutaties < 100.000 euro	219	113	113	113
7. Bijstelling budget huur verduurzaming	154	316	-128	-228
Totaal autonome en administratieve mutaties	-1.191	-368	-899	-1.256

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.4 Overzicht nieuwe ontwikkelingen/ effecten bestuursrapportage 2026 - 2029

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2026 - 2029 zijn naast nieuwe ontwikkelingen ook de meerjarige financiële ontwikkelingen uit de 2e bestuursrapportage 2025 verwerkt. In de onderstaande tabel is een specificatie van deze aanpassingen opgenomen. De mutaties zijn nader toegelicht in de financiële samenvatting van de begroting - hoofdstuk 2.3.

D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1. 2e berap 2025: Bijstelling budget jeugd	1.000	1.000	1.000	1.000
2. 2e berap 2025: Bijstelling structurele parkeerinkomsten	-500	-500	-500	-500
3. 2e berap 2025: Bijstelling structurele kosten dienstverlening	200	200	200	200
4. 2e berap 2025: Diverse kleine mutaties	-28	-14	-13	-13
5. Budget arbeidsmarkt (omissie vanuit begroting 2024)	400	400	400	400
6. Convenant huisuitzettingen	100	100	100	100
7. Afboekings restant saldo taakstelling herfstakkoord	209	159	159	159
8. Effect septembercirculaire 2025 (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)	-1.037	704	1.116	1.268
9. Budget uitwerking motie versterken sociale basis (onderdeel van raadsbesluit begroting 2026)	1.515	1.515		
Totaal nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage	1.859	3.564	2.462	2.614

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.5 Totaaloverzicht financiële effecten per programma

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Programma 1				
Startbegroting	19.086	19.817	19.816	19.963
Autonome en administratieve ontwikkeling	-284	-94	240	532
Kadernota	384	384	384	280
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	29	29	29	15
Saldo programma 1	19.214	20.136	20.468	20.790
Programma 2				
Startbegroting	-2.135	-1.715	-641	-644
Autonome en administratieve ontwikkeling	-331	-149	-67	-68
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.270	0	0	0
Saldo programma 2	-1.195	-1.864	-708	-712
Programma 3				
Startbegroting	32.270	34.319	35.804	36.387
Autonome en administratieve ontwikkeling	937	527	638	811
Kadernota	-146	-183	-183	-183
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-2	38	38	38
Saldo programma 3	33.057	34.702	36.298	37.054
Programma 4				
Startbegroting	123.946	123.138	122.542	122.620
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.805	1.777	1.847	1.363
Kadernota	4.733	4.343	4.622	3.153
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	3.336	3.331	1.891	2.140
Saldo programma 4	133.819	132.589	130.902	129.276
Programma 5				
Startbegroting	20.085	19.637	19.616	19.137
Autonome en administratieve ontwikkeling	344	387	116	116
Kadernota	222	222	567	567
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	75	75	0	0
Saldo programma 5	20.725	20.321	20.299	19.820
Programma 6				
Startbegroting	12.351	12.342	12.328	12.298
Autonome en administratieve ontwikkeling	-22	-20	-19	-8
Kadernota	44	44	44	44
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Saldo programma 6	12.373	12.365	12.353	12.334
Programma 7				
Startbegroting	36.078	35.397	34.723	34.680
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.493	1.353	1.243	1.129
Kadernota	733	1.223	1.223	1.223
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	354	354	354	354
Saldo programma 7	38.658	38.327	37.544	37.386
Programma 8				
Startbegroting	-242.017	-245.943	-246.615	-248.358
Autonome en administratieve ontwikkeling	-5.132	-4.148	-4.897	-5.131
Kadernota	-10.436	-8.000	-7.477	-5.418
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-3.203	-263	149	67
Saldo programma 8	-260.789	-258.355	-258.840	-258.841

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.6 Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de gemeente.

ACTIVA					
bedragen * € 1.000	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
VASTE ACTIVA					
Materiele vaste activa	439.457	468.311	494.813	520.791	536.394
Immateriele vaste activa	10.946	10.516	10.095	9.674	9.254
Financiële vaste activa	4.046	4.046	4.046	4.046	4.046
TOTAAL VASTE ACTIVA	454.449	482.873	508.954	534.511	549.694
VLOTTENDE ACTIVA					
Totaal voorraden	27.457	26.805	25.387	24.943	14.576
Liquide middelen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	77.457	76.805	75.387	74.943	64.576
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	531.906	559.678	584.341	609.454	614.270

PASSIVA					
bedragen * € 1.000	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
VASTE PASSIVA					
Algemene reserve	33.129	35.960	41.420	43.561	45.862
Bestemmingsreserves	59.481	49.366	45.847	44.426	43.070
Saldo van rekening	19.206	28.321	36.819	39.620	43.781
Totaal Eigen Vermogen	111.816	113.647	124.086	127.607	132.713
Voorzieningen	36.390	23.967	22.261	21.844	25.202
Opgenomen langlopende geldleningen	286.480	321.940	339.380	361.546	356.605
Waarborgsommen	166	166	166	166	166
Totaal vreemd vermogen	323.036	346.073	361.807	383.556	381.973
TOTAAL VASTE PASSIVA	434.852	459.720	485.893	511.163	514.686
VLOTTENDE PASSIVA					
Kortlopende schulden:					
Opgenomen kasgeldleningen	32.220	35.124	33.614	33.457	34.750
Overige kortlopende schulden	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal kortlopende schulden	52.220	55.124	53.614	53.457	54.750
Totaal overlopende passiva	44.834	44.834	44.834	44.834	44.834
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	97.054	99.958	98.448	98.291	99.584
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	531.906	559.678	584.341	609.454	614.270

5.3.7 EMU-saldo

Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting. Samen met de geprognosticeerde balans geeft het inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte van de gemeente Gouda.

Omschrijving (Bedragen in € x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
	Volgens realisatie tot en met sept. 2025, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2026	Volgens MJB begroting 2027	Volgens MJB begroting 2028	Volgens MJB begroting 2029
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.000	-2.669	5.939	3.521	5.106
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	46.282	28.424	26.081	25.557	15.183
3. Mutatie voorzieningen	2.170	-12.423	-1.706	-417	3.358
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	7.788	-652	-1.418	-444	-10.367
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-40.575	-30.242	-24.519	-21.984	3.426

De begroting van Gouda is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. In het BBV, art. 20 is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

In de jaren tot en met 2015 werden er individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Het aandeel van de gemeenten is gesteld op -0,27% van het BBP. Voor 2023 en verder zijn geen cijfers bekend. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. De gemeente wordt niet beoordeeld op de balans in enig jaar, maar wel op de bijdrage aan het voorkomen van een overheidstekort op langere termijn. Kortom: de gemeente mag niet jaar op jaar veel meer uitgeven dan ontvangen.

5.4 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt voor het opstellen van de ramingen in de financiële begroting.

De loonindex in de meicirculaire 2025 bedraagt voor 2026: 1,8%. Gemeente Gouda heeft in de begroting met 7,64% loonindex rekening gehouden in verband met de recent vastgestelde CAO (looptijd april 2025 t/m maart 2027). Daarnaast is gerekend met een prijsindexatie van 2,1% conform de meicirculaire 2025.

Daarnaast zijn de specifieke zorgbudgetten voor het jaar 2026 geïndexeerd conform het OVA/PPC indexpercentage - OVA indexcijfer: 4,24% en PPC indexcijfer: 2,1%. Ook is in 2026 een mixpercentage van 80/20 (loon/prijs) van 1,86% toegepast voor de meer loongevoelige budgetten (subsidies).

Voor de jaren erna bedraagt de gereserveerde loonindex 4% (gemiddeld) per jaar. De gereserveerd prijsindex voor 2027 t/m 2029 bedraagt 2,2% (gemiddeld). De loon- en prijsindexen worden elk jaar herijkt en verwerkt conform de uitgebrachte meicirculaire (conform jaar T-1).

Voor de berekening van de financieringslasten in 2026 wordt uitgegaan van:

- de door de budgethouders aangegeven uitputtingsritmes voor investeringen, reserves en voorzieningen;
- (vastgestelde) grondexploitaties die gefinancierd worden afhankelijk van de mogelijkheid/wenselijkheid tot het fixeren van het renterisico in de respectievelijke projecten en/of afhankelijk van het specifieke cashflowverloop;
- rekenrente aan te trekken kort geld van 3,00% in de periode 2026 - 2029;
- rekenrente aan te trekken lang geld van 3,50% in de periode 2026 - 2029;
- een omslagrente van 1,90%;
- rekenrente grondexploitaties 1,90%;
- het concerninvesteringsplan 2026-2029 dat is opgenomen als paragraaf bij deze programmabegroting;
- geraamde dotaties en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen die met deze programmabegroting worden vastgesteld, waarbij het kapitaalbeslag als gevolg van de aanwending van reserves en voorzieningen en investeringen uit het concerninvesteringsplan wordt gefinancierd door middel van langlopende en kortlopende geldleningen.

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de bedragen voor 2026 inclusief de structurele doorwerking uit de 1e bestuursrapportage 2025, de meicirculaire 2025 en tussentijdse raadsbesluiten (t/m 9 juli 2025). Deze bedragen zijn aangevuld met de financiële gevolgen van diverse autonome ontwikkelingen en overige aanpassingen. Zie hiervoor het hoofdstuk: "Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2026-2029" waarin een nadere duiding is opgenomen.

5.5 Overzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht worden meerjarig per programma alle lasten, baten en het saldo weergegeven. Ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn gespecificeerd per programma. Onderaan het overzicht staat het totaal resultaat wat wordt afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Programma 1 lasten	28.827	29.800	29.469	29.711
Programma 2 lasten	36.007	35.683	36.477	36.468
Programma 3 lasten	73.920	57.464	56.716	67.524
Programma 4 lasten	189.439	181.023	174.684	173.007
Programma 5 lasten	25.455	23.206	23.184	22.704
Programma 6 lasten	12.574	12.566	12.554	12.491
Programma 7 lasten	46.319	46.068	45.025	44.885
Programma 8 lasten	3.414	9.826	17.088	24.570
Totaal lasten	415.955	395.636	395.196	411.361
Programma 1 baten	-9.212	-9.314	-8.650	-8.650
Programma 2 baten	-37.002	-37.547	-37.186	-37.180
Programma 3 baten	-32.397	-19.466	-19.402	-29.504
Programma 4 baten	-53.958	-48.184	-43.532	-43.532
Programma 5 baten	-3.287	-2.885	-2.885	-2.885
Programma 6 baten	-157	-157	-157	-157
Programma 7 baten	-7.449	-7.647	-7.387	-7.387
Programma 8 baten	-269.347	-274.156	-278.403	-285.905
Totaal baten	-412.809	-399.356	-397.601	-415.199
Toevoegingen aan reserves P01	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P02	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P03	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P04	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P05	1.705	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P06	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P07	545	545	545	545
Toevoegingen aan reserves P08	5.200	6.000	2.500	2.500
Totaal Toevoegingen reserves	7.450	6.545	3.045	3.045
Onttrekkingen reserves P01	-400	-350	-350	-271
Onttrekkingen reserves P02	-200	0	0	0
Onttrekkingen reserves P03	-8.466	-3.296	-1.016	-966
Onttrekkingen reserves P04	-1.661	-250	-250	-199
Onttrekkingen reserves P05	-3.148	0	0	0
Onttrekkingen reserves P06	-44	-44	-44	0
Onttrekkingen reserves P07	-758	-639	-639	-658
Onttrekkingen reserves P08	-56	-25	-25	-6
Totaal Onttrekkingen reserves	-14.734	-4.604	-2.325	-2.100
Saldo mutaties reserves	-7.283	1.941	721	945
Totaal resultaat	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

5.6 Incidentele & structurele baten en lasten 2026 - 2029

Artikel 189 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad erop toeziet dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarmee wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Daartoe is in de begroting een limitatief overzicht van de incidentele lasten en baten opgenomen.

Het overzicht van baten en lasten dient niet alleen voor het horizontale toezicht door de raad, maar is voor de financiële toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, een belangrijk overzicht bij de bepaling of de gemeente in aanmerking komt voor het gewenste repressieve toezicht.

Opbouw en ontwikkeling van het structureel saldo 2026 - 2029

(bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting				
Totaal baten	-412.809	-399.356	-397.601	-415.199
Totaal lasten	415.955	395.636	395.196	411.361
<i>Saldo</i>	<i>3.146</i>	<i>-3.720</i>	<i>-2.405</i>	<i>-3.838</i>
Saldo van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-7.283	1.941	721	945
Resultaat begroting (A)	-4.137	-1.779	-1.685	-2.893
Incidenteel saldo begroting				
Totaal incidentele baten	-22.645	-10.490	-9.938	-19.941
Totaal incidentele lasten	31.232	12.365	9.988	19.941
<i>Saldo</i>	<i>8.587</i>	<i>1.875</i>	<i>50</i>	<i>0</i>
<i>Saldo van incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</i>	<i>-5.759</i>	<i>3.466</i>	<i>1.972</i>	<i>2.182</i>
Incidenteel saldo (B)	2.828	5.341	2.022	2.182
Structureel saldo begroting				
Totaal structurele baten	-390.164	-388.866	-387.663	-395.258
Totaal structurele lasten	384.723	383.271	385.208	391.420
<i>Saldo</i>	<i>-5.441</i>	<i>-5.595</i>	<i>-2.455</i>	<i>-3.838</i>
<i>Saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves</i>	<i>-1.525</i>	<i>-1.525</i>	<i>-1.252</i>	<i>-1.237</i>
Structureel saldo (A-B)	-6.965	-7.119	-3.707	-5.075

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

Er kan geconcludeerd worden dat in de periode 2026-2029 sprake is van structureel evenwicht.

Specificatie incidentele baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Nr.	Programma	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
1	3	Project renovatie stadhuis - asbestsanering	1.000			
2	4	PoK budget	184			
3	4	Regionaal project arbeidsmarktregio	780			
4	3	Project lobby station Westergouwe	100			
5	3+4	Kosten wijkontwikkelingsprojecten	980	276		
6	2	Project soortenmanagementplan	200			
7	3	Reserve Spoorzone (niet-grex)	1.290	1.159		
8	3	Kosten project versnelling woningbouw	2.272	366	50	
9	3	Kosten groenfondspromen 2026	143			
10	3	Kosten incidentele herstelacties openbare ruimte	1.638	74		
11	3	GreX Westergouwe	22.262	10.008	9.957	19.960
12	3	GreX Spoorzone	383	482	-19	-19
Totaal incidentele lasten exploitatie			31.232	12.365	9.988	19.941
13	3	GreX Westergouwe	-22.262	-10.008	-9.957	-19.960
14	3	GreX Spoorzone	-383	-482	19	19
Totaal incidentele baten exploitatie			-22.645	-10.490	-9.938	-19.941
Saldo van incidentele baten en lasten - exploitatie			8.587	1.875	50	0

Nr.	Toelichting op de mutaties
1	Dit betreft de kosten voor asbestsanering van het project renovatie stadhuis. De kosten worden verrekend met de algemene reserve. De einddatum hiervan is 2026.
2	Dit betreft incidenteel budget voor het uitvoeren van de PoK-regeling (Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag). De einddatum hiervan is 2026.
3	Dit betreft diverse projecten in de regio (de arbeidsmarkt regio Midden-Holland) in het kader van het versterken van de regionale arbeidsmarkt. De einddatum betreft 2026.
4	Voor het project lobby nieuw station Westergouwe (vanuit het herfstakkoord 2025) worden de incidentele kosten verrekend met de reserve (co)financiering regionale projecten. Einddatum van dit project is voorzien in 2026.
5	Conform de uitgangspunten uit de nota reserves en voorzieningen worden de kosten voor wijkontwikkelingsprojecten verrekend met deze betreffende reserve. Einddatum hiervan is 2027 (conform de begroting 2025).
6	Voor het project soortenmanagementplan worden de kosten verrekend met de reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit. De einddatum hiervan is 2026.
7	Dit betreft kosten voor het project Spoorzone A1. De kosten hiervan worden verrekend met de reserve Spoorzone. De einddatum van dit project is 2027.
8	Conform de uitgangspunten uit de nota reserves en voorzieningen worden de kosten voor projecten in het kader van de versnelling van woningbouw verrekend met deze betreffende reserve. Einddatum hiervan is 2028.
9	Dit betreft vergroeningsprojecten binnen het kader van het groenfonds, die afgerekend worden met de betreffende reserve. Dit zijn projecten die voldoen aan de uitgangspunten conform de nota reserves en voorzieningen. Einddatum is 2026, conform de begroting 2023 / bestuursakkoord 2022.
10	In de 1e bestuursrapportage 2024 is besloten om de uitvoeringskosten voor het project kwaliteitsimpulsen openbare ruimte te onttrekken uit de reserve incidentele herstelacties openbare ruimte. Dit betreft een specifiek project budget voor herstelacties in de openbare ruimte, einddatum hiervan is 2027. Conform besluit bij de jaarstukken 2022 (amendement).
11	Dit betreft het saldo van de kosten en opbrengsten die verrekend worden met de boekwaarde van de grondexploitaties (conform het MPG 2025). Per saldo zijn deze lasten en baten neutraal voor het financieel perspectief 2026 - 2029.
12	Zie toelichting bij mutatie nr. 11.
13	Zie toelichting bij mutatie nr. 11.
14	Zie toelichting bij mutatie nr. 11.

5.7 Financiering

De financieringsbehoefte van de gemeente hangt af van ontwikkelingen in de exploitatie en de balans. De onderstaande tabel geeft de berekening van de financieringsbehoefte weer. Deze bevat een indicatie van de mate waarin de gemeentelijke bezittingen (vaste activa en bouwgrond) worden gefinancierd met langlopende middelen.

De financieringsbehoefte wordt bepaald door de geprognosticeerde financiering ten behoeve van investeringen in materieel en de uitvoering van projecten, waaronder grondexploitaties. De beschikbare financieringsmiddelen bestaan uit de interne financieringsmiddelen. Hieronder staat de verwachte financieringsbehoefte weergegeven.

Deze financieringsbehoefte wordt gedekt met langlopende en kortlopende financiering. De kortlopende financieringen zijn gefixeerd op de omvang van de kasgeldlimiet. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille (het lang vreemd vermogen).

Uit de onderstaande financieringsstaat blijkt de verwachte omvang van de financiering met vreemd vermogen voor de jaren 2026 tot en met 2029. Deze omvang is een momentopname en is berekend op basis van de opgenomen geprognosticeerde balans.

Bedragen * € 1.000	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
INVESTERINGEN				
Vaste activa	482.874	508.954	534.512	549.693
Grondexploitaties	26.805	25.387	24.943	14.576
Totaal te financieren	509.679	534.341	559.455	564.269
FINANCIERING				
Eigen vermogen	113.647	124.086	127.607	132.713
Voorzieningen	23.967	22.261	21.844	25.202
Waarborgsommen	166	166	166	166
Totaal financieringsmiddelen	137.780	146.513	149.617	158.081
Financieringsbehoefte	371.899	387.828	409.838	406.188
* inclusief risicovoorziening(en) grondexploitaties				

5.8 Overzicht inzet reserves 2026 - 2029

In het onderstaande overzicht zijn de reserve mutaties opgenomen voor de periode 2026 - 2029 en toegelicht.

Nr.	Programma	Reserve	Soort mutatie	2026	2027	2028	2029
1	8	Algemene Reserve	Toevoeging	200			
2a	8	Algemene Reserve	Toevoeging	5.000	6.000	2.500	2.500
2b	5	Algemene Reserve	Toevoeging	1.705			
3	7	Reserve Organisatieontwikkeling	Toevoeging	545	545	545	545
Totaal incidentele toevoegingen reserves				7.450	6.545	3.045	3.045
4	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-65	-65	-65	
5	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-50			
6	3	Algemene Reserve	Onttrekking	-1.000			
7	3	Algemene Reserve	Onttrekking		-182		
8	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-250	-250	-250	-199
9	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-184			
10	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-200			
11	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-780			
12	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-51			
13	5	Algemene Reserve	Onttrekking	-750			
14	5	Algemene Reserve	Onttrekking	-550			
15	6	Algemene Reserve	Onttrekking	-44	-44	-44	
16	7	Algemene Reserve	Onttrekking	-50			
17	7	Algemene Reserve	Onttrekking	-100			
18	3	Reserve (co)financiering in regionale projecten	Onttrekking	-100			
19a	7	Reserve Organisatieontwikkeling	Onttrekking	-608	-639	-639	-658
19b	8	Reserve Organisatieontwikkeling	Onttrekking	-56	-25	-25	-6
20	5	Reserve Cultuur en erfgoedfonds	Onttrekking	-143			
21a	3	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-783	-276		
21b	4	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-197			
22	5	Reserve Waterfonds	Onttrekking	-1.705			
23	2	Reserve Klimaat energie en duurzame mobiliteit	Onttrekking	-200			
24	3	Reserve Spoorzone (niet-grex)	Onttrekking	-1.290	-1.159		
25	3	Reserve Versnellen woningb+(gebieds)transformatie	Onttrekking	-2.272	-366	-50	
26	3	Reserve Groenfonds	Onttrekking	-143			
27	3	Reserve Incidentele herstelacties openbare ruimte	Onttrekking	-1.638	-74		
Totaal incidentele onttrekkingen reserves				-13.209	-3.080	-1.073	-863
Saldo incidentele reserve mutaties				-5.759	3.465	1.972	2.182
28	1	Reserve Afschrijvingslasten Goudse Poort	Onttrekking	-51	-51	-51	-36
29	1	Reserve Afschrijvingslasten Burg. Martenssingel 15	Onttrekking	-235	-235	-235	-235
30	3	Reserve Afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	Onttrekking	-1.239	-1.239	-966	-966
Totaal structurele onttrekkingen reserves				-1.525	-1.525	-1.252	-1.237
Saldo structurele reserve mutaties				-1.525	-1.525	-1.252	-1.237
Totaal mutaties reserves				-7.284	1.940	720	945
waarvan onttrekking				-14.734	-4.605	-2.325	-2.100
waarvan toevoeging				7.450	6.545	3.045	3.045

Toelichting op de mutaties:

Nr.	Toelichting op de mutaties
1	Dit betreft een incidentele toevoeging aan de algemene reserve, het herstellen van een spaaroptie, zoals besloten in de Kadernota 2022.
2a	In de kadernota 2026 is besloten om voor de jaren 2026 - 2029 een spaaroptie in te zetten ten gunste van de algemene reserve.
2b	In de kadernota 2026 is besloten om een deel van de reserve waterfonds over te hevelen naar de algemene reserve.
3	Dit betreft de bijdrage aan de reserve organisatieontwikkeling voor de bekostiging van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen.
4	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: herverdeling budgetten stadsmarketing.
5	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: techniekwerkplaats.
6	In de kadernota 2026 is besloten om de kosten voor asbestsanering van de renovatie van het stadhuis te onttrekken aan de algemene reserve.
7	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: exploitatiebudget stadhuis van 2025 naar 2027.
8	Conform het raadsbesluit van 21-05-2025 van de uitvoering van het Beleidskader armoede en schulden vindt er een onttrekking plaats aan de algemene reserve.
9	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: overheveling Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag.
10	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: fasering budget schuldhelpverlening.
11	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: overheveling Regiobudget arbeidsmarkt naar 2026.
12	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: overheveling budget Sociaal Beheer naar 2026.
13	Dit betreft een onttrekking aan de algemene reserve voor de stadscollectie museum Gouda (vanuit het herfstakkoord 2025).
14	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: overheveling budget stadscollectie Museum Gouda van 2025 naar 2026.
15	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: herverdeling budget ondermijning.
16	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: budget project doorontwikkeling financiën 2024 naar 2026.
17	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2025: overheveling budget raadsbreed werken.
18	Dit betreft een onttrekking aan de reserve (co)financiering in regionale projecten voor de lobby met betrekking tot een nieuw station in Westergouwe (vanuit het herfstakkoord 2025).
19a/ 19b	Dit betreft een onttrekking aan de reserve organisatieontwikkeling voor de bekostiging van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen.
20	Dit betreft een onttrekking aan de reserve cultuur en erfgoedfonds voor de regeling cultuur: innovatie & ontwikkeling.
21a/ 21b	Dit betreft een actualisatie van de wijkontwikkelingsprojecten op basis van afgegeven subsidiebeschikkingen.
22	In de kadernota 2026 is besloten om een deel van de reserve waterfonds over te hevelen naar de algemene reserve.
23	Dit betreft een onttrekking aan de reserve Klimaat energie en duurzame mobiliteit voor soortenmanagementplan 2026, conform de kadernota 2026.
24	Dit betreft een onttrekking aan de reserve Spoorzone (niet-grex) voor het project Spoorzone A1.
25	Dit betreft een update van de woningbouw projecten na actualisatie van de afgegeven subsidiebeschikkingen.
26	Dit betreft de reeds geautoriseerde dekking van de Groenfondspromen 2024-2026 conform de 1e bestuursrapportage 2024.
27	Dit betreft een onttrekking voor de aanpak van kwaliteitsimpulsen met betrekking tot de openbare ruimte.
28	Voor het opvangen van kapitaallasten voor infrastructuur kosten van de Goudse Poort vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.
29	Voor het opvangen van kapitaallasten voor de verbouwing van de Burg Martenssingel 15 vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.
30	Voor het opvangen van kapitaallasten voor investeringen in de openbare ruimte vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.

5.9 Ontwikkeling en toelichting reserves 2026 - 2029

In dit onderdeel is de ontwikkeling van de reserves (per reserve) opgenomen. Daarnaast zijn de reserves ingedeeld naar structureel / incidenteel.

Als doorontwikkeling en verbetering is het overzicht reserves nader gespecificeerd en toegelicht in hoofdstuk 5.6 Incidentele & structurele baten en lasten 2026 - 2029.

Overzicht structurele reserve mutaties

Programma 1 Reserve afschrijvingslasten revitalisering Goudse Poort

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	412	362	311	260
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	51	51	51	36
Stand per 31 december	362	311	260	225

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de afschrijvingslasten voor gedane investeringen voor infrastructuur in de Goudse Poort.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om de afschrijvingslasten voor gedane investeringen te verrekenen met de reserve afschrijvingslasten Goudse Poort.

Programma 1 Reserve afschrijvingslasten burgemeester martenssingel 15

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	4.700	4.465	4.230	3.995
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	235	235	235	235
Stand per 31 december	4.465	4.230	3.995	3.760

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de afschrijvingslasten voor de verbouwing van de Burgemeester Martenssingel 15, ten behoeve van de ISK (internationale schakel klas).

Waarom (argumentatie) instellen: op 10 april is het voorstel Verbouwing Burgemeester Martenssingel 15 ten behoeve van de ISK vastgesteld. Hierin is besloten om de afschrijvingslasten (20 jaar) voor de verbouwing ten laste te brengen van de reserve afschrijvingslasten Burgemeester Martenssingel 15.

Programma 3 Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	13.916	12.677	11.438	10.471
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.239	1.239	966	966
Stand per 31 december	12.677	11.438	10.471	9.505

Wat is het doel (wat willen we bereiken): opvangen van de kapitaallasten van een aantal gedane investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om de afschrijvingslasten voor een aantal gedane investeringen te verrekenen met de reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte.

Overzicht incidentele reserve mutaties

Programma 1 Reserve onderwijshuisvesting

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	125	125	125	125
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	125	125	125	125

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Dekking toekomstige kapitaallasten

Waarom (argumentatie) instellen: op grond van het raadsbesluit 3 april 2019 is het kader van het IHP vastgesteld. Vanwege de aard en omvang van het financiële risico is besloten een aparte reserve te creëren voor het dekken van de kapitaallasten die voortvloeien uit IHP. Gedurende de looptijd van het IHP kunnen inkomsten die voortkomen uit de verkoop van vrijvallende schoollocaties ten gunste van deze reserve worden afgewikkeld. In het kader van realistisch begroten worden deze inkomsten pas verwerkt nadat ze gerealiseerd zijn. Ook kunnen financiële voordelen vanuit het combinatiegebruik hieraan toegevoegd worden. Intentie is om de reserve in te zetten ter dekking van de kapitaallasten. Dit alles ter beheersing van de omvang van het mogelijke exploitatietekort.

Programma 1 Reserve (co)financiering in regionale projecten

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	520	420	420	420
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	100	0	0	0
Stand per 31 december	420	420	420	420

Wat is het doel (wat willen we bereiken): aanpak regionale projecten die gezamenlijk worden gefinancierd.

Waarom (argumentatie) instellen: deze reserve heeft de raad bij de 2e begrotingswijziging 2017 ingesteld met onder andere de volgende uitgangspunten:

- Binnen de algemene reserve wordt rekening gehouden met dit bedrag door een nieuwe reserve te vormen. Deze blijft meetellen in het weerstandvermogen.
- De middelen zijn alleen in te zetten als bron voor cofinanciering voor regionale projecten.
- Er vindt geen regionale overheveling van middelen plaats.
- Besluitvorming over al dan niet benutting van dit bedrag is voorbehouden aan het college van B en W van Gouda en voor zover het budgetrecht van de raad van toepassing is: de raad van de gemeente Gouda.
- Besluitvorming kan alleen als er tenminste op hoofdlijnen een projectvoorstel is. Er is geen sprake van 'solidariteit': ieder college / raad beslist zelf over welke bedrag die betreffende gemeente in een regionaal project wil investeren.
- Indien er aan de indiening van projectvoorstellen voor externe financiële middelen een zodanig strakke termijn is verbonden, waardoor de goedkeuring door de raad agenda technisch niet haalbaar is, zullen projectvoorstellen onder voorbehoud van goedkeuring door de raad ingediend worden.
- De beschikbaarheid van dit deel van de algemene reserve zal herzien worden, indien de reserves op een te laag peil dreigen te raken. Op dit moment is daar geen sprake van.

Programma 1 Reserve revitalisering goudse poort

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	376	376	376	376
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	376	376	376	376

Wat is het doel (wat willen we bereiken): vrije deel van de reserve dat kan worden ingezet ten behoeve van de infrastructuur in de Goudse Poort.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om een aparte reserve in te stellen voor afschrijvingslasten Goudse Poort en een aparte reserve dat kan worden ingezet voor overige bestedingen, niet zijnde afschrijvingslasten.

Programma 2 Reserve investeringen afval

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	100	100	100	100
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	100	100	100	100

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Voorkomen fluctuatie tarieven

Waarom (argumentatie) instellen: op basis van de nacalculatie van de compensabele btw in boekjaar 2018 bleek het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten afval hoger dan begroot. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten dit resultaat te doteren aan de reserve, zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige afvalstoffenheffing (bestemmingsreserve).

Programma 2 Reserve investeringen riool

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.130	1.130	1.130	1.130
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.130	1.130	1.130	1.130

Wat is het doel (wat willen we bereiken): voorkomen fluctuatie tarieven.

Waarom (argumentatie) instellen: op basis van de nacalculatie van de compensabele btw in boekjaar 2018 bleek het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten riool hoger dan begroot. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten dit resultaat te doteren aan de reserve, zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige rioolheffing (bestemmingsreserve).

Programma 2 Reserve duurzaamheidsfonds

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	5.000	5.000	5.000	5.000
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	5.000	5.000	5.000	5.000

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het verstekken van duurzaamheidsleningen waardoor doelgroepen in staat zijn om investeringen te doen in het verduurzamen van hun gebouw of woning. (Zie Raadsbehandeling 27 sept 2023 Verordening Duurzaamheidsfonds, dossiernummer 7397).

Waarom (argumentatie) instellen: om de ambities om in 2040 een CO₂-vrije stad te zijn richten we een revoluerend duurzaamheidsfonds op. Als aanvulling op rijks- en provinciale ondersteuningsmiddelen (subsidies en fondsen) ondersteunt een lokaal duurzaamheidsfonds bij het waarmaken van deze ambitie. De uitvoering van de regeling is ondergebracht bij het SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten). Zij toetsen de aanvraag en beschikken op basis van de criteria zoals door de raad van Gouda vastgesteld.

Programma 2 Reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.948	1.748	1.748	1.748
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	200	0	0	0
Stand per 31 december	1.748	1.748	1.748	1.748

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het doel van de reserve is om de financiële middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld ook meerjarig beschikbaar te houden ten behoeve van klimaatgerelateerde maatregelen. Op basis van separate raadsvoorstellen/ besluiten zullen dotaties/ onttrekkingen aan deze reserve plaatsvinden.

Programma 3 Reserve wijkontwikkeling

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.220	1.239	963	963
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	980	276	0	0
Stand per 31 december	1.239	963	963	963

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van wijkontwikkelingsprojecten

Waarom (argumentatie) instellen: het doel van de wijkontwikkeling is om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren door het uitvoeren van fysieke projecten in samenspraak met de bewoners. Het gaat daarbij om de herinrichting van de openbare ruimte, maar ook om verbetering van de woningvoorraad. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de twee betrokken woningbouwcorporaties. De kosten en opbrengsten die de gemeente hiervoor maakt worden vanaf 2004 verrekend via de reserve wijkontwikkeling. Jaarlijks wordt aan de hand van het verwachte projectverloop van deze reserve een prognose gemaakt.

Programma 3 Reserve zero-emissie-zone

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	930	930	930	930
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	930	930	930	930

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten van een emissie-vrije stadsdistributie.

Waarom (argumentatie) instellen: uitgangspunt is dat in 2025 de binnenstad van Gouda een Zero Emission Stadslogistiek-zone is. Ter dekking van de kosten van onderzoek (samen met ondernemers en andere betrokkenen) en uitvoering is in 2021 deze reserve ingesteld.

Programma 3 Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	53	53	53	53
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	53	53	53	53

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van nog uit te voeren civieltechnische werken en bijbehorende plankosten van de voormalige grondexploitatie Bolwerk.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de actualisatie van de grondexploitaties in het kader van de jaarrekening 2012 is de grondexploitatie Bolwerk afgesloten. Voor de nog uit te voeren civieltechnische werken in de openbare ruimte en bijbehorende plankosten is een afzonderlijke voorziening gevormd. Deze voorziening moest, vanwege het ontbreken van concrete verplichtingen, in 2016 boekhoudkundig vrijvallen. De resterende middelen zijn toegevoegd aan de nieuwe gelijknamige reserve (raadsbesluit jaarstukken 2016).

Programma 3 Reserve Omgevingswet

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.119	1.119	1.119	1.119
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.119	1.119	1.119	1.119

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de meerkosten (ten opzichte van de reguliere exploitatie) met betrekking tot beleid en werkwijze "Omgevingswet".

Programma 3 Reserve versnellen woningbouw en (gebieds)transformatie

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	5.730	3.458	3.092	3.042
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	2.272	366	50	0
Stand per 31 december	3.458	3.092	3.042	3.042

Wat is het doel (wat willen we bereiken): versnellen van de woningbouw.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve is in 2018 ingesteld bij de vaststelling van de programmabegroting 2019-2022 en vindt zijn basis in het Coalitieakkoord 2018-2022 waar ingezet wordt op de versnelling van de woningbouw en de transformatie van zakelijke panden en gebieden naar woningen.

Programma 3 Reserve parkeren

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	351	351	351	351
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	351	351	351	351

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten voor aanleg van parkeerplaatsen, het treffen van parkeerregulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbenden parkeren.

Waarom (argumentatie) instellen: de toevoeging die betrekking heeft op het batig saldo van de exploitatie van de Stationsgarage komt voort uit het besluit, dat het nadelig resultaat de eerste jaren ten laste van deze reserve kan worden gebracht.

Programma 3 Reserve Groenfonds

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.126	983	983	983
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	143	0	0	0
Stand per 31 december	983	983	983	983

Wat is het doel (wat willen we bereiken): realiseren van nieuw groen en water in samenhang met het te realiseren Klimaatadaptatieplan.

Waarom (argumentatie) instellen: met geld uit het Groenfonds kan meer groen komen in de Goudse wijken met het minste groen: Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Korte Akkeren, Gouda Noord en Goverwelle. Bijvoorbeeld door bestrating of bebouwing om te zetten in groen. Bewonersinitiatieven uit deze wijken kunnen aanspraak maken op een deel van het geld uit het Groenfonds. Middels de aangepaste subsidieverordening is een deel van het budget beschikbaar als subsidie.

Programma 3 Reserve Zuidelijk Stationsgebied

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	644	644	644	644
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	644	644	644	644

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de plankosten.

Waarom (argumentatie) instellen: op 22 juni 2016 heeft de raad besloten met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. Hiervoor is een investeringsbudget en deze reserve ter dekking ingesteld. De reserve spoorse doorsnijdingen en de reserve ketenmobiliteit zijn destijds opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen.

Programma 3 Reserve incidentele herstelacties openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.712	74	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	1.638	74	0	0
Stand per 31 december	74	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): een reserve voor incidentele herstelacties openbare ruimte, ingesteld na aangenomen amendement jaarstukken 2022 (28 juni 2023).

Programma 3 Reserve spoorzone (niet grex)

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.868	1.578	419	419
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	1.290	1.159	0	0
Stand per 31 december	1.578	419	419	419

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het doel is dekking van bovenlokale en gemeenschappelijke investeringen in Spoorzone-gebied (niet zijnde de grondexploitatie Spoorzone).

Programma 3 reserve vereveningsfonds betaalbaar wonen

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	968	968	968	968
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	968	968	968	968

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het is niet altijd mogelijk om aan de eis van betaalbaar wonen te voldoen. Als realisatie van het project vanuit gemeentelijk perspectief wenselijk is, kan de verplichting worden afgekocht via een bijdrage aan het fonds (reserve) betaalbaar wonen. Via dit fonds (reserve) kan de gemeente op andere locaties zelf extra woningen realiseren en/of financieel bijdragen aan projecten waar hogere woonambities worden gerealiseerd. De looptijd van deze reserve wordt voorlopig ingesteld t/m 2039.

Programma 4 Reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): realisatie maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en maatregelen ter voorkoming van intramurale zorg en versnellen van de uitstroom.

Waarom (argumentatie) instellen: de gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve op grond van het raadsbesluit van 20 juni 2012 resp. 6 juli 2016 (jaarstukken 2015).

Op 12 juni 2024 is besloten om de reserve per 1-1-2025 over te dragen naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland.

Programma 4 Reserve programma vluchtelingenopvang

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	10.182	10.182	10.182	10.182
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	10.182	10.182	10.182	10.182

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het doel van de reserve is om de financiële middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld ook meerjarig beschikbaar te houden ten behoeve van uitvoeringsmaatregelen (noodopvang) voor vluchtelingen/ ontheemden. Op basis van separate raadsvoorstellen/ besluiten zullen dotaties/ onttrekkingen aan deze reserve plaatsvinden.

Programma 5 Reserve cultuur- en erfgoedfonds

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	281	138	138	138
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	143	0	0	0
Stand per 31 december	138	138	138	138

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het meerjarig beschikbaar houden van de middelen uit het cultuur- en erfgoedfonds dat als belangrijk instrument geldt voor het gebruik en behoud van Gouds erfgoed.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve is ingesteld bij de 2e begrotingswijziging 2015. Na de vaststelling van de jaarstukken 2019 kan en zal de reserve cultuur- en erfgoedfonds (ook) worden aangewend voor het bekostigen van de festiviteiten en activiteiten in het kader van Gouda 750 jaar in 2022.

Programma 5 Waterfonds

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.955	250	250	250
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.705	0	0	0
Stand per 31 december	250	250	250	250

Wat is het doel (wat willen we bereiken): we willen er met het Waterfonds op inzetten om het historisch water in de binnenstad uit te breiden en vaarverbindingen te verbeteren. Daartoe wordt een fonds geïntroduceerd, waarin in 2022 € 1 miljoen wordt gestort. In de toekomst kan het fonds eventueel verder worden aangevuld. Een project dat hiervoor in ieder geval in zicht is, betreft de intieme vaarroute. Ook wordt gekeken naar de verbetering van de vaarverbinding met de Reeuwijkse plassen. Verder kan voor eventuele andere toekomstige maatregelen, worden geput uit de ambities vanuit de Watervisie van de Wateralliantie. Uitgaven uit het fonds dienen plaats te vinden op basis van een door de gemeenteraad vast te stellen kader. Verder dienen de wateralliantie, de ondernemers en bewoners te worden betrokken.

Programma 5 Reserve niet gesprongen explosieven WO2

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van onderzoek naar en het opruimen van niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

Waarom (argumentatie) instellen: deze reserve is gevormd door de bijdragen die in het verleden van het Rijk ontvangen zijn in het kader van het opsporen en ruimen van niet-gesprongen explosieven WO2.

Programma 7 Reserve organisatieontwikkeling

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.115	996	877	758
Vermeerderingen	545	545	545	545
Verminderingsen	664	664	664	664
Stand per 31 december	996	877	758	639

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten van reeds in gang gezette en toekomstige organisatieontwikkelingen.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve Organisatieontwikkeling is een uitvloeisel van het traject Optima Forma. Voor zover valt na te gaan ligt het besluit Flankerend Beleid uit 2003 hieraan ten grondslag. De huidige werkwijze is, dat in overleg met de directie, jaarlijks de hoogte van de raming van de onttrekking (of toevoeging) bepaald wordt.

Programma 8 Algemene reserve

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	33.129	35.960	41.420	43.561
Vermeerderingen	6.905	6.000	2.500	2.500
Verminderingsen	4.074	541	359	199
Stand per 31 december	35.960	41.420	43.561	45.862

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Waarom (argumentatie) instellen: de Algemene reserve vormt een vast onderdeel van het weerstandsvermogen en daarmee van de begroting en jaarstukken. Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Overzicht structurele reserve mutaties

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	19.028	17.503	15.979	14.727
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingsen	1.525	1.525	1.252	1.237
Stand per 31 december	17.503	15.979	14.727	13.490

Overzicht incidentele reserve mutaties

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	73.581	67.823	71.288	73.261
Vermeerderingen	7.450	6.545	3.045	3.045
Verminderingsen	13.209	3.080	1.073	863
Stand per 31 december	67.823	71.288	73.261	75.443

Totaaloverzicht ontwikkeling reserves

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	92.610	85.326	87.267	87.988
Vermeerderingen	7.450	6.545	3.045	3.045
Verminderingsen	14.734	4.604	2.325	2.100
Stand per 31 december	85.326	87.267	87.988	88.933

5.10 Ontwikkeling en toelichting voorzieningen 2026 - 2029

Programma 1 voorziening onderhoud burg. Martenssingel 15

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	86	86	86	86
Verminderen	86	86	86	86
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Burgemeester Martenssingel 15.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel 15.

Programma 1 voorziening grex spoorzone

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.458	1.458	1.458	1.458
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.458	1.458	1.458	1.458

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Dekking van het verwachte negatieve resultaat op de grondexploitatie Spoorzone.

Waarom (argumentatie) instellen: Deze voorziening dient conform BBV, art 44, lid 1 ingesteld voor een verwacht berekend verlies. Voor maximaal de boekwaarde van de grondexploitatie Spoorzone, wordt deze in mindering gebracht van de voorraden. Het restant van de voorziening wordt onder de post voorziening bouwgrond in exploitatie gerubriceerd.

Programma 2 Voorziening riolering - spaardeel

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	15.136	6.292	3.400	3.973
Vermeerderingen	7.602	7.533	8.445	8.525
Verminderen	16.446	10.425	7.872	7.872
Stand per 31 december	6.292	3.400	3.973	4.625

Programma 2 Voorziening riolering - egalisatiedeel

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.883	2.771	2.186	2.035
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderen	113	585	151	149
Stand per 31 december	2.771	2.186	2.035	1.886

Programma 2 Voorziening riolering - totaal

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	18.020	9.063	5.586	6.008
Vermeerderingen	7.602	7.533	8.445	8.525
Verminderen	16.558	11.010	8.023	8.021
Stand per 31 december	9.063	5.586	6.008	6.512

Wat is het doel (wat willen we bereiken): spaarvoorziening vervangingsinvesteringen riolering en tariefsegalisatie.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de riolering is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een spaarvoorziening vervangingsinvesteringen rioleringen met als neven doel een meer gespreide lastenontwikkeling (en daarmee tariefontwikkeling). De kosten die gemaakt worden ten behoeve van riolering worden gedekt door inkomsten rioolrechten.

Programma 2 Voorziening verwerking afvalstoffen

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	15.136	6.292	3.400	3.973
Vermeerderingen	7.602	7.533	8.445	8.525
Verminderen	16.446	10.425	7.872	7.872
Stand per 31 december	6.292	3.400	3.973	4.625

Wat is het doel (wat willen we bereiken): voorkomen fluctuaties tarieven.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Een neven doel van deze voorziening is het bevorderen van een gelijkmatig tariefverloop bij onregelmatige lasten.

Programma 3 Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	5.532	2.887	4.342	3.652
Vermeerderingen	5.141	5.141	5.141	5.141
Verminderingen	7.785	3.687	5.830	2.190
Stand per 31 december	2.887	4.342	3.652	6.604

Wat is het doel (wat willen we bereiken): egalisatie meerjarencosten groot onderhoud openbare ruimte.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van beschikbare middelen ter dekking van de kosten van groot onderhoud van de openbare ruimte (onder meer wegen, kunstwerken, water en groen) zoals is opgenomen in het Beheerplan GOVO.

Programma 3 Voorziening onderhoud stationsgarage

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	5	21	12	1
Vermeerderingen	49	49	49	49
Verminderingen	33	58	60	49
Stand per 31 december	21	12	1	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Stationsgarage.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan de Stationsgarage.

Programma 3 Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	281	65	172	94
Vermeerderingen	574	574	574	574
Verminderingen	790	467	652	668
Stand per 31 december	65	172	94	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van de uitgaven verhuurdersonderhoud aan het schouwburgcomplex gelegen aan de Boelekade 67.

Programma 3 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen *

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.128	97	4	321
Vermeerderingen	1.016	1.016	1.016	1.016
Verminderingsen	2.047	1.109	700	1.338
Stand per 31 december	97	4	321	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven aan planmatig onderhoud aan gemeentelijk pandenbezit.

*Dit betreft de "onderhoudsvoorziening Onderhoud" zoals deze in het raadsbesluit van 11 december 2024 'Actualisatie MeerjarenOnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen' is opgenomen. Het betreft de onderhoudsvoorziening voor alle gemeentelijk gebouwen, behalve waarvoor een aparte voorziening is ingesteld (bijv. dienstgebouwen en de schouwburg). Om verwarring met andere onderhoudsvoorzieningen te voorkomen (bijvoorbeeld die voor onderhoud openbare ruimte), wordt de naam aangepast naar "onderhoudsvoorziening Gemeentelijke gebouwen"

Programma 3 Voorziening afkoopsom onderhoud Steinse Groen

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	26	23	19	15
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingsen	4	4	4	4
Stand per 31 december	23	19	15	11

Wat is het doel (wat willen we bereiken): bestemming geven aan projectsubsidie.

Waarom (argumentatie) instellen: op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een projectsubsidie die door de gemeente Gouda is ontvangen voor (de afkoop van) het beheer van de ecologische verbinding Steinse Groen voor 12 jaar (2020 tot en met 2031).

Programma 4 Voorziening pijporgel aula begraafplaats

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingsen	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Wat is het doel (wat willen we bereiken): bestemming geven aan legaat.

Waarom (argumentatie) instellen: op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris beheerd wordt. Het legaat dient gebruikt te worden voor de aanschaf en het onderhoud van de pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda. De aanschaf en het onderhoud van dit orgel zal worden uitgevoerd door de beheerder/eigenaar van deze begraafplaats. Op dit moment is niet bekend op welke termijn Yarden deze werkzaamheden gaat uitvoeren. Sinds 2020 maakt Yarden officieel deel uit van Dela en is Dela formeel de beheerder.

Programma 7 Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	4.994	5.316	5.638	5.960
Vermeerderingen	500	500	500	500
Verminderingsen	178	178	178	178
Stand per 31 december	5.316	5.638	5.960	6.282

Wat is het doel (wat willen we bereiken): treffen van een voorziening voor het uitbetalen van pensioen aan gewezen wethouders.

Waarom (argumentatie) instellen: in tegenstelling tot deelnemers aan het ABP, vindt voor de Appa geen premieafdracht plaats van de gemeente aan een pensioenfonds. De pensioenen van de wethouders worden gefinancierd uit de begroting van de gemeente Gouda op het moment dat dit pensioen wordt uitbetaald aan betrokkene. Op grond van artikel 44 van het BBV dient een voorziening voor de pensioenaanspraken (voormalig) wethouders te worden gevormd. Ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioen van (voormalig) wethouders is de voorziening gevormd.

Programma 7 Voorziening wachtgeld wethouders

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	140	124	182	273
Vermeerderingen	91	91	91	91
Verminderingsen	107	33	0	0
Stand per 31 december	124	182	273	364

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Dekking van de toekomstige uitgaven voor wachtgeld wethouders.

Waarom (argumentatie) instellen: Volgens de notitie "Het BBV & Arbeidskostengerelateerde verplichtingen" dienen voor wachtgeld voor wethouders een voorziening te worden gevormd ter dekking van de toekomstige uitgaven voor deze wachtgeld.

Programma 7 Voorziening onderhoud Huis van de Stad

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	622	841	857	90
Vermeerderingen	271	271	271	271
Verminderingsen	53	255	1.038	362
Stand per 31 december	841	857	90	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Huis van de Stad.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan het Huis van de Stad. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt elk jaar aangewend voor de onderhoudskosten van dit pand, die gebaseerd zijn op de meerjarige technische onderhoudsplanning.

Programma 7 voorziening spaaruren verlof

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	1.307	1.307	1.307	1.307
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingsen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.307	1.307	1.307	1.307

Wat is het doel (wat willen we bereiken): De voorziening is bestemd voor de dekking van toekomstige verplichtingen die voortvloeiden uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren.

Programma 7 voorziening RVU (regeling vervroegd uittreden)

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	299	187	106	86
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingsen	112	81	20	0
Stand per 31 december	187	106	86	86

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Voor ex-medewerkers die op basis van de regeling vervroegd uittreden geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verrichten, dient een voorziening te worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling. Dat betekent voor alle jaren tot aan de AOW datum. Het doel is het treffen van een voorziening voor betalingen aan medewerkers die gebruik maken van de regeling vervroegd uittreden.

Totaal voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	36.390	24.042	22.336	21.920
Vermeerderingen	15.405	15.261	16.173	16.253
Verminderingsen	27.752	16.967	16.589	12.895
Stand per 31 december	24.042	22.336	21.920	25.278

5.11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Overeenkomstig de artikelen 20 en 22 van het BBV dient afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Alle bedoelde verplichtingen zijn meerjarig in de exploitatiebegroting verwerkt.

Voor pensioenaanspraken van (voormalig) wethouders is op grond van wettelijke bepalingen een gelijknamige voorziening in gebruik.

6 Bijlagen

6.1 Overzicht taakvelden

Landelijk is bepaald dat in de begroting en jaarrekening een overzicht wordt opgenomen met daarin de baten en lasten per taakveld en de wijze waarop deze zijn verdeeld over de programma's. Deze taakvelden gelden voor alle gemeenten en hierdoor ontstaat vergelijkbaarheid tussen alle gemeenten. De volgende hoofdtakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgesondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De programmabegroting 2026 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2024	2025 t/m 1e Berap	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	7	7.365	7.178	6.933	6.833	6.833	6.833
0.10 Mutaties reserves	8	12.557	2.334	7.450	6.545	3.045	3.045
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	28.469	14.779	10.740	5.930	6.852
0.2 Burgerzaken	7	3.554	3.743	3.878	3.986	3.855	3.855
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	5.744	7.422	6.720	5.703	6.284	6.543
0.4 Overhead	7	35.431	35.549	35.508	35.249	34.336	34.197
0.5 Treasury	8	-592	44	-993	-838	-422	-134
0.61 Ozb woningen	8	311	324	997	994	994	994
0.62 Ozb niet-woningen	8	300	307	210	207	207	207
0.63 Parkeerbelasting	8	21	9	14	14	14	14
0.64 Belastingen overig	8	51	71	79	79	79	79
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	8	121	1.949	2.946	9.210	16.057	23.251
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	-56	234	160	160	160	160
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	6.223	6.623	6.768	6.768	6.768	6.768
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	6.480	7.014	5.806	5.798	5.785	5.722
2.1 Verkeer en vervoer	3	20.343	23.068	22.588	22.837	23.364	23.997
2.2 Parkeren	3	1.523	1.863	1.843	1.896	1.889	1.862
2.3 Recreatieve havens	5	592	646	759	759	759	759
2.4 Economische havens en waterwegen	1	1.852	1.798	1.917	2.091	2.146	2.141
2.5 Openbaar vervoer	3	101	100	99	98	96	95
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	451	1.244	668	767	265	249
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	412	341	384	384	384	384
3.4 Economische promotie	1	2.672	2.915	2.603	2.603	2.603	2.635
4.2 Onderwijshuisvesting	1	11.330	10.315	11.152	11.441	11.581	11.931
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	12.070	12.084	12.103	12.515	12.489	12.372
5.1 Sportbeleid en activering	5	9.608	8.612	8.768	8.379	8.296	8.319
5.2 Sportaccommodaties	5	3.100	2.969	2.978	2.983	2.977	2.481
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	5.073	5.105	4.865	4.783	4.778	4.772
5.4 Musea	5	3.196	3.953	4.533	3.219	3.219	3.219
5.5 Cultureel erfgoed	5	732	1.192	843	595	669	669
5.6 Media	5	2.708	2.665	2.710	2.487	2.487	2.487
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	6.999	8.377	7.738	7.164	7.208	7.204
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	18.460	21.332	14.034	13.262	11.847	11.845
6.2 Wijkteams	4	6.277	0	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4	0	7.203	7.555	7.555	7.335	7.335

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2024	2025 t/m 1e Berap	2026	2027	2028	2029
6.3 Inkomensregelingen	4	44.062	45.073	45.094	45.018	44.969	44.918
6.4 WSW en beschut werk	4	10.490	10.196	10.218	9.899	9.557	9.154
6.5 Arbeidsparticipatie	4	7.120	8.382	9.984	9.130	9.120	7.829
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4	2.590	2.704	1.765	1.779	1.790	1.797
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	0	0	0	0	0	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	4	6.249	0	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	4	7.608	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	4	2.162	0	0	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	4.271	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	7.304	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	4.846	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	3.861	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	2.558	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	4	2.082	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	4	2.557	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	2.834	0	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	5.587	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	1.827	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	4	941	0	0	0	0	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	0	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	4	13.806	0	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	8.940	0	0	0	0	0
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	0	0	0	0	0	0
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	4	0	7.914	8.046	8.079	8.101	8.117
6.712 Begeleiding (WMO)	4	0	7.834	7.153	6.888	6.915	6.931
6.713 Dagbesteding (WMO)	4	0	2.084	2.268	2.268	2.268	2.268
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	0	9.782	2.558	1.887	1.887	1.887
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4	0	1.200	2.703	2.619	2.594	2.594
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4	0	18.105	17.942	17.316	17.525	17.556
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	4	0	621	1.102	1.101	1.101	1.101
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	4	0	2.060	1.524	1.524	1.524	1.524
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4	0	8.020	5.402	5.402	5.402	5.402
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	4	0	464	124	124	124	124
6.791 PGB WMO	4	0	1.268	1.325	1.325	1.325	1.325
6.792 PGB Jeugd	4	0	744	1.037	1.037	1.037	1.037
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	0	18.311	27.508	27.670	27.670	27.670
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	0	5.652	5.007	4.958	4.958	4.958
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	4	2.898	3.072	2.864	2.870	2.974	2.974
6.822 Jeugdreclassering	4	491	451	662	662	662	662
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	4	0	176	195	195	195	195
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	4	0	100	206	206	206	206
7.1 Volksgezondheid	4	5.082	5.422	13.081	8.165	3.513	3.513
7.2 Riolerings	2	20.991	19.790	18.381	18.267	19.067	19.063
7.3 Afval	2	13.115	13.441	12.794	12.785	12.779	12.773
7.4 Milieubeheer	2	4.789	12.212	4.831	4.631	4.631	4.631
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	39	0	83	83	83	83
8.1 Ruimtelijke ordening	3	4.806	3.722	4.794	4.662	3.458	3.458
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	17.000	9.880	22.238	9.984	9.933	19.936
8.3 Wonen en bouwen	3	6.765	9.643	7.900	5.119	4.483	4.428
Totaal lasten		402.678	445.375	438.184	412.922	404.172	421.258

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2024	2025 t/m 1e Berap	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	7	-564	-365	-373	-373	-373	-373
0.10 Mutaties reserves	8	-25.629	-26.831	-14.734	-4.604	-2.325	-2.100
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	-32.758	-10.642	-8.961	-4.246	-3.959
0.2 Burgerzaken	7	-1.790	-1.862	-2.093	-2.317	-2.057	-2.057
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-5.571	-4.971	-5.203	-4.763	-4.795	-4.894
0.4 Overhead	7	-7.728	-4.916	-4.983	-4.957	-4.957	-4.957
0.5 Treasury	8	-736	-348	-315	-311	-309	-309
0.61 Ozb woningen	8	-10.764	-10.913	-11.983	-12.224	-12.471	-12.735
0.62 Ozb niet-woningen	8	-9.077	-9.668	-10.300	-10.533	-10.769	-11.024
0.63 Parkeerbelasting	8	-4.993	-5.097	-6.249	-6.276	-6.275	-6.275
0.64 Belastingen overig	8	-688	-671	-697	-709	-709	-709
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	-220.481	-225.298	-239.705	-244.006	-246.463	-253.399
0.8 Overige baten en lasten	8	-140	-159	-99	-99	-1.408	-1.454
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-46	-60	-61	-61	-61	-61
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-323	-93	-95	-95	-95	-95
2.1 Verkeer en vervoer	3	-937	-1.352	-259	-259	-259	-259
2.2 Parkeren	3	-503	-376	-818	-817	-816	-816
2.3 Recreatieve havens	5	-111	-134	-137	-137	-137	-137
2.4 Economische havens en waterwegen	1	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	3	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-224	-1.011	-383	-482	19	19
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-151	-193	-197	-197	-197	-197
3.4 Economische promotie	1	-1.071	-1.019	-1.041	-1.044	-1.044	-1.044
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-1.065	-334	-358	-357	-357	-357
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	-7.570	-7.357	-7.234	-7.234	-7.071	-7.071
5.1 Sportbeleid en activering	5	-1.287	-427	-402	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.608	-2.713	-2.748	-2.748	-2.748	-2.748
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	-347	-258	0	0	0	0
5.4 Musea	5	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	5	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	5	-251	0	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-142	-120	-77	-77	-77	-77
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-11.856	-8.494	-827	-70	-70	-70
6.2 Wijkteams	4	0	0	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4	-34.201	-35.135	-34.548	-34.548	-34.548	-34.548
6.4 WSW en beschut werk	4	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-422	-568	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4	-617	-514	-524	-524	-524	-524
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	0	0	0	0	0	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	4	5	0	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	-503	0	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	0	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	-737	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	4	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	4	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	0	0	0	0	0	0

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2024	2025 t/m 1e Berap	2026	2027	2028	2029
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	4	0	0	0	0	0	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	0	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	4	-854	0	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	-148	0	0	0	0	0
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.712 Begeleiding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4	0	0	0	0	0	0
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	4	0	0	0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	4	0	0	0	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4	0	0	0	0	0	0
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	4	0	0	0	0	0	0
6.791 PGB WMO	4	0	0	0	0	0	0
6.792 PGB Jeugd	4	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	0	-325	-8.390	-8.390	-8.390	-8.390
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-		0	0				
6.821 Jeugdbescherming	4	-207	0	0	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering	4	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	4	0	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	4	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	4	-1.504	-1.895	-9.669	-4.652	0	0
7.2 Riolering	2	-21.081	-20.708	-21.864	-21.134	-20.693	-20.691
7.3 Afval	2	-15.264	-15.626	-15.085	-15.089	-15.170	-15.166
7.4 Milieubeheer	2	-1.826	-8.742	-53	-1.323	-1.323	-1.323
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-3.851	-346	-243	-222	-177	-177
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	-16.974	-9.881	-22.262	-10.008	-9.957	-19.960
8.3 Wonen en bouwen	3	-3.935	-3.839	-3.535	-3.320	-3.320	-3.320
Totaal baten		-418.774	-445.375	-438.184	-412.922	-404.172	-421.258

6.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 1	Funcziemenging	%	2023	53,1	54,2
Programma 1	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	169,4	181,8
Programma 1	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	2,2	6,3
Programma 1	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	47	27
Programma 1	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	per 1.000 leerlingen	2024	1,9	2,3

Indicator	Toelichting
Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 2	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	112	150
Programma 2	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	11,8	32,5

Indicator	Toelichting
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	De tekstuele toelichting op deze indicator ontbeekt op de website: waar-staat-je-gemeente.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 3	Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2024	335	379
Programma 3	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2023	8,2	9,1
Programma 3	Demografische druk	%	2025	71,7	70,7
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2025	1.354	957
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	1.380	1.050

Indicator	Toelichting
Gemiddelde WOZ-waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 4	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	805,5	836,6
Programma 4	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	1	1
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2023	6	6
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2023	2	2
Programma 4	Netto arbeidsparticipatie	%	2024	72,7	73,2
Programma 4	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2024	403,4	343,6
Programma 4	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	199,7	203,1
Programma 4	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	14,7	13,7
Programma 4	Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	1,5	1,0
Programma 4	Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	0,5	0,4
Programma 4	Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	2024	710	720

Indicator	Toelichting
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een

Indicator	Toelichting
	verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 5	Niet-sporters	%	2024	44,4	42,5

Indicator	Toelichting
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	13	11
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2021	7	8
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	6	8
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2023	7	9
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2024	7	9
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 inwoners	2024	5,1	4,3
Programma 6	Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2024	7,7	5,7
Programma 6	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2024	1,6	1,2
Programma 6	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2024	1,2	2,2

Indicator	Toelichting
Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken

Indicator	Toelichting
	met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 7	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2023	€ 1.108	n.n.b.
Programma 7	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2023	8%	n.n.b.
Programma 7	Overhead	% van totale lasten	2023	9,0%	n.n.b.

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar. In Gouda wordt geen raming opgesteld van de werkelijke bezetting voor een begrotingsjaar.
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

6.3 Afkortingen

Afkorting	Betekenis
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AB	Algemeen Bestuur
AGW	Alphen - Gouda - Woerden
AI	Artificial Intelligence
AOK	Adviescommissie omgevingskwaliteit
Art.	Artikel
AVA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B.V.	Besloten Vennootschap
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
Bibob	Beoordeling integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BSGR	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWT	Bouw- en woningtoezicht
BZK	Binnenlandse Zaken
C02	Koolstofdioxide
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIP	Concern Investeringsplan
CIV	Centra voor Innovatief Vakmanschap
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DB	Dagelijks Bestuur
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU-saldo	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FMI	Functioneringsindex
FTE	Fulltime-equivalent
GALA	Gezond en actief leven akkoord
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GOVO	Groot onderhoud en vervangingsonderhoud
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GTK	Gemeenschappelijk financieel toezichtkader
Ha	Hectare
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
hbo	Hoger beroepsonderwijs
HIC	High Impact Crime
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden
IHP	Integraal Huisvestingsplan Gouda
ISK	Internationale schakelklas
KBF	Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen
kg	Kilogram
KOR	Kwaliteit openbare ruimte
LISA	Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen
LKS	Loonkostensubsidies
LLO	Leven lang ontwikkelen
m2	Vierkante meter
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MD	Management Development
MDTO	Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan

Afkorting	Betekenis
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MO	Maatschappelijke opvang
NGE	Niet gesprongen explosieven
NOVEX	Nationale OmgevingsVisie EXecutiekraacht
NV	Naamloze Vennootschap
O.a.	Onder andere
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OFG	OndernemersFonds Gouda
OV	Openbaar vervoer
OVA	Overheidsbijdrage in Arbeidsontwikkeling
OZB	Onroerendezaakbelasting
pmd	plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken
PPC	Prijsindex voor kosten van Personeel
PW	Participatiewet
Resp.	Respectievelijk
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
RZG	Rotterdam Zuidplas Gouda
SAMH	Streekarchief Midden-Holland
SBG	Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda
SDO	Samen naar een duurzame omgeving
SiSa	Single information Single audit
SMP	Soorten managementplan
SPUK	Specifieke uitkering
STO	Sterk techniek onderwijs
U.A.	Uitgesloten van Aansprakelijkheid
UAV	Uniforme Administratieve Voorwaarden
URC	Uitzondering raamcontract
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VANG	Van afval naar grondstof
VCP	Verkeerscirculatieplan
VFF	Verbeteren Financiële Functie
VFLO	Verordening Fysieke Leefomgeving
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Vrouwenopvang
vo	Voortgezet onderwijs
VOF	Vennootschap onder Firma
VON	Vrij op naam
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands-Midden
VSV-ers	Voortijdige school- verlaters
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie / Vereniging van Eigenaren
VZHG	Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WRP	Water- en rioleringsprogramma
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand

6.4 Bijlage risico's

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitatie		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	De risico's voor de deelgebieden Westergouwe 1 t/m 3 zijn verder afgenomen. Deze deelgebieden zijn gereed of in een vergevorderd stadium van realisatie. In Westergouwe 3 moeten de woningen op een aantal door de gemeente verkochte bouwvelden nog worden gebouwd. Voor één bouwveld in Westergouwe 3 wordt nog gezocht naar een afnemer. Voor de fase Westergouwe 3b is de planvorming afgerond, maar tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend. De termijn waarop de Raad van State uitspraak zal doen en de inhoud van de uitspraak vormen een mogelijk risico. De door de gemeente te verkopen bouwvelden in deze fase worden via een of meerdere tenders in de markt gezet. De voorbereiding daarvan is inmiddels opgestart. Voor de fase Westergouwe 4 wordt op dit moment het stedenbouwkundig plan uitgewerkt. Dit is een proces waarbij rekenen en tekenen gelijk op gaan en waarbij nog veel ruimte is om keuzes te maken en te sturen op het gewenste financiële resultaat. Op termijn wordt het ontwerpproces voor de laatste fase van Westergouwe (fase 5) opgepakt.
	Spoorzone	De risico's zijn afgenomen. De gemeente heeft alle bouw kavels verkocht en het woningbouwproject op het laatste gemeentelijke perceel zit in de afbouw fase. Op het andere kavel zijn plannen in voorbereiding voor een hotel. Gemeente is hier geen grondeigenaar en loopt daarmee geen afzet risico's. De gemeente heeft nog wel enkele taken op het gebied van NGE onderzoek en woonrijp maken. Het risico vanuit NGE is altijd aanwezig (kleine kans met grote impact), maar het overgrote deel wordt gesubsidieerd. Het risico voor het woonrijp maken is een algemeen risico op kostenstijging met optimalisatie via ontwerpkeuzes.

Going concern (bedragen x 1.000)				
Financiële gevolgen Wet toekomst pensioenen (Wtp)	De pensioenen van wethouders zijn op dit moment geregeld in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Een aangenomen motie in de Eerste Kamer roept het kabinet op om ook de pensioenen van politieke ambtsdragers onder te brengen in het nieuwe pensioenstelsel conform de Wet toekomst pensioenen. Hoe de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor politieke ambtsdragers eruit moet komen te zien is nog niet duidelijk. Een dergelijke overgang naar een nieuw pensioenstelsel die per 1 januari 2028 geregeld moet zijn, betekent dat alle opgebouwde pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers worden overgezet in een nieuwe pensioenregeling. Waarbij de decentrale overheden gevraagd zullen worden om de gevormde voorzieningen over te dragen ter financiering. Het risico is dat de gevraagde inleg hoger zal zijn dan de opgebouwde voorziening. Het bedrag dat hiermee gemoeid is kan in de orde van € 1,5 miljoen zijn. Zowel de kans als het bedrag dat deze hogere kosten zich bij overdracht voordoen is erg lastig in te schatten. We rekenen vooralsnog op een kans van 25% en op de genoemde € 1,5 miljoen. Gouda doet mee aan een onderzoek van BZK. BZK adviseert over de financiële gevolgen van de Appa naar de Wtp. Tot dat advies is uitgebracht kan alleen een grove inschatting gemaakt worden van de financiële impact.	Bestuur	25%	€ 1.500
Rampen en crises	Natuur & Milieu: - Overstromingen (Gouda is een laaggelegen gebied is en ligt aan een grote rivier) - Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag of windhozen) Voorzieningen: - Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening - Grootchalige verstoring internet Gebouwde omgeving: - Grote branden - Instorting Vervoer: - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten	Openbare Orde en Veiligheid	15%	€ 3.000

Going concern (bedragen x 1.000)				
	Gezondheid: - Pandemie Publieke veiligheid: - Extreem geweld - Verstoring openbare orde			
Bedrijfscontinuïteit	Bedrijfscontinuïteit is gericht op het waarborgen van de voortgang van bedrijfsprocessen bij een incident, ramp of calamiteit. Dit kunnen traditionele rampen zijn, zoals natuurrampen, brand en diefstal. Zo kan bijvoorbeeld langdurige stroomuitval de continuïteit van de dienstverlening in gevaar brengen. Daarnaast zijn er andere bedreigingen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals criminaliteit, fysiek terrorisme, bestuurlijke crisis, sabotage, diefstal of verlies van informatie en lekken. Afhankelijk van de aard en oorzaak van de verstoring of crisis kunnen de gevolgen grote impact hebben op de organisatie.	Facilitair	10%	€ 1.500
Verzakkingen woonwagenlocaties	Risico is dat de gemeente extra kosten moet maken om verzakkingen van de woonwagenlocaties tegen te gaan. Aantal van de woonwagenlocaties in eigendom van de gemeente heeft te maken met verzakkingen. Als verhuurder zijn wij verantwoordelijk voor een goede woonplek en dus ook een goede ondergrond. Om verzakkingen tegen te gaan worden de standplaatsen voorzien van een fundering. Kosten hiervan zijn circa €190.000 per plek. De gemeente heeft zes woonwagenlocaties in bezit. Met name de locaties aan de Tiendweg en de Goudkade zijn het meest urgent. De onderhoudsmiddelen zijn mogelijk niet toereikend.	Vastgoed	70%	€ 400
Stijgende rente	Het risico van stijgende rente voor de begroting kan zich op verschillende manieren manifesteren. Wanneer de rente stijgt, nemen de kosten van bestaande en toekomstige leningen toe. Dit kan leiden tot hogere uitgaven in de begroting, waardoor er minder ruimte is voor andere uitgaven of investeringen. De stijgende rentelasten kunnen ook de liquiditeitspositie verzwakken, vooral als de cashflow niet toereikend is om deze hogere kosten te dekken.	Treasury	50%	€ 500
Invoering Omgevingswet	Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Het implementeren van de wet, waaronder het ontwikkelen van nieuwe werkprocessen en het opstellen van het omgevingsplan, kosten mogelijk meer dan eerder aan de reguliere ruimtelijke ordening en vergunningverlening werd besteed. In de reserve Omgevingswet zijn middelen beschikbaar, onder andere voor het inhuren van deskundige ondersteuning. Monitoring van de budgetten voor RO en Omgevingswet over de loop van een aantal jaar zal inzicht geven in de structurele kosten voor dit domein. De legesinkomsten worden bewaakt en waar nodig bijgesteld.	Ruimtelijk beleid	50%	€ 500
Extra inhuur	Het risico bestaat dat door omstandigheden extra kosten voor niet-begrote inhuur zullen worden gemaakt.	Inhuur	50%	€ 500
Frauderisico	Fraude is het bevoordelen van jezelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met wet- en regelgeving. Iedere organisatie loopt het risico om slachtoffer te worden van fraude. Om tegen dit risico te wapenen worden beheersmaatregelen getroffen. In 2023 is een frauderisicoanalyse uitgevoerd met de conclusie dat frauderisico's in voldoende mate beheerst worden. Desondanks is het risico op fraude niet uit te sluiten. Het frauderisico bestaat uit drie elementen: • incentive/druk: er is een druk ontstaan voor een individu of een organisatie om te gaan frauderen • gelegenheid: onvoldoende beheersmaatregelen in de organisatie kunnen zorgen dat het voor een persoon of een organisatie (onderdeel) mogelijk is om te frauderen; • houding/rechtvaardiging: de frauderende persoon of organisatie moet het voor zichzelf kunnen rechtvaardigen dat het plaatsvindt. Het risico op fraude is niet verzekerd en is daarom opgenomen in de weerstandsparagraaf.	Risk & Compliance / Control	15%	€ 1.500
Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het toepassen van bestuursdwang (artikel 5.3.1 Awb) is één van de handhavinginstrumenten die gemeenten hebben tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de dwangsom vervolgens niet geïnd kan worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.	Financiën	30%	€ 300

Going concern (bedragen x 1.000)				
ICT-systemen zijn door informatiebeveiligingsincidenten (o.a. ransomware) niet beschikbaar	Discontinuïteit van bedrijfsvoering als gevolg van het niet beschikbaar zijn van systemen. Kosten van herstel van informatiesystemen en data. Kosten om via tijdelijke maatregelen (bijv. continuïteitsplan ICT) te voorzien in continuïteit van kritieke processen.	ICT	5%	€ 3.000
Subsidies	Voor projecten op het gebied van verkeer, economie en bodem wordt gebruik gemaakt van (provinciale) subsidies. Het risico bestaat dat door de krappe arbeidsmarkt, ziekte en tegenvallers in de uitvoering projecten niet tijdig gerealiseerd kunnen worden, waardoor subsidies niet binnen de gestelde termijn besteed kunnen worden. Ook kan een verantwoording die onvolledig is of fouten bevat, ertoe leiden dat het recht op de subsidie vervalt.	Ruimtelijk beleid	50%	€ 500
Invoering Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	Private kwaliteitsborgers zijn na invoering Wkb belast met het toezichthouden op bouwwerken uit gevolgklasse 1. Deze taak is vanaf de invoering Wkb niet meer bij de ODMH belegd (zowel toezicht als vergunningverlening). De ODMH/gemeente heeft echter wel de wettelijke taak om de kwaliteitsborger te beoordelen op onder andere de certificering en het borgingsplan (dit naast administratieve handelingen). Deze kosten mogen niet gedekt worden uit legesinkomsten.	Ruimtelijk beleid	75%	€ 150
Niet voldoen aan privacywetgeving (AVG)	Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde data privacy impact assessments (DPIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imago schade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.	AVG-Privacy	10%	€ 1.000
Saldo financieringsfunctie valt lager uit dan begroot	Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentenadeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee. Omslagrente is van hetgeen het BBV voorschrijft voor 2025 1.90%.	Treasury	90%	€ 100
Open einde regeling WMO	De Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Aankomende jaren wordt als gevolg van de demografische ontwikkelingen en de in gang gezette beweging naar langer thuis wonen extra druk verwacht op de WMO- middelen. Uitvoering van de WMO doet de gemeente zelf. Als mitigerende maatregel voor het beheersbaar houden van de kosten voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de WMO is het maatregelenpakket van Berenschot in gang gezet. Voorzichtigheidshalve moet desalniettemin rekening worden gehouden met het risico dat de realisatie van de reeds ingeboekte besparingen die uit het maatregelenpakket voortvloeien een ander tempo kent, dan wel mogelijk tegen valt.	WMO	30%	€ 250
Gladheidsbestrijding	Het risico op een extreme winter. Extra kosten voor de gemeente doordat er meer gladheidsbestrijding moet worden uitgevoerd.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 150
Onderhoud sportaccommodaties	Onderhoud van de sportaccommodaties is opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan. Het risico is dat het budget niet toereikend is. Terwijl het onderhoud wel uitgevoerd moet worden.	Vastgoed	60%	€ 100
Stormschade	Het risico van zeer zware stormen wat extra kosten voor de gemeente betekent. Zoals het ruimen van bomen en vorstschade.	Beheer Openbare Ruimte	70%	€ 75
Kosten versnelde transformatie jeugdhulp plus	In de jeugdhulp plus wordt al enkele jaren gewerkt aan de afbouw van gesloten plaatsingen. Deze ontwikkeling is echter versneld door zowel een landelijke maatschappelijke beweging als een motie in de Tweede Kamer voor de afbouw van jeugdhulp	Sociaal Domein	40%	€ 120

Going concern (bedragen x 1.000)				
	plus. Hierdoor gaat de afbouw van deze locatiegebonden zorg sneller dan aanvankelijk was ingeschat. Dit heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering van de aanbieders. Midden-Holland is als kleine regio hierin een kleine speler: accounthouders voor deze partijen zijn Den Haag of Rotterdam.			
Bruikleenscholen	Onze gemeente is verantwoordelijk voor onderhoud van momenteel zes bruikleenscholen. Begin 2025 komen hier ten minste twee scholen bij vanwege vrijvallen van locaties door fusering en sluiten van scholen. Het risico is dat het budget niet toereikend is, terwijl wel antikraak maatregelen en/of het onderhoud uitgevoerd moet worden aan deze scholen.	Onderwijs	20%	€ 100
Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en WSW-borgstellingen voor woningcorporaties	Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.	Treasury	5%	€ 50
Herstel dek Ecopark	De verzekeraar keert mogelijk niet alle kosten uit voor het herstel, alleen de materiële kosten. Mogelijk niet de kosten voor een tijdelijke verplaatsing, et cetera. Verder is de uitkering mogelijk een lump-sum bedrag, waar de werkelijke kosten van kunnen afwijken.	Juridisch	70%	€ 300
Tussentijdse verkiezingen	Bij een eventuele val van het kabinet vinden er eerder landelijke verkiezingen plaats. Daar is niet voor begroot in het budget voor verkiezingen.	Dienstverlening	25%	€ 350

Uitgave: gemeente Gouda

Foto voorkant © Yvonne Palsgraaf
©gemeente Gouda, oktober 2025